

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Government

Broj: 02-04-32510-4/25
Sarajevo, 11.06.2025. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 – Novi prečišćeni tekst i 37/14 – Ispravka) i člana 14. stav (2) Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 30/17, 46/17 i 1/22) Vlada Kantona Sarajevo, na **79. sjednici održanoj 11.06.2025. godine**, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se prijedlog Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo za period 2025-2034. godine
2. Prijedlog Strategije iz tačke 1. ovog zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo na nadležno postupanje.
3. Zadužuju se Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo i Direkcija za puteve da nakon usvajanja Strategije iz tačke 1. ovog zaključka izrade akcioni plan provođenja Strategije.
4. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
- ② Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo,
6. Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo - Direkcija za puteve (putem Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo),
7. Evidencija,
8. A r h i v a.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

**CANTON SARAJEVO
ASSEMBLY**

Na osnovu člana 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 1/96, 2/96, 3/96, 16/96, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), člana 14. stav (2) Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 30/17, 46/17 i 1/22), čl. 117. i 119. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 41/12-drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22, 17/22 – Ispravka i 47/24), na sjednici održanoj dana _____ godine Skupština Kantona Sarajevo donijela je

PRIJEDLOG

ODLUKU

Član 1.

Usvaja se Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo za period 2025.-2034. godine.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u Službenim novinama Kantona Sarajevo.

PREDSJEDAVAJUĆI SKUPŠTINE
Elvedin Okerić

Broj:
Sarajevo, _____ 2025. godine

O B R A Z L O Ž E N J E

I – PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje ove odluke sadržan je u članu 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br 1/96, 2/96, 3/96, 16/96, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), članu 14. stav (2) Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 30/17, 46/17 i 1/22) i čl. 117. i 119. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 41/12-drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22 i 17/22 – Ispravka i 47/24), kojim je propisano da Strategiju donosi Skupština Kantona Sarajevo na prijedlog Vlade.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo i Program sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo predstavljaju dokumente od strateškog značaja za Kanton Sarajevo, a što proizilazi iz odredbi člana 14. Zakona o uređenju saobraćaja Kantona Sarajevo („Sl. novine Kantona Sarajevo”, br. 30/17, 46/17 i 1/22)

Prema stavu (2) navedenog člana Strategiju donosi Skupština Kantona Sarajevo na prijedlog Vlade, a priprema je Ministarstvo saobraćaja.

Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo je nastala kao izraz potrebe za poboljšanjem stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo i istu je izradio Fakultet za saobraćaj i komunikacije Univerziteta u Sarajevu, prema Projektnom zadatku definisanom od strane Ministarstva saobraćaja.

U prethodnom periodu Kanton je poduzeo niz aktivnosti na poboljšanju sigurnosti cestovnog saobraćaja, kako kroz zakonodavstvo usklađivanjem postojećih i donošenjem novih propisa, tako i kroz razne projekte i aktivnosti. Međutim, značajan iskorak na navedenom polju predstavlja pokretanje aktivnosti na izradi Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo. Ovom aktivnošću Kanton Sarajevo i Ministarstvo saobraćaja pokazali su jasno opredjeljenje za sistemsko i sveobuhvatno rješavanje problema i unapređenje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja. S obzirom na djelomično reducirane nadležnosti Kantona u pojedinim segmentima sigurnosti cestovnog saobraćaja, kao i činjenicu da na državnom nivou još uvijek ne postoji Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja, jedna od ključnih aktivnosti Ministarstva saobraćaja u prethodnom periodu je bila usvajanje Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo („Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 30/2017, 46/2017 i 1/2022).

Usvajanjem navedenog Zakona, stvorena je osnova za kreiranje strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, te osnova sa sistemsko upravljanje sigurnošću cestovnog saobraćaja. Strategija se donosi za period od deset godina i sadrži najznačajnija obilježja postojećeg stanja sigurnosti saobraćaja, predviđanje stanja sistema i stanja sigurnosti saobraćaja, kao i načine njihovog ostvarivanja, opšte i dugoročne ciljeve, te ključne oblasti rada.

Vizija sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo prvenstveno je

zasnovana na uspostavi trenda opadanja broja saobraćajnih nezgoda, broja poginulih i broja povrijeđenih osoba u saobraćajnim nezgodama, zatim smanjenju troškova koji nastaju kao posljedice saobraćajnih nezgoda, poboljšanju zdravlja i kvalitete života, te sigurnoj i održivoj mobilnosti. Sigurnost cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo izražena pokazateljima broja saobraćajnih nezgoda i njihovih negativnih posljedica izražena brojem poginulih i povrijeđenih osoba, neprihvatljivo je na lošem nivou.

Prema tome, da bi se ostvarila misija potrebno je pokretanje i jačanje postojećih resursa i izgradnja novih kapaciteta koji će, uz snažnu političku podršku, te stručno i naučno vođenje, koristeći sistemski pristup zasnovan na pet stubova sigurnosti cestovnog saobraćaja utvrđenih Decenijom akcije za sigurnost cestovnog saobraćaja, neprekidno raditi u cilju smanjivanja rizika učešća u cestovnom saobraćaju, a posebno raditi u oblastima sistema upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja, sigurnijih cesta, sigurnijih vozila, sigurnijih učesnika u saobraćaju i zbrinjavanja učesnika nakon saobraćajnih nezgoda. Iako je, obzirom na vremenski obuhvat, trenutno završna faza realizacije Globalnog plana Decenije akcije za sigurnost cestovnog saobraćaja 2011-2020, Kanton Sarajevo se priključuje istoj kroz intenziviranje aktivnosti, među kojima je najznačajnija definisanje Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja. Strategija sigurnosti u saobraćaju i akcioni plan trebali bi riješiti nedostatke i pružiti okvir djelovanja na području Kantona Sarajevo i šire. Kako bi se broj poginulih u Bosni i Hercegovini smanjio, što je zahtjev za države članice UN-a kao dio njihovog vlastitog doprinosa Deceniji akcije, neophodno je da BiH da svoj doprinos ispunjenju zadataka države BiH i njeni svi dijelovi da smanji broj smrtnih slučajeva. Ostvarenjem ovog cilja, u narednih 10 godina bi bilo spašeno znatan broj života i veliki broj ozlijeđenih osoba. To je realno i ostvarivo, pod uvjetom da BiH, u svim svojim segmentima napravi i implementira strategije i akcione planove koji se baziraju na pet stupova iz preporuka UN Decenije akcije.

U skladu sa navedenim, a uzimajući u obzir nadležnosti Kantona Sarajevo, kreiran je dokument Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo. Također, prilikom kreiranja Strategije, a u skladu sa definisanim Projektnim zadatkom težilo se da ista bude usklađena sa svjetskim i evropskim smjernicama, pozitivnim iskustvima i dobrim praksama, a posebno sa smjernicama definisanim u sljedećim dokumentima: Deklaracija iz Vallette (Valletta Declaration), Okvirna politika EU-a za sigurnost na cestama (EU Road Safety Policy Framework 2021-2030 - Next Steps Towards Vision Zero), u susret 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva za sigurnost na cestama (Towards 12 voluntary global targets for road safety) i Deklaracija o sigurnosti saobraćaja iz Stockholma (Third Global Ministerial Conference on Road Safety: Achieving Global Goals 2030).

Na osnovu naprijed navedenog, predlaže se Skupštini Kantona Sarajevo da donese odluku u predloženom tekstu.

**KANTON SARAJEVO
VLADA KANTONA SARAJEVO
MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA**

**STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA
ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO
ZA PERIOD 2025. - 2034.**

Sarajevo, 2025.

Naziv projekta/studije:

Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo za period 2025. - 2034.

Naručilac:

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo

Konsultant:

Univerzitet u Sarajevu - Fakultet za saobraćaj i komunikacije

Autori:

Prof. dr. Amel Kosovac, dekan

Prof. dr. Osman Lindov

Prof. dr. Ahmed Ahmić

Doc. dr. Adnan Omerhodžić

Doc. dr. Mirza Berković

Doc. dr. Muhamed Begović

Doc. dr. Elma Avdagić Golub

Doc. dr. Ermin Muharemović

Mr. Ajdin Džananović

Radni tim za učešće u pripremi prijedloga Strategije, imenovan od strane Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo:

- Tarik Bašović, Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo
- Mirzet Sarajlić, Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo
- Reuf Boračić, JP Ceste FBiH
- Eldin Hasić, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo
- Muris Muratović, Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo
- Muamer Smajlović, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove
- Amer Karičić, Direkcija za puteve Kantona Sarajevo

Mjesto i godina izrade:

Sarajevo, 2025. godine

SADRŽAJ

1 UVOD	3
2 OSNOVNI STRATEGIJSKI PRAVCI SIGURNOSTI U CESTOVNOM SAOBRAĆAJU U EVROPI I SVIJETU	6
2.1 Osnovni strateški pravci iz dokumenta: Valetanska Deklaracija u vezi sa unapređenjem sigurnosti cestovnog saobraćaja	6
2.2 Osnovni strateški pravci iz dokumenta: Okvir politike EU za sigurnost na cestama 2021-2030 – Naredni koraci kroz viziju „nula“	7
2.3 Osnovni strateški pravci iz dokumenta: U susret 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva za sigurnost na cestama	9
2.4 Osnovni strateški pravci iz dokumenta: Deklaracije o sigurnosti saobraćaja iz Stockholma	12
2.5 Osnovni strateški pravci drugih zemalja ili organizacija	14
2.5.1 Osnovni strateški pravci - Austrija	14
2.5.2 Osnovni strateški pravci - Hrvatska	14
2.5.3 Osnovni strateški pravci - Irska	15
2.5.4 Osnovni strateški pravci - Engleska	15
2.5.5 Osnovni strateški pravci - Ujedinjene Nacije	16
3 ZAKONSKA OSNOVA SA FOKUSOM NA KANTON SARAJEVO	17
4 ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO SA OSVRTOM NA REALIZACIJU STRATEGIJE 2016.-2020.	20
5 SWOT ANALIZA NOSIOCA STRATEGIJE MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA KANTONA SARAJEVO SA FOKUSOM NA SIGURNOST SAOBRAĆAJA U KANTONU SARAJEVO.....	34
6 VIZIJA I MISIJA.....	39
7 CILJEVI	40
8 POTENCIJALI PREMA PODRUČJIMA DJELOVANJA	44
9 MJERE PREMA PODRUČJIMA DJELOVANJA.....	50
10 KLJUČNI INDIKATORI USPJEŠNOSTI.....	71
11 UPRAVLJANJE, KOORDINACIJA I INDIKATIVNI PLAN FINANSIRANJA PROVEDBE STRATEGIJE	102
11.1 Upravljanje i koordinacija ključnih strateških pravaca.....	102
11.2 Indikativni plan finansiranja provedbe Strategije	105
12 ZAKLJUČCI I PREPORUKE	114
POPIS SLIKA	115
POPIS TABELA	116

1 UVOD

Cestovni saobraćaj predstavlja dio sveobuhvatnog saobraćajnog sistema koji je značajan faktor društvenih zbivanja, jer je nerazdvojiv pratilac razvoja savremenog društva. Cestovni saobraćaj predstavlja najzastupljeniji vid masovnog i individualnog transporta zahvaljujući prednostima koje ima u odnosu na ostale vidove saobraćaja. Saobraćaj ne predstavlja problem sam za sebe, već se taj problem javlja u pojavama, odnosima i aktivnostima ljudskog društva.

Porast broja motornih vozila i relativno mali obim porasta savremene cestovne mreže, nedostatak prostora posebno u urbanim područjima, kao i činjenica da u saobraćajnim nezgodama danas u svijetu smrtno strada daleko više ljudi nego iz bilo kojeg drugog razloga (požari, poplave, zemljotresi itd.) istakli su u prvi plan problem sigurnosti cestovnog saobraćaja.

Od početka organizovanog saobraćaja pa do 2020. godine u saobraćajnim nezgodama poginulo je oko 48 miliona ljudi, a u toku 2020. godine saobraćajne nezgode su bile deseti uzrok smrtnosti u svijetu. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), u prosjeku svake godine u saobraćajnim nezgodama pogine oko 1,35 miliona ljudi u svijetu, dok više od 15 miliona ljudi bude povrijeđeno, što ostavlja trajne posljedice po zdravlje. U pojedinim zemljama broj poginulih u saobraćajnim nezgodama čini 4 % svih umrlih, odnosno čak 50 % umrlih iz populacione grupe 15-24 godine starosti. Procijenjeni troškovi saobraćajnih nezgoda u zemljama EU iznose oko 0,4 – 4,1 % bruto društvenog proizvoda.

Posmatrano na globalnom nivou, navedeni pokazatelji su neprihvatljivi, iako pojedine zemlje u svijetu sa razvijenim sistemima upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja postižu značajne rezultate u pogledu smanjenja broja saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica.

Zajedno s ostalim zemljama članicama UN-a, Bosna i Hercegovina je prihvatila rezoluciju Skupštine UN-a o sigurnosti na cestama, Rezolucija A/RES/64/255 usvojena 10. maja 2010. godine (2011.-2020.). Svjetska zdravstvena organizacija je pripremila Globalni plan za dekadu djelovanja sigurnosti prometa na cestama 2011.-2020., koji je definisao 5 stubova sigurnosti na cestama. U toku prethodnog Desetljeća akcije za sigurnost na putevima 2010. - 2020., broj smrtnih slučajeva u cestovnom saobraćaju se smanjio za 36%. Tako nije ostvaren cilj smanjenja broja smrtnih slučajeva za 50%. Međutim, sa 42 smrtna slučaja na 1 milion stanovnika, EU ima vrlo povoljne brojeke u poređenju sa svjetskim prosjekom koji je veći od 180.

Prema rezultatima prethodnog Desetljeća akcije za sigurnost na putevima, 18 država članica EU evidentiralo je najniže vrijednosti godišnjeg broja poginulih na cestovnoj mreži u 2020. godini. Razlike između država nastaju zbog činjenice da nivo visine prihoda države utiče na rizik od događanja saobraćajnih nezgoda sa poginulim i teškim povredama. U razvijenim državama, posebno u EU, prosječna stopa smrtnosti saobraćajnih nezgoda iznosi oko 4,9 na 100.000 stanovnika, dok se u nerazvijenim državama stopa smrtnosti iznosi oko 27,5 na 100.000 stanovnika (Afrika, dijelovi Azije i Južne Amerike).

Generalna skupština UN-a, 2020. godine je usvojila nacrt Rezolucije 74/299 „Poboljšanje globalne sigurnosti na putevima“, proglašavajući Desetljeće akcije za sigurnost na putevima 2021. - 2030., s ambicioznim ciljem prevencije najmanje 50% smrtnih slučajeva i ozljeda u cestovnom saobraćaju do 2030. godine.

Aдекватno djelovanje na polju sigurnosti cestovnog saobraćaja traži multidisciplinarni pristup na različitim nivoima od planiranja i projektovanja do korištenja i primjene konkretnih tehničkih rješenja. Efikasno reagovanje društva na negativne pojave u cestovnom saobraćaju, odnosno stvaranje efikasnog sistema sigurnosti i zaštite, zahtjeva stvaranje smišljenog, razgranatog, planskog, razrađenog, sinhronizovanog sistema raznovrsnih i uzajamno povezanih organizacionih, socijalnih, vaspitnih, obrazovnih, tehničkih, ekonomskih i drugih na rezultatima nauke zasnovanih, mjera i aktivnosti kojima će se rizik koji prati odvijanje složenog sistema kretanja ljudi i robe, svesti u društveno prihvatljive granice.

Sigurnost cestovnog saobraćaja je naučna disciplina koja se bavi izučavanjem štetnih posljedica cestovnog saobraćaja i metodama njihovog smanjenja. Da bi se uspješno i efikasno upravljalo stanjem sigurnosti cestovnog saobraćaja, neophodno je dobro poznavati postojeće stanje, realno definisati željeno stanje i preduzimati mjere da se postojeće stanje približi željenom. Pri definisanju postojećeg stanja neophodno je uočiti i osnovne tendencije u razvoju pojave, kako bi se mogli sagledavati ciljevi i efekti upravljanja. Također, neophodno je razviti institucionalne kapacitete sa ustanovljenim procedurama i odnosima između nadležnih subjekata.

Kanton Sarajevo je u prethodnom periodu poduzeo niz aktivnosti na poboljšanju sigurnosti cestovnog saobraćaja, kako kroz zakonodavstvo usklađivanjem postojećih i donošenjem novih propisa, tako i kroz razne projekte i aktivnosti. Međutim, posebno značajan iskorak na navedenom polju predstavlja pokretanje aktivnosti na izradi Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo. Ovom aktivnošću Kanton Sarajevo i Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo pokazali su jasno opredijeljenje za sistemsko i sveobuhvatno rješavanje problema i unapređenje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja.

S obzirom na djelomično reducirane nadležnosti Kantona u pojedinim segmentima sigurnosti cestovnog saobraćaja, kao i činjenicu da na državnom nivou još uvijek ne postoji Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja, jedna od ključnih aktivnosti Ministarstva saobraćaja u prethodnom periodu je usvajanje Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo („Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 30/2017, 46/2017 i 1/2022).

Usvajanjem navedenog Zakona, stvorena je osnova za kreiranje strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, te osnova sa sistemsko upravljanje sigurnošću cestovnog saobraćaja. Prema navedenom, propisano je formiranje Vijeća za sigurnost saobraćaja kao savjetodavnog tijela Vlade Kantona Sarajevo. Također je propisana izrada i implementacija Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja.

Priprema Prijedloga strategije je u nadležnosti Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo. Strategiju sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo donosi Skupština Kantona Sarajevo na prijedlog Vlade. Strategija se donosi za period od deset godina. Strategija sadrži najznačajnija obilježja postojećeg stanja sigurnosti saobraćaja, predviđanje stanja sistema i stanja sigurnosti saobraćaja, kao i načine njihovog ostvarivanja, opšte i dugoročne ciljeve, te ključne oblasti rada.

Priprema Prijedloga programa je u nadležnosti Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo. Program sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo donosi Vlada Kantona Sarajevo. Program se donosi za period od pet godina. Program obavezno sadrži detaljnu analizu postojećeg stanja sigurnosti saobraćaja, srednjoročne i kratkoročne ciljeve, zadatke i mjere, odgovorne subjekte za provođenje

zadataka i mjera, rokove za provođenje zadataka i mjera, kao i potrebna finansijska sredstva za realizaciju zadataka i mjera.

Prema Zakonu o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo, obaveza Vlade Kantona Sarajevo je da jednom godišnje Skupštini Kantona Sarajevo podnese Izvještaj o stanju sigurnosti cestovnog saobraćaja.

U skladu sa navedenim, a uzimajući u obzir nadležnosti Kantona Sarajevo, kreiran je dokument Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo. Također, prilikom kreiranja Strategije, a u skladu sa definisanim Projektnim zadatkom težilo se da ista bude usklađena sa svjetskim i evropskim smjernicama, pozitivnim iskustvima i dobrim praksama, a posebno sa smjernicama definisanim u sljedećim dokumentima: Deklaracija iz Vallette (Valletta Declaration), Okvirna politika EU-a za sigurnost na cestama (EU Road Safety Policy Framework 2021-2030 - Next Steps Towards Vision Zero), U susret 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva za sigurnost na cestama (Towards 12 voluntary global targets for road safety) i Deklaracija o sigurnosti saobraćaja iz Stockholma (Third Global Ministerial Conference on Road Safety: Achieving Global Goals 2030).

Uvažavajući trenutno stanje i prilike u oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, te nadležnosti i objektivne mogućnosti Kantona Sarajevo, kreiranje Strategije je temeljeno na integraciji svih interesnih subjekata koji u okviru svojih nadležnosti mogu dati doprinos za poboljšanje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo.

2 OSNOVNI STRATEGIJSKI PRAVCI SIGURNOSTI U CESTOVNOM SAOBRAĆAJU U EVROPI I SVIJETU

U okviru Projektnog zadatka za izradu Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo za period 2025. – 2034., preporučeno je da kreiranje strategijskog okvira bude usklađeno sa svjetskim i evropskim smjernicama, pozitivnim iskustvima i dobrim praksama. S tim u vezi, u nastavku su predstavljeni najznačajniji aktuelni strategijski okviri i dokumenti koji se koriste kao smjernice za uspješnu izgradnju i implementaciju strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja. Navedeni dokumenti su omogućili identifikaciju osnovnih strategijskih pravaca djelovanja za predmetnu Strategiju sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo za period 2025. – 2034.

2.1 Osnovni strategijski pravci iz dokumenta: Valetanska Deklaracija u vezi sa unapređenjem sigurnosti cestovnog saobraćaja

Deklaracija iz Vallette 2017. godine (Valetanska Deklaracija u vezi sa unapređenjem cestovnog saobraćaja) usvojena je od strane ministara saobraćaja EU u Malti. U periodu od 2020. do 2030. godine cilj je da se smanji broj poginulih i povrijeđenih u saobraćajnim nezgodama za polovinu u odnosu na brojke iz 2016. godine. Ambiciozan cilj za 2050. godinu je nula poginulih na putevima EU. Alkohol, droga i prekomjerna brzina ubrajaju se među najčešće uzroke nezgoda. Valletta Deklaracija predstavlja političku potvrdu mjera sigurnosti u saobraćaju s tehničkog i infrastrukturnog aspekta, te daljnjeg povećanja obrazovanja vozača. Ključni zaključci iz Deklaracije iz Vallette, na koje treba obratiti pažnju, su sljedeći:

- Shvatanje sigurnosti kao zajedničke odgovornosti svih nivoa upravljanja i djelovanja (od lokalnih do europskih nivoa)
- poboljšati saradnju između država članica EU, uključujući relevantne vlasti, civilno društvo, istraživačke institute i privatni sektor, posebno u vezi s planovima i strategijama sigurnosti u saobraćaju primjenjujući pristup temeljen na riziku ili integrirani pristup (kao što je pristup 'Safe System')
- uzeti u obzir biciklizam i pješaćenje u planovima mobilnosti, sigurnosnim politikama i mjerama te, gdje je moguće, razmotriti uključivanje posebne infrastrukture
- poboljšati sigurnost učesnika u saobraćaju razvojem sigurnije cestovne infrastrukture, uzimajući u obzir mogućnost proširenja primjene principa upravljanja sigurnošću infrastrukture izvan cesta Trans-europske prometne mreže (TEN-T)
- sarađivati s relevantnim sudionicima, u sklopu planiranja urbanog saobraćaja, o mogućnosti proširenja i integracije smanjenih ograničenja brzine, poput 30 km/h, na područjima visokog rizika, posebno područjima gradilišta, bicikliranja i zabave
- osigurati učinkovitu primjenu sistema e-poziva i smanjiti vrijeme spašavanja
- poticati provođenje dubinskih analiza koristeći relevantne uzorke ozbiljnih saobraćajnih nezgoda te analizirati podatke radi identifikacije prioriteta za intervenciju
- nastaviti, paralelno s nastojanjima da se postigne cilj smanjenja smrtnosti do 2020, s radom na: smanjenju broja teških ozljeda u saobraćajnim nezgodama i izvještavanju o pouzdanim i usporedivim podacima koristeći zajedničku definiciju temeljenu na MAIS 36 trauma faktoru (Maximum Abbreviated Injury Scale, indeks rangiranja od 1 do 6);

- postaviti cilj prepolovljenja broja teških ozljeda u EU do 2030. godine u odnosu na 2020. godinu u okviru opće strategije sigurnosti u saobraćaju za to razdoblje;
- nastaviti razvijati mjere kako bi se osigurala naknadna skrb, rani oporavak i socijalna reintegracija žrtava saobraćajnih nezgoda, u saradnji s relevantnim sudionicima javnih politika
- učinkovito provoditi pravila sigurnosti u saobraćaju i pružati podršku tijelima za provedbu saobraćajnih propisa, uključujući saradnju i razmjenu najboljih praksi, posebno u vezi s prebrzom vožnjom, vožnjom pod utjecajem alkohola ili droga, nepoštivanjem semafora i znakova, korištenjem mobilnih uređaja, te nepoštivanjem zaštitne opreme. Posebna pažnja trebala bi se posvetiti preventivnim alatima poput alkoholnih brava i drugim tehničkim sistemima podrške
- osigurati adekvatne razine financiranja za buduće politike, programe i istraživanja u području sigurnosti u saobraćaju skladno sa postavljenim ciljevima u nacionalnim strategijama i dostupnim financijskim resursima država članica EU
- poticati, zajedno s Europskom komisijom, kulturu sigurnosti na cestama diljem Europe temeljenu na zajedničkim vrijednostima i poboljšati ponašanje učesnika u saobraćaju putem kontinuirane i učinkovite edukacije i obuke usmjerene prema različitim skupinama, uzimajući u obzir specifične potrebe ranjivih učesnika u saobraćaju, kao i profesionalnih vozača
- podržati implementaciju kompatibilnih i interoperabilnih povezanih i autonomnih vozila sa dokazanim sigurnosnim prednostima, kako je navedeno u Deklaraciji u Amsterdamu i Strategiji Europske komisije o Kooperativnim inteligentnim transportnim sistemima.

Ovdje su navedene sve bitne stavke koje su nastale kao rezultat Deklaracije iz Vallette. Bitno je napomenuti da na kraju Deklaracije iz Vallette ministri saobraćaja EU se obraćaju Komisiji EU da prilagodi buduća djelovanja prema zaključcima Deklaracije iz Vallette. Isto tako ministri aludiraju na ključne smjernice industriji i širem društvu kojih se treba držati kako bi se poboljšalo stanje sigurnosti.

2.2 Osnovni strategijski pravci iz dokumenta: Okvir politike EU za sigurnost na cestama 2021-2030 – Naredni koraci kroz viziju „nula“

Okvir politike EU za sigurnost na cestama (EU Road Safety Policy Framework 2021-2030 - Next Steps Towards Vision Zero), se odnosi na nadolazeće plansko razdoblje od 2021. do 2030. godine. Izrada dokumenta potaknuta je paketom Europa u pokretu (Europe in the move - Sustainable Mobility for Europe: safe, connected, and clean) i srednjoročnim Akcijskim planom cestovne sigurnosti (Strategic Action Plan on Road Safety). Svrha radnog dokumenta je prevesti politiku navedenog Akcijskog plana u akciju, tj. provedbu te pružiti smjernice pri izradi nacionalnih planova za razdoblje od 2021. do 2030. godine. Evropska Unija dokumentom potvrđuje dugoročni svjetski cilj koji se odnosi na nultu stopu smrtnosti do 2050. godine. Politika potpune eliminacije smrtnosti u saobraćaju prihvaćena je još 1997. godine, u švedskom parlamentu, predstavljena kao Vision Zero.

Osim navedenog dugoročnog cilja, postavlja se cilj 50% smanjenja smrtnosti do 2030. godine, koji se ujedno nastavlja na prošli europski desetogodišnji program sigurnosti cestovnog saobraćaja. Dokument Europske komisije posebno naglašava važnost potpisane Deklaracije iz Vallette u 2017. godini, čime je obraćena posebna važnost klasifikacije težine ozljeda i postavljanja ciljeva smanjenja broja teških ozljeda kao posljedica saobraćajnih nezgoda.

Najbitnija zapažanja iz dokumenta Okvir politike EU za sigurnost na cestama 2021-2030 – Naredni koraci kroz viziju „nula“ su dati u nastavku:

- cjelokupna okvirna politika je vezana za pristup „Safe system“ (Bolja konstrukcija vozila, unaprijeđena cestovna infrastruktura, smanjenje brzine, svi imaju kapacitet smanjiti utjecaj saobraćajnih nezgoda)
- dugoročni cilj EU-a je približiti se nuli poginulih u cestovnom saobraćaju do 2050. godine, uz dodatak da isto treba postići i za teške ozljede. Novi privremeni ciljevi se odnose na smanjenje broja poginulih na cestama za 50% u razdoblju od 2020. do 2030. godine, kao i smanjenje broja težih ozljeda za 50% u istom razdoblju
- za određivanje uspješnosti mjerenja postavljen je novi prvi set ključnih indikatora performansi
- svi sudionici moraju odigrati svoju ulogu na koordiniran način. Javne vlasti u svim sektorima relevantnim za ciljeve sigurnosti u saobraćaju, trebaju usko surađivati na svim razinama. Osim toga, svi sudionici imaju bitne uloge: industrija (uključujući osiguravajuće kompanije), udruge korisnika, nevladine organizacije, škole, istraživači i mnogi drugi)
- ključne mjere za povećanje sigurnosti se odnose na sljedeće oblasti: sigurna infrastruktura, sigurna vozila, sigurno korištenje ceste i hitne intervencije
- sigurna infrastruktura uključuje: principe „cesta koje opraštaju“, sistematično mapiranje rizika i ocjenu sigurnosti, EuroRAP programe, poboljšanje saobraćajnih znakova i oznaka kao priprema za autonomne sisteme,
- sigurna vozila uključuju: inovacija u industriji vozila, European New Car Assessment Programme (Euro NCAP), finansiranje nabavke sigurnih vozila, Strategiju povezane i autonomne mobilnosti
- sigurno korištenje ceste uključuje: prekoračenje brzine, vožnju uz upotrebu alkohola i droga, korištenje sigurnosnih pojaseva dječijih sjedalica, kaciga za bicikliste i nove vidove mobilnosti
- hitne intervencije uključuju: pravovremeno zbrinjavanje nakon nezgode, uvođenje e-call sistema.

U prethodnom tekstu su dati ključni sažeci koji su vezani za okvirnu EU politiku, sa prikazom fokusa na 4 ključna stratejska programa do 2030. godine i to:

1. sigurna infrastruktura,
2. sigurna vozila,
3. sigurno korištenje ceste i
4. hitne intervencije.

Komisija EU je za svaki od ovih ključnih pravaca definisala indikatore mjerenja (za neke ne postoji još tačno utvrđena metodologija, ali se očekuje do 2025 da će metodologija biti dostupna za sve indikatore). U nastavku je prikazana tabela sa definisanim ključnim indikatorima i uputstvom za njihovo utvrđivanje.

Tabela 1. Indikatori definisani kroz Okvirnu politiku EU za sigurnost na cestama 2021-2030

R.br	Indikator	Način mjerenja
1	Brzina	Postotak vozila koja putuju unutar dozvoljenih brzina
2	Sigurnosni pojas	Postotak putnika u vozilu koji ispravno koriste sigurnosni pojas ili dječje sjedalo
3	Zaštitna oprema	Postotak vozača motocikala i bicikala koji nose zaštitnu kacigu
4	Alkohol	Postotak vozača koji voze unutar zakonski određenog ograničenja za alkohol u krvi (BAC)
5	Ometanje	Postotak vozača koji ne koriste mobilni uređaj tokom vožnje
6	Sigurnost vozila	Postotak novih putničkih automobila s EuroNCAP ocjenom sigurnosti jednako ili iznad prethodno definisanog praga
7	Infrastruktura	Postotak pređene udaljenosti po cestama s ocjenom sigurnosti iznad definisanog praga
8	Hitne intervencije	Nakon prometne nezgode, vrijeme proteklo u minutama i sekundama između poziva i dolaska hitnih službi na mjesto nezgode

NAPOMENA: Svaki od ovih indikatora je dodatno opisan u Okvirnoj politici EU za sigurnost na cestama 2021-2030, što podrazumjeva da je definisan minimum metodologije za utvrđivanje svakog od indikatora.

2.3 Osnovni strategijski pravci iz dokumenta: U susret 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva za sigurnost na cestama

Udruženje sigurnosti cestovnog saobraćaja Ujedinjenih naroda (United Nations Road Safety Collaboration) izdalo je značajan dokument pod nazivom *Ususret 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva za sigurnost na cestama* (Towards the 12 voluntary global targets for road safety). Cilj publikacije je da posluži kao vodič za pomoć državama u praćenju i izvještavanju o statusu sigurnosti saobraćaja na cestama u razdoblju od 2020. do 2030. Dokument predstavlja smjernice za države o aktivnostima i mjerama za postizanje dobrovoljnih globalnih ciljeva u pogledu sigurnosti na cestama. Dokument jasno opisuje metode mjerenja razine uspješnosti dostizanja ciljeva pomoću ključnih pokazatelja uspješnosti. Definira se metodologija zasebnog mjerenja i praćenja radnji, utjecaja i ostvarenih učinaka na sigurnost cestovnog saobraćaja.

U ovom dokumentu je postavljeno 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva, 3 koraka realizacije ciljeva i načini za praćenje svakog od koraka. Bitno je napomenuti da svaki cilj treba da prođe kroz tri ključna koraka i to:

1. Planiranje i implementaciju (Action),
2. Unaprjeđenje performansi (Outcome) i

3. Unaprjeđenje cestovne sigurnosti (Impact).

Prethodno spomenuti 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva je predstavljeno u tabeli ispod. Pored predstavljanja ciljeva, dato je kratko objašnjenje cilja, kao i potencijalni indikatori pomoću kojih je moguće mjeriti ciljeve. U dokumentu je moguće pronaći detaljnije razrađene ciljeve, mjere i indikatore.

Tabela 2. 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva zajedno sa kratkim objašnjenjem i potencijalnim indikatorima

R.br.	Naziv cilja	Kratko objašnjenje	Mogući indikator mjerenja
1	Nacionalni akcijski plan	Do 2020. godine, sve zemlje uspostavljaju sveobuhvatan više-sektorski nacionalni plan djelovanja za sigurnost u cestovnom saobraćaju s ciljevima vezanim uz vremenske rokove.	Omjer provedenih uspješnih intervencija. Omjer ostvarenih ciljeva u nacionalnom planu.
2	Globalno usklađivanje	Do 2030. godine, sve zemlje pristupaju jednom ili više ključnih UN pravnih instrumenata vezanih za sigurnost u cestovnom prometu.	Broj ratificiranih sporazuma koji su u potpunosti provedeni na nacionalnoj razini.
3	Nove ceste	Do 2030. godine, sve nove ceste postižu tehničke standarde za sve sudionike u prometu uzimajući u obzir sigurnost cestovnog prometa, ili zadovoljavaju ocjenu od tri zvjezdice ili bolje.	Postotak kilometara novih cesta koje zadovoljavaju standard od tri zvjezdice ili bolji za sve sudionike u prometu. Postotak sudionika u prometu (npr. pješaka, biciklista, motociklista i putnika u vozilu) koji smatraju da su nove ceste sigurne.
4	Postojeće ceste	Do 2030. godine, više od 75% putovanja na postojećim cestama odvija se na cestama koje zadovoljavaju tehničke standarde za sve sudionike u prometu uzimajući u obzir sigurnost cestovnog prometa.	Postotak putovanja koje se odvija na postojećim cestama koje zadovoljavaju ocjenu od tri zvjezdice ili bolje za sve sudionike u prometu. Postotak sudionika u prometu (npr. pješaka, biciklista, motociklista i putnika u vozilu) koji smatraju da su postojeće ceste sigurne.
5	Standardi vozila	Do 2030. godine, 100% novih (definiranih kao proizvedeni, prodani ili uvezeni) i korištenih vozila zadovoljava visoke standarde sigurnosti, poput preporučenih prioriteta UN regulativa, globalnih tehničkih regulativa ili ekvivalentnih prepoznatih nacionalnih zahtjeva za performansama.	Postotak cjelokupnog voznog parka koji zadovoljava visoke standarde sigurnosti.
6	Prebrza vožnja	Do 2030. godine, prepoloviti udio vozila koja putuju iznad dopuštene brzine i postići	Postotak vozača vozila koji se pridržavaju propisanih ograničenja brzine.

R.br.	Naziv cilja	Kratko objašnjenje	Mogući indikator mjerenja
		smanjenje ozljeda i smrtnosti povezanih sa brzinom.	Postotak vozača vozila koji su prekoračili brzinu u posljednjih 30 dana. Postotak vozača vozila koji smatraju prekoračenje brzine prihvatljivim.
7	Kacige za motocikliste	Do 2030. godine, povećati udio vozača motocikla koji ispravno koriste standardne kacige na gotovo 100%.	Postotak motociklista koji ispravno nose odgovarajuću kacigu. Postotak motociklista koji uvijek nose kacigu. Postotak motociklista koji tvrde da je neprihvatljivo ne nositi kacigu.
8	Zaštita putnika u vozilima	Do 2030. godine, povećati udio putnika u motornim vozilima koji koriste sigurnosne pojaseve ili standardne dječje autosjedačke na gotovo 100%.	Postotak vozača motornih vozila koji ispravno koriste sigurnosni pojas. Postotak putnika u motornim vozilima koji ispravno koriste sigurnosni pojas. Postotak djece ispravno pričvršćene u dječjim sjedalicama (ili sigurnosnim pojasevima, odgovarajuće dobi/veličine). Postotak vozača i putnika u automobilu koji tvrde da uvijek pričvršćuju sigurnosni pojas tijekom vožnje. Postotak vozača automobila koji tvrde da uvijek pričvršćuju djecu u odgovarajućoj dječjoj sjedalici u svom automobilu.
9	Vožnja pod utjecajem alkohola	Do 2030. godine, prepoloviti broj ozljeda i smrtnosti u prometnim nezgodama povezanih s vozačima koji koriste alkohol, i/ili postići smanjenje onih povezanih s drugim psihoaktivnim materijama.	Postotak vozača vozila koji se pridržavaju zakonskih ograničenja za alkohol. Postotak vozača vozila koji tvrde da su konzumirali alkohol iznad zakonskog limita prije vožnje (u posljednjih 30 dana). Postotak vozača vozila koji tvrde da su koristili psihoaktivne materije prije vožnje (u posljednjih 30 dana).
10	Ometanje mobilnim telefonom	Do 2030. godine, sve zemlje imaju nacionalne zakone koji ograničavaju ili zabranjuju korištenje mobilnih telefona tokom vožnje.	Postotak vozača vozila koji koriste svoj mobilni telefon (rukom). Postotak vozača vozila koji tvrde da su koristili mobilni telefon za razgovor tijekom vožnje u posljednjih 30 dana. Postotak vozača vozila koji tvrde da su koristili mobilni telefon za slanje poruka tijekom vožnje u posljednjih 30 dana.
11	Profesionalni vozači	Do 2030. godine, sve zemlje donose propise o vremenima vožnje i vremenima odmora za profesionalne vozače, i/ili pristupaju međunarodnim/regionalnim propisima u ovom području.	Postotak profesionalnih vozača koji ispunjavaju sve zahtjeve za vozačku dozvolu. Postotak profesionalnih vozača koji se pridržavaju zahtjeva za vrijeme vožnje i vremenskih odmora.
12	Pravovremena hitna reakcija	Do 2030. godine, sve zemlje uspostavljaju i postižu nacionalne ciljeve kako bi se	Postotak prometnih nesreća koje rezultiraju ozbiljnim gdje vremenski

R.br.	Naziv cilja	Kratko objašnjenje	Mogući indikator mjerenja
		smanjio interval između hitnog poziva nakon prometne nezgode i pružanja hitne medicinske pomoći.	interval do pružanja profesionalne hitne pomoći nije premašio nacionalni cilj. Postotak ozlijeđenih u prometnim nesrećama koji su primili pravovremenu hitnu pomoć na mjestu nesreće, tijekom prijevoza ili na odgovarajućem mjestu.

2.4 Osnovni strategijski pravci iz dokumenta: Deklaracije o sigurnosti saobraćaja iz Stockholma

Na Trećoj globalnoj ministarskoj konferenciji sigurnosti prometa (Third Global Ministerial Conference on Road Safety: Achieving Global Goals 2030) u Stockholmu, potpisana je međunarodna Deklaracija o sigurnosti prometa. Deklaracija je pripremljena u uskoj suradnji s upravljačkom skupinom konferencije te je prošla kroz opsežno savjetovanje između država članica Svjetske zdravstvene organizacije. Potpisana je na razini više od 80 zemalja članica Ujedinjenih naroda i predstavlja strateški važan dokument u pogledu globalne sigurnosti cestovnog prometa.

Stockholmska deklaracija pruža smjernice do 2030. godine, s naglaskom na međunarodnu saradnju u cilju poboljšanja sigurnosti prometa na svjetskoj razini. Deklaracija naglašava i potiče težnje Europske unije u dostizanju cilja 50% smanjenja smrtnosti i teških ozljeda sudionika u prometu do 2030. godine, kao cilja nultog smrtnog stradanja i teških ozljeda sudionika u prometu do 2050. godine. Deklaracijom se pozivaju sve svjetske zemlje da slijede primjer Evropske unije u želji za smanjenjem broja stradanja u prometu. Stockholmskom deklaracijom države potpisnice obvezuju se nastaviti saradnju i istaknuti problematiku stradanja na cestama.

Problemi na koje posebno treba obratiti pozornost su stradanja ranjivih skupina, tj. pješaka, biciklista, motociklista, korisnika javnog prijevoza, djece i mladih. Sve države obvezuju se izraditi nove nacionalne planove sigurnosti za nadolazeće plansko razdoblje od 2021. do 2030. godine. Osim obavezne izrade nacionalnih planova sigurnosti cestovnog saobraćaja, potiče se izrada i implementacija regionalnih i lokalnih planova.

Neke od najznačajnijih smjernica ove Deklaracije su navedene u nastavku:

- države članice treba da doprinesu smanjenju smrtnosti u prometnim nesrećama za barem 50% od 2020. do 2030. za sve skupine sudionika u prometu, posebno ranjive skupine kao što su pješaci, biciklisti i motociklisti te korisnici javnog prijevoza;
- Osigurati političku predanost i odgovornost na najvišoj razini te uspostaviti regionalne, nacionalne i subnacionalne strategije i akcijske planove za sigurnost u prometu te doprinose različitih vladinih agencija i međusektorskih partnerstava kako bi se ostvarila potrebna razina napora na regionalnoj, nacionalnoj i subnacionalnoj razini za postizanje ciljeva SDG-a, te da su ove strategije i napor transparentni i javni;
- Potaknuti države članice koje to još nisu učinile da razmotre postajanje ugovornim strankama UN-ovih pravnih instrumenata o sigurnosti u prometu, kao i primjenu, provedbu i promicanje njihovih odredbi ili sigurnosnih propisa, i osigurati da su zakonodavstvo i standardi za dizajn i izgradnju cesta, vozila i uporabu cesta u skladu s načelima sigurnog sustava i da se provode;

- Uključiti sigurnost u prometu i pristup sigurnosnom sustavu kao integralni element prostornog planiranja, dizajna ulica, planiranja prometnih sustava i upravljanja, posebno za ranjive sudionike u prometu i u urbanim područjima, jačanjem institucionalnih kapaciteta u vezi sa zakonima i provedbom zakona o sigurnosti u prometu, sigurnosti vozila, poboljšanjima infrastrukture, javnim prijevozom, naknadnom skrbi i podacima;
- Povećati prijelaz prema sigurnijim, čistim, energetski učinkovitijim i pristupačnijim oblicima prijevoza te promovirati veće razine tjelesne aktivnosti poput hodanja i vožnje biciklom te integraciju tih oblika s korištenjem javnog prijevoza radi postizanja održivosti;
- Poticati razvoj, primjenu i implementaciju postojećih i budućih tehnologija i drugih inovacija radi poboljšanja dostupnosti i svih aspekata sigurnosti u prometu, od onemogućavanja nezgoda do hitnog odgovora i traume, uz posebnu pozornost potrebama sigurnosti najranjivijih sudionika u prometu, uključujući pješake, bicikliste, motocikliste i korisnike javnog prijevoza;
- Osigurati pravovremeni pristup visokokvalitetnim hitnim i dugoročnim zdravstvenim uslugama za ozlijeđene i priznati da učinkovit odgovor nakon nesreće uključuje i mentalnu, socijalnu i pravnu podršku žrtvama, preživjelim i obiteljima;
- Fokusirati se na upravljanje brzinom, uključujući jačanje provedbe zakona radi sprečavanja prekoračenja brzine i propisivanje maksimalne brzine putovanja od 30 km/h na područjima gdje se često i planirano miješaju ranjivi sudionici u prometu i vozila, osim ako postoji snažan dokaz da su veće brzine sigurne, napominjući da će naponi za općenito smanjenje brzine imati povoljan utjecaj na kvalitetu zraka i klimatske promjene, kao i biti od vitalne važnosti za smanjenje smrtnosti i ozljeda u prometnim nesrećama;
- Osigurati da sva vozila proizvedena i prodana za svako tržište do 2030. godine budu opremljena odgovarajućim razinama sigurnosne izvedbe, i osigurati poticaje za korištenje vozila s poboljšanom sigurnosnom izvedbom gdje je to moguće;
- Osigurati da integrirani pristup sigurnosti u prometu i minimalni standardi sigurnosne izvedbe za sve sudionike u prometu budu ključni za poboljšanja i investicije u cestovnu infrastrukturu;
- Pozvati javne organizacije na svim razinama da nabavljaju sigurne i održive usluge i vozila za prijevoz te poticati privatni sektor da slijedi taj primjer, uključujući kupovinu sigurnih i održivih voznih parkova;
- Poticati povećane investicije u sigurnost u prometu, prepoznajući visoke stope povrata projekata i programa prevencije ozljeda u prometu te nužnost povećanja aktivnosti kako bi se postigli ciljevi vezani uz sigurnost u saobraćaju;
- Naglasiti važnost praćenja i izvještavanja o napretku prema postizanju zajedničkih ciljeva i, prema potrebi, o Dobrovoljnim globalnim ciljevima za sigurnost u prometu koje su dogovorile države članice, te pozvati Svjetsku zdravstvenu organizaciju da nastavi prikupljati, objavljivati i širiti podatke putem serije globalnih izvještaja o stanju sigurnosti u saobraćaju.

2.5 Osnovni strategijski pravci drugih zemalja ili organizacija

2.5.1 Osnovni strategijski pravci - Austrija

U Australiji je usvojena Nacionalna strategija cestovne sigurnosti 2021-30 izrađena od strane Ministara infrastrukture i transporta Komonvelta od Australije. Strategija je bazirana na tri ključna pravca:

- sigurne ceste,
- sigurna vozila i
- sigurno korištenja cesta.

Kao generalni cilj je uzet 2050 Vision Zero target, te je sadržaj strategije baziran na ciljevima koji tome teže. Osnovni ciljevi strategije su smanjenje broja smrtno stradalih za 50% i smanjenje broja teže povrijeđenih za 30%. Osnovni prioriteti su: Planiranje i investicije u infrastrukturu, sigurnost vozila, ranjivi učesnici u saobraćaju, daljinsko upravljanje sigurnošću cesta, regionalna sigurnost cesta, sigurnost teretnih vozila, sigurnost na radnom mjestu, rizično korištenje cesta i domorodačko stanovništvo, a aktivnosti pomoću koji to planiraju omogućiti su: mjere transformacije sistema, saradnja sa lokalnom zajednicom, povezana i automatizovana vozila, redukcija starosti vozila, istraživanje i obrada podataka (baze podataka), kulturne promjene, izgradnja kapaciteta cestovne sigurnosti i poboljšanje ishoda cestovne sigurnosti domorodačkog stanovništva.

2.5.2 Osnovni strategijski pravci - Hrvatska

U susjednoj Republici Hrvatskoj je usvojen Nacionalni plan sigurnosti cestovnog prometa za razdoblje od 2021. do 2030. Opći cilj Nacionalnog plana usmjeren je na ostvarenje 50 % smanjenja broja osoba poginulih u saobraćajnim nezgodama i broja teških saobraćajnih nezgoda u cestovnom saobraćaju. Vizija je: „Podjela odgovornosti između korisnika, kreatora i upravitelja čini prometni sistem Republike Hrvatske sigurnim za sve!“. Posebni cilj je definisan kao „Unapređenje sigurnosti cestovnog prometa u Republici Hrvatskoj“. S ciljem povećanja cestovne sigurnosti u Republici Hrvatskoj, u Drugom desetljeću sigurnosti planirano je 190 aktivnosti koje su kategorizirane u 13 područja djelovanja:

- Sigurna brzina,
- Vožnja bez utjecaja alkohola, droga i lijekova,
- Sigurna vožnja,
- Prevencija distrakcije vozača,
- Sigurnost aktivnih oblika saobraćanja,
- Sigurnost motociklista i mopedista,
- Sigurnost profesionalnih vozača,
- Zaštita u vozilu,
- Sigurna infrastruktura,
- Sigurna vozila,
- Brze i učinkovite hitne službe,
- Jačanje kapaciteta saobraćajne policije i inspekcijских službi i
- Baza podataka i prikupljanje podataka.

Aktivnosti su generalno svrstane u tri osnovne kategorije (edukacijske, inženjerske i zakonske) podijeljene u 71 mjeru. Skladno cilju, naglasak Nacionalnog plana, pa tako i aktivnosti, je na edukaciji, tj. podjeli odgovornosti između korisnika, kreatora i upravitelja cestovne infrastrukture.

2.5.3 Osnovni strateški pravci - Irska

U Irskoj su nakon uspješne primjene strategije sigurnosti za period 2013-2020, prilikom čega su u 2018. godini postigli rekordno nizak broj poginulih od početka evidentiranja podataka, izradili novu strategiju cestovne sigurnosti za period 2021-2030. Kao globalni cilj kojem teži strategija cestovne sigurnosti Irske je Vision zero, a primarni cilj strategije je da se do 2030. godine smanji broj poginulih za 50% i smanji broj teže povrijeđenih za 50%, a za dostizanje cilja akcioni plan je podijeljen u tri faze (2021-2023, 2025-2027, 2028-2030). Za dostizanje tih ambicioznih ciljeva određena su slijedeća područja djelovanja (strateški pravci):

- sigurne ceste i okolina,
- sigurne brzine,
- sigurna vozila,
- sigurno korištenje ceste od strane učesnika,
- hitne službe,
- sigurni i zdravi vidovi prevoza,
- siguran put do/zbog posla.

2.5.4 Osnovni strateški pravci - Engleska

U Liverpoolu (Engleska) usvojena je nova strategija cestovne sigurnosti čiji je osnovni fokus da se smanji broj saobraćajnih nezgoda sa odvažnom težnjom da se broj poginulih i teško povrijeđenih do 2040. godine dovede do nule. Osnovni ciljevi su:

- da se postepeno reducira broj i posljedice saobraćajnih nezgoda prema krajnjem cilju a to je nula do 2040. godine,
- da se stvore uslovi da više ljudi pravi sigurna putovanja pješaćenjem ili sa biciklima, i omogućavanje više djeci da pješāče ili voze bicikla do škola,
- te da se doprinese poboljšanju kvaliteta zraka i smanjenju klimatskih promjena CO2 emisija.

I ova strategija je bazirana na Vision Zero i Safe System approach sa četiri principa sa slijedećim strateškim pravcima:

- sigurne brzine,
- sigurne ceste,
- sigurna vozila,
- sigurnog ponašanja i
- odgovor hitnih službi.

U realizaciji ove strategije, doći će do promjene u pristupu sigurnijim putevima sa jasnim priznanjem da se smrtni slučajevi i teške povrede na putu mogu spriječiti, a da nisu ni jedno ni drugo prihvatljivi niti neizbežni. Smanjiti će broj i težinu saobraćajnih sudara, radeći za sveukupni cilj Vision Zero da do 2040. niko neće stradati ili biti ozbiljno povrijeđen na putevima u Liverpool City regionu.

2.5.5 Osnovni strategijski pravci - Ujedinjene Nacije

Ujedinjene Nacije su u 2019. godini uslijed ukazane jasne potrebe: „saobraćajne nezgode su vodeći uzročnik smrti i teških povreda uposlenika u UN sistemu“, izradile Strategiju cestovne sigurnosti za UN sistem i njegovo osoblje. Namjena strategije je da stvori obavezu za sve organizacije Ujedinjenih nacija prema jednoj viziji i dogovorenom setu ciljeva i aktivnosti za smanjenje broja saobraćajnih nezgoda na cestama. Strategija obuhvata etički imperativ da nijedan učesnik u saobraćaju ne treba poginuti ili teže se povrijediti u saobraćajnim nezgodama, obavezujući se na „Vision zero“. Osnovni strategijski pravci su sljedeći:

- upravljanje cestovnom sigurnošću,
- sigurnija vozila,
- sigurniji učesnici u saobraćaju,
- odgovor hitnih službi i
- sigurnije cestovno okruženje.

3 ZAKONSKA OSNOVA SA FOKUSOM NA KANTON SARAJEVO

Pozicija i nadležnosti Kantona Sarajevo posmatrano sa aspekta primjenjivosti važećih propisa u svrhu implementacije strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja ima određene prednosti, ali i nedostatke.

Prednosti se ogledaju u mogućnosti neovisnog donošenja određenih nedostajućih propisa na nivou Kantona Sarajevo, koji mogu dati značajan doprinos na uređenju određenih problemskih područja i omogućiti efikasniju implementaciju strateškog okvira, programskih ciljeva i mjera za unapređenje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja u Kantonu Sarajevo. Jedan od primjera je donošenje "Pravilnika o načinu definisanja i identifikaciji opasnih mjesta, načinu i kriterijumima za utvrđivanje prioriteta i otklanjanje opasnih mjesta" („Službene novine Kantona Sarajevo, br. 17/21). Ovim Pravilnikom zapčet je proces upravljanja opasnim mjestima na području Kantona Sarajevo, čime je dat značajan doprinos na unapređenju stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo.

Nedostaci se odnose na nemogućnost unapređenja određenih problemskih područja koja prvenstveno zahtijevaju izmjene i dopune postojećih propisa, a iz razloga isključive nadležnosti resora državnog i entitetskog nivoa. Jedan od primjera je "Pravilnik o tehničkim pregledima vozila ("Službeni glasnik BiH", br. 33/19, 29/20 i 56/21), prema kojem kantoni nemaju nikakve nadležnosti za eventualnu primjenu mjera unapređenja rada tehničkih pregleda u svrhu poboljšanja tehničke ispravnosti vozila.

Pored navedenog, na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou postoji značajan broj važećih propisa koji omogućavaju dosta dobre uslove za kreiranje i implementaciju strateškog i programskog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo.

U nastavku je dat pregled najznačajnijih važećih propisa u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja koji omogućavaju operativno djelovanje idenifikovanih interesnih subjekata na implementaciji strateškog i programskog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo.

Osnovni propis na državnom nivou koji se tiče sigurnosti saobraćaja jeste Zakon o osnovima bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH", br. 6/06, 75/06 – ispr, 44/07, 84/09, 48/10, 48/10 – dr. zakon, 18/13, 8/17, 9/18 i 46/23). Ovim zakonom se, između ostalog, utvrđuju osnovni uslovi koje moraju da zadovolje putevi u pogledu bezbjednosti saobraćaja na putevima, rad strukovnih organizacija u Bosni i Hercegovini te druga pitanja iz oblasti bezbjednosti saobraćaja na putevima koja su jedinstvena za cijelu teritoriju Bosne i Hercegovine. Kada se govori o sprovođenju ovog zakona, članom 2. ovog zakona je definisano da entitetski i kantonalni organi i organi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i organi lokalne samouprave i lokalne uprave u gradovima i općinama obezbijede sprovođenje istog zakona te da u okviru svojih nadležnosti donesu propise i preduzmu druge potrebne mjere za dosljedno sprovođenje.

Navedenim zakonom je članom 251. definisano da se, u cilju unapređenja saobraćajno-obrazovnog rada, saobraćaja kulture i koordiniranja svih subjekata koji svojim djelovanjem mogu da doprinesu većoj sigurnosti saobraćaja, formira Savjet (Vijeće) za sigurnost saobraćaja te da taj isti savjet mogu formirati i entiteti i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, kao i niži nivoi vlasti.

Najznačajniji važeći propisi na državnom nivou koji su u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja i koji omogućavaju operativno djelovanje idenifikovanih interesnih subjekata na implementaciji strateškog i programskog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo su:

- Zakon o osnovima bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 6/06, 75/06 – ispr, 44/07, 84/09, 48/10, 48/10 – dr. zakon, 18/13, 8/17, 9/18 i 46/23),
- Pravilnik o načinu organizovanja predavanja o posljedicama koje proizilaze iz nepoštivanja ili nepoznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na cestama i načinu provjere poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na cestama („Službeni glasnik BiH“, br. 36/13),
- Pravilnik o tehničkim pregledima vozila („Službeni glasnik BiH“, br. 33/19, 29/20 i 56/21),
- Pravilnik o vozačkoj dozvoli („Službeni glasnik BiH“, br. 9/19 i 57/22),
- Pravilnik o zdravstvenim uslovima koje mora ispunjavati vozač motornog vozila („Službeni glasnik BiH“, br. 13/07 i 89/16),
- Pravilnik o osposobljavanju pružanja prve pomoći („Službeni glasnik BiH“, br. 13/07),
- Pravilnik o osposobljavanju za vozača motornih vozila („Službeni glasnik BiH“, br. 46/12, 12/18, 74/18 i 16/21),
- Pravilnik o prometu u zimskim uvjetima („Službeni glasnik BiH“, br. 83/20),
- Pravilnik o postavljanju posebnih objekata na cesti radi smanjenja brzine kretanja vozila („Službeni glasnik BiH“, br. 17/07),
- Pravilnik o osnovim uvjetima koje javne ceste, njihovi elementi i objekti na njima moraju ispunjavati sa aspekta sigurnosti prometa („Službeni glasnik BiH“, br. 13/07),
- Pravilnik o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u prometu na putevima („Službeni glasnik BiH“, br. 23/07, 54/07, 101/12, 26/19 i 83/20),
- Pravilnik o Vijeću za sigurnost saobraćaja („Službeni glasnik BiH“, br. 13/13),
- Pravilnik o obliku i sadržaju obrasca europskog izvještaja o prometnoj nezgodi („Službeni glasnik BiH“, br. 13/07) i
- Pravilnik o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na cestama, načinu obilježavanja radova i prepreka na cesti i znakovima koje učesnicima u saobraćaju daje ovlaštena osoba („Službeni glasnik BiH“, br. 16/07),
- Pravilnik o registriranju vozila („Službeni glasnik BiH“, br. 53/22),
- Pravilnik o homologaciji vozila („Službeni glasnik BiH“, br. 83/20 i 8/22),
- Pravilnik o ukupnom trajanju vremena upravljanja motornim vozilom („Službeni glasnik BiH“, br. 13/07).

Najznačajniji važeći propisi na entitetskom nivou koji su u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja i koji omogućavaju operativno djelovanje identifikovanih interesnih subjekata na implementaciji strateškog i programskog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo su:

- Zakon o cestama FBiH („Službene novine FBiH“, br. 12/10, 16/10 i 66/13),
- Zakon o cestovnom prijevozu FBiH („Službene novine FBiH“, br. 28/06, 02/10, 57/20 i 44/22),
- Pravilnik o stručnom nadzoru nad radom stanica za tehnički pregled vozila („Službene novine FBiH“, br. 51/06),
- Pravilnik o uslovima rada, organizacionim i drugim uslovima za rad stanica za Tehnički pregled vozila („Službene novine FBiH“, br. 51/06),
- Pravilnik o tehničko-eksploatacijskim uslovima za vozila kojima se obavljaju pojedine vrste prijevoza („Službene novine FBiH“, br. 51/06, 79/06, 11/09, 56/10, 79/11, 49/13),
- Pravilnik o utvrđivanju uvjeta za obavljanje vanrednog prijevoza („Sl. novine F BiH“ br. 75/10),

- Pravilnik o održavanju javnih cesta („Službene novine FBiH“, br. 57/15),
- Pravilnik o postavljanju znakova i informacija na cestama i naknadama za ceste („Službene novine FBiH“, br. 52/02),
- Pravilnik o vrsti i sadržaju projekata za građenje i rekonstrukciju javnih cesta („Službene novine FBiH“, br. 69/10).

S obzirom da se na području Kantona Sarajevo nalazi određeni segment mreže autocesta koje nisu u nadležnosti Kantona Sarajevo, značajno je spomenuti akt pod nazivom „Set uputa za projektovanje, nabavku, ugradnju i održavanje elemenata, objekata ili dijelova objekata na autocesti“. Isti je kreiran od strane JP Autoceste FBiH d.o.o., a u nedostatku adekvatnih propisa za upravljanje, sigurnost i održavanje autocesta.

Kanton Sarajevo ima vlastitu zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast, što znači da posjeduje vlastiti ustav, skupštinu, vladu, simbole te da mu pripada niz isključivih nadležnosti (policija, obrazovanje, prostorna i stambena politika, itd.), dok su neke nadležnosti podijeljene između kantonalne i federalne vlasti (zdravstvo, socijalna zaštita, saobraćaj).

Zakonom o osnovima bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 6/06, 75/06 – ispr, 44/07, 84/09, 48/10, 48/10 – dr. zakon, 18/13, 8/17, 9/18 i 46/23) data je nadležnost kantonima da, u skladu sa svojim specifičnostima, detaljnije urede oblasti sigurnosti saobraćaja te je u skladu s time donešen Zakon o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 30/17, 46/17 i 1/22). Prema članu 1. ovog zakona, navedeno je da se ovim zakonom uređuje organizacija i upravljanje saobraćaja na području Kantona Sarajevo, osnivanje, rad i nadležnosti Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo, osnivanje Organizacije jedinice za sigurnost saobraćaja u sklopu Ministarstva saobraćaja, izrada strateških dokumenata, finansiranje i praćenje sigurnosti saobraćaja, saobraćajna signalizacija i oprema ceste, dubinska analiza saobraćajnih nezgoda, identifikacija i sanacija opasnih mjesta na cestama, saobraćajna pravila i dr.

Najznačajniji važeći propisi na kantonalnom nivou koji su u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja i koji omogućavaju operativno djelovanje idenifikovanih interesnih subjekata na implementaciji strateškog i programskog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo su:

- Pravilnik o načinu definisanja i identifikaciji opasnih mjesta, načinu i kriterijumima za utvrđivanje prioriteta i otklanjanje opasnih mjesta („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 17/21),
- Uredba o organizaciji parkiranja, javnim parking površinama, parking zonama, izgradnji novih parkinga i organizaciji jedinstvenog sistema naplate parkiranja („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 34/23),
- Pravilnik o naknadama za izdavanje odobrenja za kretanje vozila i zadržavanje u pješačkim zonama, ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i zadržavanje na trotoarima („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 46/17) i
- Pravilnik o načinu podnošenja zahtjeva i obaveznoj dokumentaciji koja je potrebna za izdavanje rješenja za privremenu izmjenu režima saobraćaja na saobraćajnicama u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 46/22).

4 ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO SA OSVRTOM NA REALIZACIJU STRATEGIJE 2016.-2020.

Osnovu za izradu analize postojećeg stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, predstavljaju statistički podaci i trendovi saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica. Prema navedenom, za potrebe analize tretirani su svi raspoloživi i dostupni izvori podataka o saobraćajnim nezgodama i njihovim posljedicama na području Kantona Sarajevo. Nakon prikupljenih podataka izvršena je detaljna analiza statističkih podataka i trendova saobraćajnih nezgoda, pri čemu je fokus bio orijentisan prvenstveno na saobraćajne nezgode sa poginulim osobama i saobraćajne nezgode sa povrijeđenim osobama. Osnovna svrha navedene detaljne analize postojećeg stanja predstavlja polaznu osnovu za definisanje problemskih područja i potencijalnih područja za djelovanje, kreiranje ciljeva i mjera Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo.

U prvom dijelu analiza stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja obuhvatila je podatke za kantone u FBiH, te komparativnu analizu i poziciju Kantona Sarajevo u odnosu na ostale kantone u FBiH. U drugom dijelu analiza je fokusirana na kompletno područje Kantona Sarajevo, te podatke o svim saobraćajnim nezgodama, njihovim posljedicama, vrstama i dr. Treći dio analize obuhvatio je samo primarnu mrežu saobraćajnica Kantona Sarajevo, te saobraćajne nezgode sa poginulim i povrijeđenim osobama.

Analiza stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja sa fokusom na analizu statističkih podataka i trendova saobraćajnih nezgoda na području Kantona Sarajevo, obuhvatila je sljedeće podatke i pokazatelje:

- Broj saobraćajnih nezgoda;
- Broj saobraćajnih nezgoda sa poginulim i povrijeđenim osobama;
- Broj saobraćajnih nezgoda sa materijalnom štetom;
- Broj saobraćajnih nezgoda po stanovnicima;
- Broj saobraćajnih nezgoda po registrovanim vozilima;
- Broj poginulih, teško i lakše povrijeđenih u saobraćajnim nezgodama;
- Broj poginulih u saobraćajnim nezgodama po stanovnicima;
- Broj poginulih u saobraćajnim nezgodama registrovanim vozilima;
- Broj poginulih u saobraćajnim nezgodama prema kategoriji učesnika;
- Broj povrijeđenih u saobraćajnim nezgodama prema kategoriji učesnika;
- Broj saobraćajnih nezgoda u naselju i izvan naselja;
- Broj saobraćajnih nezgoda sa materijalnom štetom u naselju i izvan naselja;
- Broj poginulih i povrijeđenih u saobraćajnim nezgodama u naselju i izvan naselja;
- Broj saobraćajnih nezgoda po mjesecima u toku godine,
- Broj saobraćajnih nezgoda po satima u toku dana;
- Broj saobraćajnih nezgoda po danima u toku sedmice;
- Broj saobraćajnih nezgoda po periodima dana, ambijentalnim prilikama, nivou vidljivosti, stanju kolovoza i vrsti, odnosno način nastanka.

U tabeli 3. dat je detaljan prikaz saobraćajnih nezgoda po kantonima u Federaciji BiH, dok je u tabeli 4. dat prikaz saobraćajnih nezgoda sa poginulim i povrijeđenim osobama i saobraćajnih nezgoda sa materijalnom štetom po kantonima u Federaciji BiH.

Tabela 3. Prikaz ukupnog broja saobraćajnih nezgoda po kantonima u Federaciji BiH

Kanton	Ukupan broj saobraćajnih nezgoda							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Unsko-sanski kanton - USK	3021	2439	2320	1813	2093	2243	2529	2540
Posavski kanton – PK	248	232	189	172	216	239	248	261
Tuzlanski kanton - TK	2984	3132	3124	2770	3022	2918	3054	3144
Zeničko-dobojski kanton - ZDK	4251	4202	2991	2567	2443	2601	2879	2802
Bosansko-podrinjski - BPK	40	73	77	62	147	115	125	114
Srednjobosanski kanton - SBK	3260	3023	2770	2102	1832	1720	1847	1862
Hercegovačko-neretvanski - HNK	2016	1904	2029	1606	1865	1740	1953	1894
Zapadnohercegovački kanton - ZHK	665	770	751	584	668	630	690	790
Kanton Sarajevo - KS	10438	9258	9231	8188	7061	8326	10161	10484
Kanton 10 – K10	766	738	721	512	736	677	815	916

Tabela 4. Prikaz broja saobraćajnih nezgoda sa poginulim i povrijeđenim osobama i saobraćajnih nezgoda sa materijalnom štetom po kantonima u Federaciji BiH

Kanton	Broj saobraćajnih nezgoda sa poginulim i povrijeđenim osobama								Broj saobraćajnih nezgoda sa materijalnom štetom							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
USK	573	638	641	481	593	633	647	665	2448	1801	1679	1332	1500	1610	1882	1875
PK	78	78	66	56	51	57	67	77	170	154	123	116	165	182	181	184
TK	1266	1271	1271	1074	1161	1104	1174	1226	1718	1861	1853	1696	1861	1814	1880	1918
ZDK	621	609	650	544	600	720	782	793	3630	3593	2341	2023	1843	1881	2097	2009
BPK	18	14	22	18	32	37	26	37	22	59	55	44	115	78	99	77
SBK	447	373	362	367	383	374	431	461	2813	2650	2408	1735	1449	1346	1416	1401
HNK	552	530	540	519	558	537	577	590	1464	1374	1309	1087	1307	1203	1376	1304
ZHK	273	301	298	204	281	273	331	326	392	469	453	380	387	357	359	464
KS	786	805	821	743	762	916	882	890	9652	8453	8410	7445	6299	7401	9279	9594
K10	117	129	142	85	147	132	141	157	649	609	579	427	589	845	679	759

Prema podacima iz tabela 3. i 4., evidentno je da se u Kantonu Sarajevo događa najveći broj saobraćajnih nezgoda i saobraćajnih nezgoda sa materijalnom štetom, dok je Kanton Sarajevo na drugom mjestu iza Kantona Tuzla, prema broju saobraćajnih nezgoda sa poginulim i povrijeđenim osobama.

Podaci prikazani u tabelama 3. i 4., predstavljaju apsolutne pokazatelje broja saobraćajnih nezgoda po kantonima, a kantoni se međusobno znatno razlikuju kada su u pitanju površina teritorije kantona, dužina mreže saobraćajnica na kantonima, broj stanovnika u kantonima, broj registrovanih vozila u kantonima i dr. Prema tome, za realniju komparaciju i analizu pokazatelja stanja sigurnosti saobraćaja po kantonima, neophodno je uzeti u razmatranje relativne pokazatelje broja saobraćajnih nezgoda po kantonima.

U tabelama 5. i 6., prikazani su relativni pokazatelji sigurnosti cestovnog saobraćaja po kantonima u 2024. godini i to: broj saobraćajnih nezgoda po stanovniku i broj saobraćajnih nezgoda po registrovanom vozilu.

Tabela 5. Prikaz broja saobraćajnih nezgoda po stanovniku po kantonima u Federaciji BiH u 2024. godini

Kanton	Ukupan broj SN u 2024. godini	Broj stanovnika u 2024. godini	SN/stanovniku	Broj stanovnika na 1 SN
USK	2540	259586	0,009784811	102
PK	261	39313	0,006639025	151
TK	3144	429443	0,007321111	137
ZDK	2802	349477	0,008017695	125
BPK	114	21514	0,005298875	189
SBK	1862	243590	0,007643992	131
HNK	1894	211251	0,008965638	112
ZHK	790	92403	0,008549506	117
KS	10484	421531	0,024871243	40
K10	916	76640	0,011951983	84

Tabela 6. Prikaz broja saobraćajnih nezgoda po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2024.

Kanton	Ukupan broj SN u 2024. godini	Broj registrovanih vozila u 2024. godini	SN/registrovanih vozila	Broj regis.vozila 1 SN
USK	2540	71156	0,035696217	28
PK	261	12009	0,0217337	46
TK	3144	157243	0,019994531	50
ZDK	2802	124325	0,022537704	44
BPK	114	8181	0,013934727	72
SBK	1862	77633	0,023984646	42
HNK	1894	88007	0,021521015	46
ZHK	790	41407	0,0190789	52
KS	10484	177108	0,059195519	17
K10	916	20924	0,04377748	23

Na osnovu analize relativnih pokazatelja saobraćajnih nezgoda u tabelama 5. i 6., te komparacijom između kantona, evidentno je da je stanje sigurnosti cestovnog saobraćaja najslabije u Kantonu Sarajevo. Prema navedenom i prema evidentiranim podacima u 2024. godini u prosjeku na svakih 40 stanovnika događala se jedna saobraćajna nezgoda na području Kantona Sarajevo, odnosno u prosjeku na svakih 17 registrovanih vozila događala se jedna saobraćajna nezgoda na području Kantona Sarajevo.

Tabela 7. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH u periodu od 2017. do 2024. godine

Kanton	Broj poginulih osoba u SN po kantonima u FBiH								% od FBiH u 2024. godini
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
USK	12	7	22	13	27	10	17	14	12,0
PK	4	1	6	2	1	2	4	3	2,6
TK	43	28	31	36	34	20	20	27	23,1
ZDK	21	20	21	21	10	17	25	23	19,7
BPK	2	0	1	0	0	0	0	0	0,0
SBK	24	18	13	11	23	15	17	12	10,3
HNK	38	31	19	24	20	27	17	15	12,8
ZHK	7	7	5	9	7	8	9	5	4,3
KS	14	17	12	13	20	8	21	10	8,5
K10	7	12	9	10	8	9	5	8	6,8

Tabela 8. Prikaz broja teško povrijeđenih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH u periodu od 2017. do 2024. godine

Kanton	Broj teško povrijeđenih osoba u SN po kantonima u FBiH								% od FBiH u 2024. godini
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
USK	114	130	184	127	123	183	153	152	12,8
PK	24	34	22	24	19	17	18	18	1,5
TK	205	182	188	173	187	179	198	205	17,3
ZDK	135	160	134	104	127	161	169	178	15,0
BPK	6	2	7	2	4	11	6	13	1,1
SBK	116	116	92	74	83	102	124	125	10,6
HNK	131	111	166	101	123	105	130	128	10,8
ZHK	22	26	25	29	22	23	47	165	13,9
KS	141	153	172	100	155	156	170	148	12,5
K10	36	36	54	23	35	41	43	52	4,4

Tabela 9. Prikaz broja lakše povrijeđenih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH u periodu od 2017. do 2024. godine

Kanton	Broj lakše povrijeđenih osoba u SN po kantonima u FBiH								% od FBiH u 2024. godini
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
USK	707	772	772	519	727	684	715	822	13,4
PK	82	70	52	43	43	54	60	70	1,1
TK	1749	1716	1702	1432	1537	1493	1580	1583	25,8
ZDK	697	704	769	620	714	863	947	966	15,8
BPK	26	16	19	17	28	44	28	39	0,6
SBK	525	406	428	435	472	395	506	456	7,4
HNK	683	673	730	640	77	704	749	737	12,0
ZHK	394	434	441	284	399	386	456	322	5,3
KS	894	859	866	817	796	990	917	982	16,0
K10	123	122	146	75	158	143	137	155	2,5

U tabeli 7. dat je detaljan prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH, u tabeli 8. dat je prikaz broja teško povrijeđenih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH, te u tabeli 9., dat je prikaz broja lakše povrijeđenih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH, u periodu od 2017. do 2024. godine.

Podaci prikazani u tabelama 7., 8. i 9., predstavljaju apsolutne pokazatelje posljedica saobraćajnih nezgoda po kantonima, a kantoni se međusobno znatno razlikuju kada su u pitanju površina teritorije kantona, dužina mreže saobraćajnica na kantonima, broj stanovnika u kantonima, broj registrovanih vozila u kantonima i dr. Prema tome, za realniju komparaciju i analizu pokazatelja stanja sigurnosti saobraćaja po kantonima, neophodno je uzeti u razmatranje relativne pokazatelje posljedica saobraćajnih nezgoda po kantonima.

U tabelama 10. i 11., prikazani su relativni pokazatelji sigurnosti cestovnog saobraćaja, odnosno pokazatelji posljedica saobraćajnih nezgoda po kantonima u 2024. godini i to: broj poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po stanovniku i broj poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanom vozilu.

Tabela 10. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po stanovniku po kantonima u Federaciji BiH u 2024. godini

Kanton	Broj poginulih u SN u 2024. godini	Broj stanovnika u 2024. godini	Broj poginulih /stanovniku	Broj stanovnika na 1 poginulu osobu
USK	14	259586	0,000053932	18542
PK	3	39313	0,000076311	13104
TK	27	429443	0,000062872	15905
ZDK	23	349477	0,000065813	15195
BPK	0	21514	0	0
SBK	12	243590	0,000049263	20299
HNK	15	211251	0,000071006	14083
ZHK	5	92403	0,000054111	18481
KS	10	421531	0,000023723	42153
K10	8	76640	0,000104384	9580

Tabela 11. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2024.

Kanton	Broj poginulih u SN u 2024. godini	Broj registr. vozila u 2024.	Broj poginulih /regist. vozila	Broj regis.vozila na 1 poginulu osobu
USK	14	71156	0,000196751	5083
PK	3	12009	0,000249813	4003
TK	27	157243	0,000171709	5824
ZDK	23	124325	0,000184999	5405
BPK	0	8181	0	0
SBK	12	77633	0,000154573	6469
HNK	15	88007	0,000170441	5867
ZHK	5	41407	0,000120753	8281
KS	10	177108	0,0000564627	17711
K10	8	20924	0,000382336	2616

Na osnovu analize relativnih pokazatelja posljedica saobraćajnih nezgoda u tabelama 10. i 11., te komparacijom između kantona, evidentno je da su pokazatelji sigurnosti cestovnog saobraćaja u Kantonu Sarajevo mnogo bolji od većine ostalih kantona. Prema navedenom i prema evidentiranim podacima u 2024. godini u prosjeku na svakih 42153 stanovnika događala se saobraćajna nezgoda sa poginulom osobom na području Kantona Sarajevo, odnosno u prosjeku na svakih 17711 registrovanih vozila događala se saobraćajna nezgoda sa poginulom osobom na području Kantona Sarajevo.

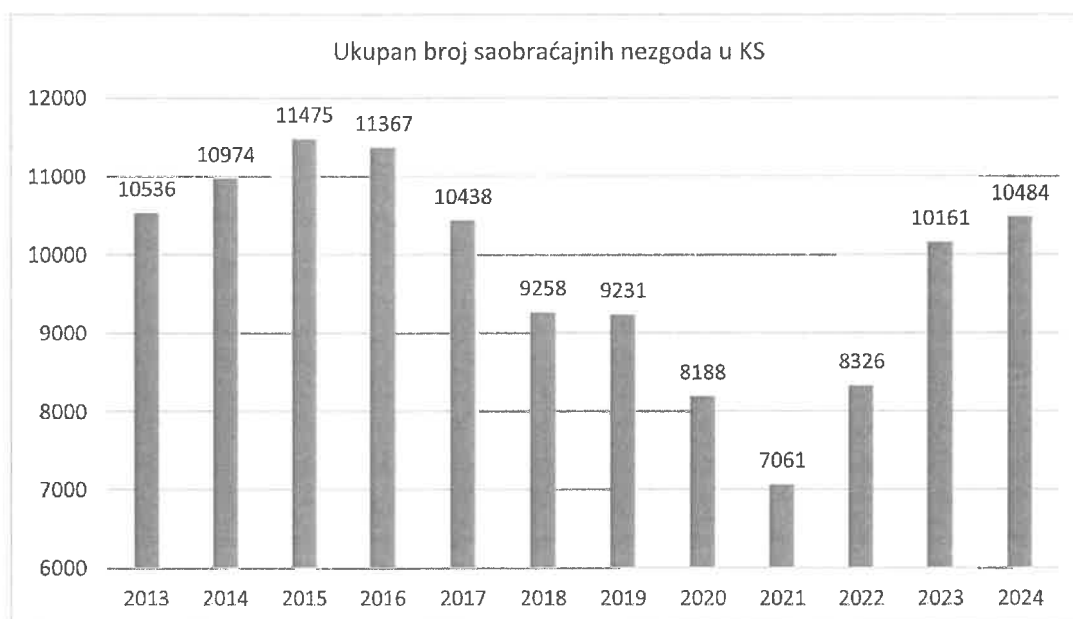
Stopa smrtnosti, odnosno jedan od najčešće korištenih pokazatelja stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja predstavlja broj poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama na određenoj teritoriji u odnosu na milion stanovnika teritorije.

Prema navedenom, a na osnovu podataka iz 2024. godine, stopa smrtnosti u cestovnom saobraćaju za područje Kantona Sarajevo iznosila je 24 poginulih/milion stanovnika. Navedenoj vrijednosti u prilog ide činjenica da je u 2024. godini u saobraćajnim nezgodama na području Kantona Sarajevo poginulo 10 osoba, dok je u 2023. godini u saobraćajnim nezgodama na području Kantona Sarajevo poginulo 21 osoba. Prema navedenom, na osnovu podataka iz 2023. godine, stopa smrtnosti u cestovnom saobraćaju za područje Kantona Sarajevo iznosila je 50 poginulih/milion stanovnika.

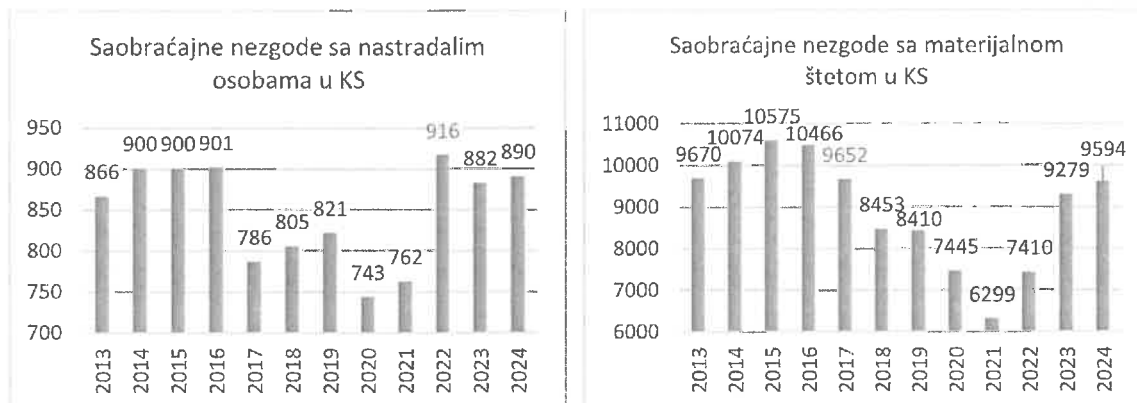
Stopa smrtnosti za područje Bosne i Hercegovine u 2024. godini iznosila je 63 poginulih/milion stanovnika, dok je u 2023. godini iznosila 73 poginulih/milion stanovnika. Prosječna stopa smrtnosti za područje zemalja EU u 2022. godini iznosila je 46 poginulih/milion stanovnika, pri čemu podaci pokazuju da je stanje najgore u Rumuniji sa 86 poginulih/milion stanovnika, dok Švedska ima najbolji pokazatelj, odnosno 21 poginulih/milion stanovnika.

U nastavku je izvršena je analiza osnovnih pokazatelja sigurnosti cestovnog saobraćaja za posljednjih 11 godina na području Kantona Sarajevo. Na slikama od 1. do 5., prikazane su vrijednosti osnovnih parametara sigurnosti cestovnog saobraćaja za Kanton Sarajevo, iz čega je vidljivo da ne postoji jasna zakonitost ili trend promjene parametara.

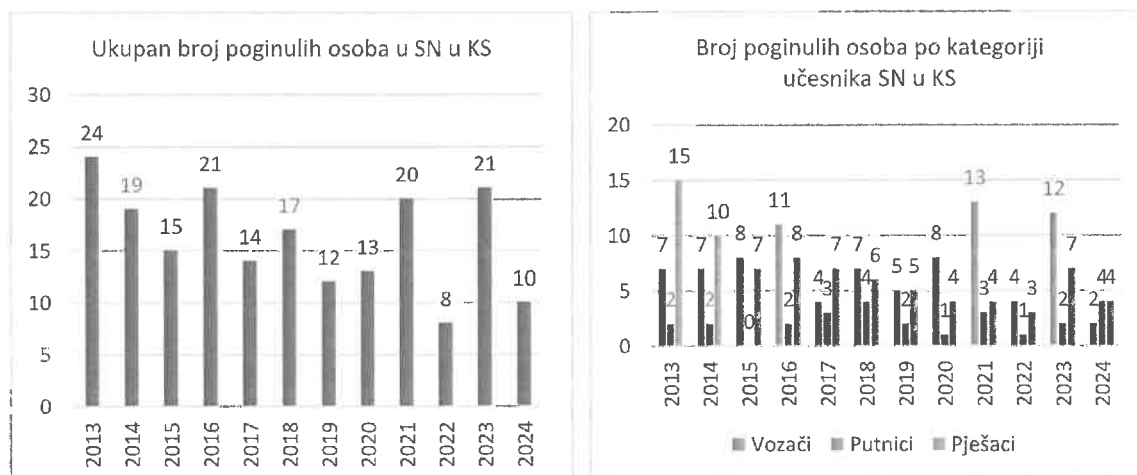
Na predstavljenim podacima se ističu dvije godine 2020. i 2021., u kojima su rezultati sigurnosnih parametara značajno bolji u odnosu na ostale godine. Međutim, 2020. i 2021. godina, ne prikazuju u potpunosti relano stanje iz razloga jer se radi o periodu značajno izmjenjenih uslova odvijanja saobraćaja prouzrokovanim pandemijom COVID 19.

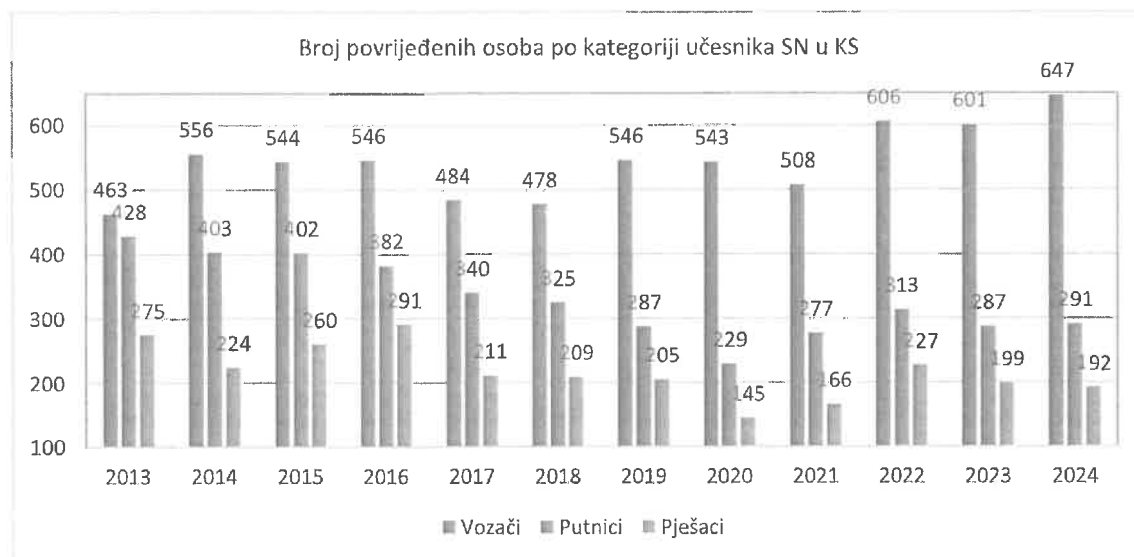
Slika 1. Ukupan broj SN za period 2013.-2024. u KS

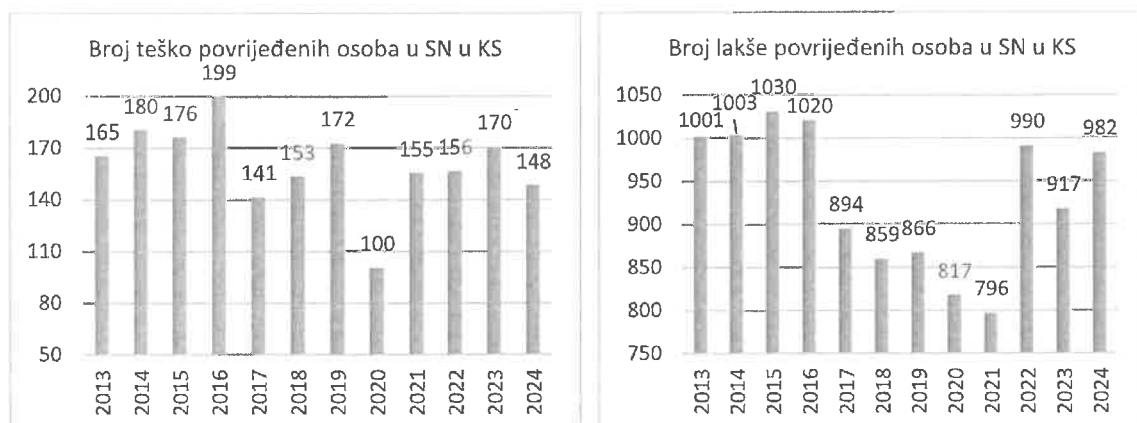
Slika 2. Ukupan broj SN i broj SN po vrsti posljedice za period 2013.-2024. u KS

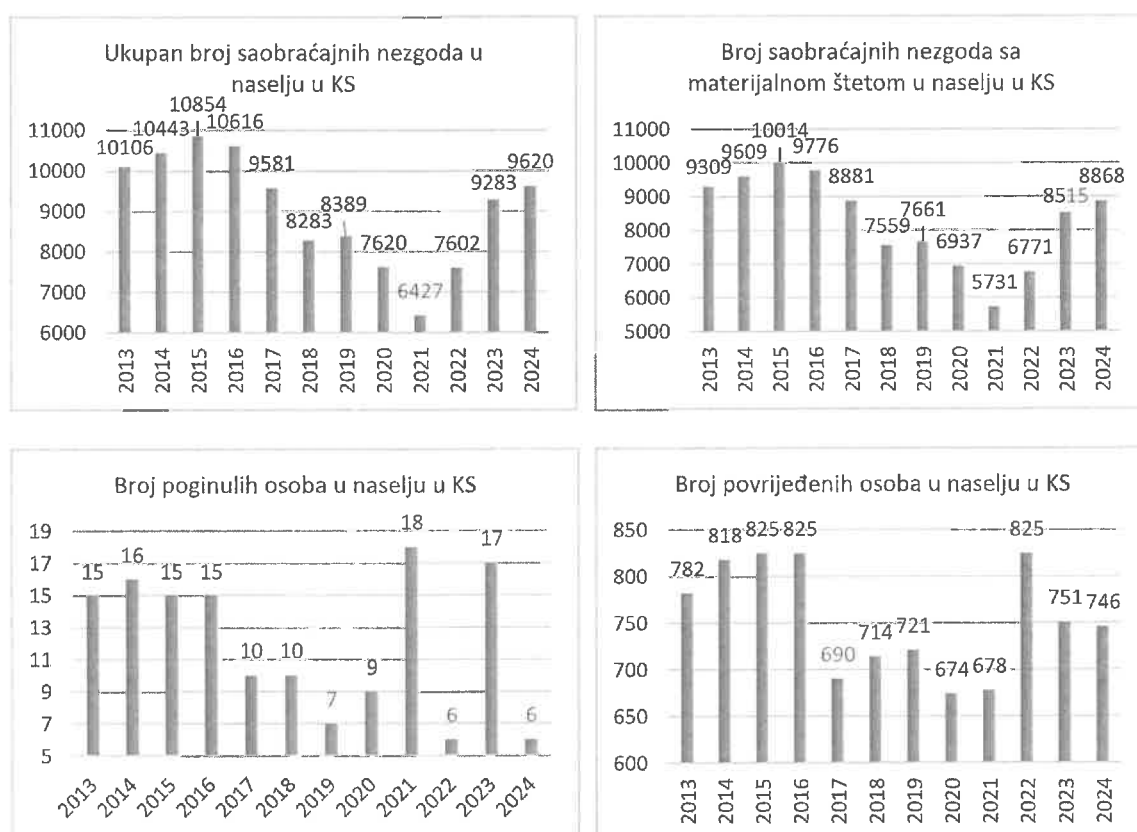
Slika 3. Ukupan broj poginulih i broj poginulih po kategoriji učesnika u SN za period 2013.-2024. KS

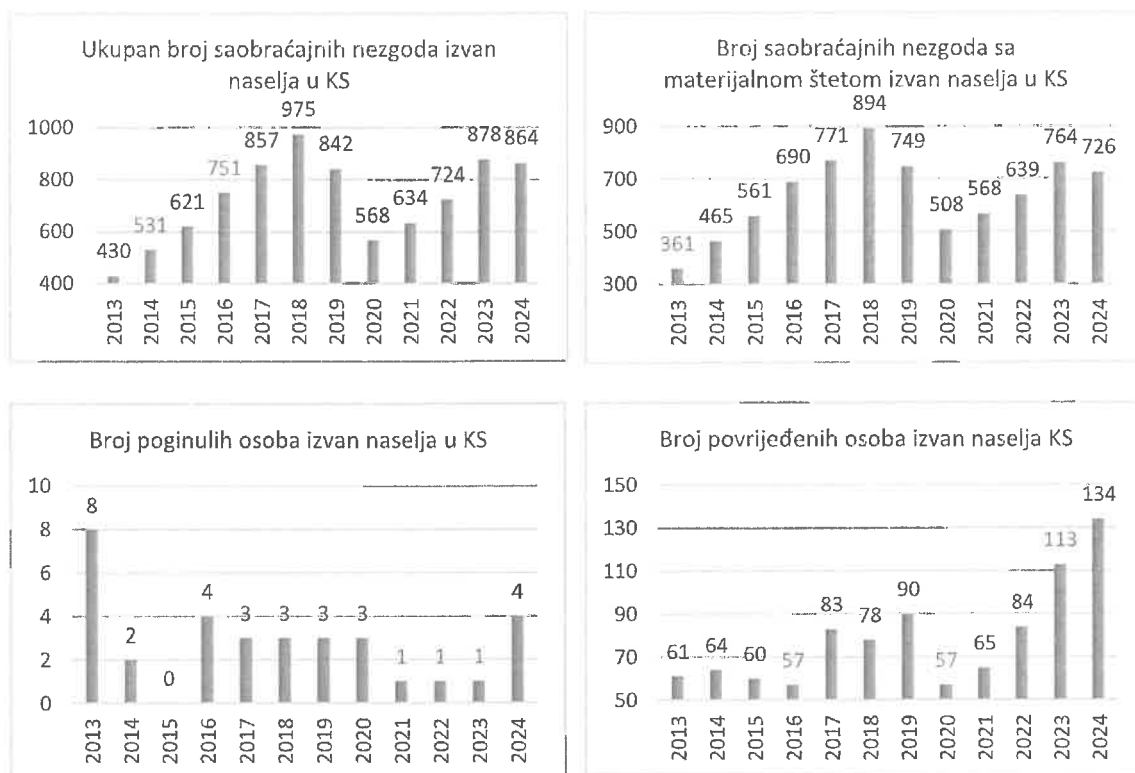
Slika 4. Ukupan broj povrijeđenih po kategoriji učesnika u SN za period 2013.-2024. u KS

Slika 5. Ukupan broj teško i lakše povrijeđenih po kategoriji učesnika u SN za period 2013.-2024

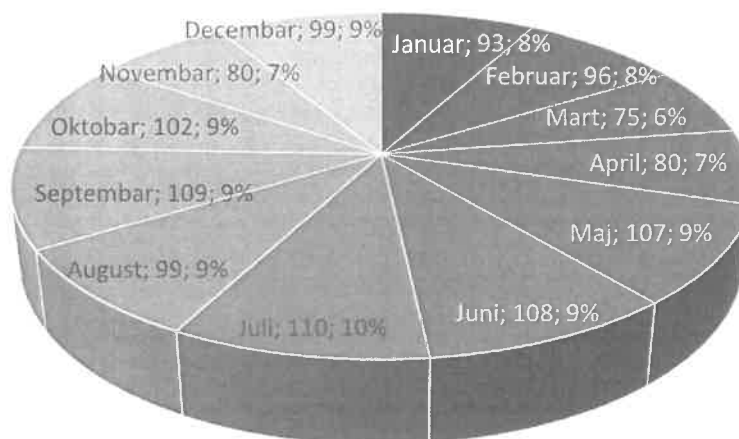
Slika 6. Broj poginulih i povrijeđenih osoba u SN u naselju za period 2013.-2024 u KS

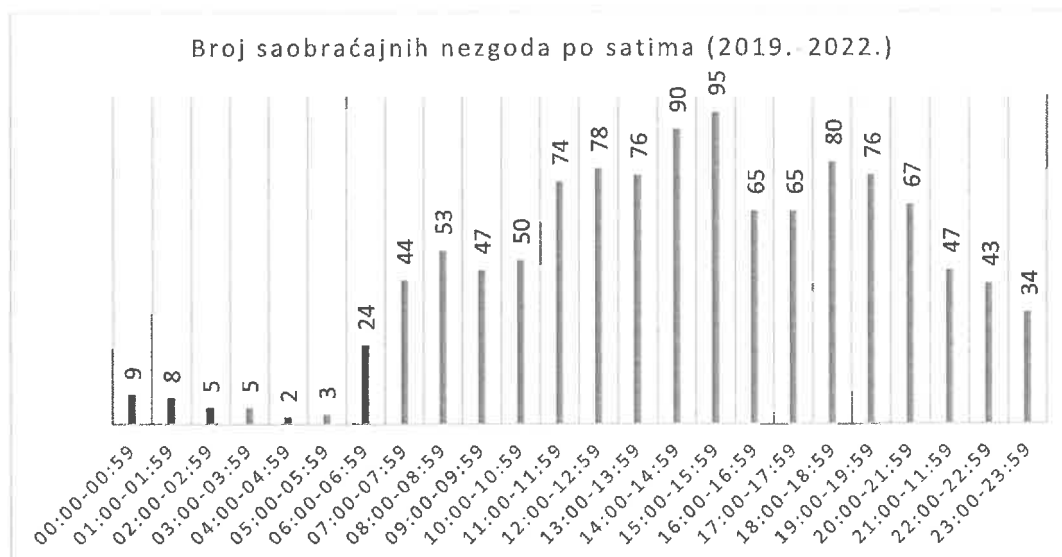
Slika 7. Broj poginulih i povrijeđenih osoba u SN izvan naselja za period 2013.-2024 u KS

Prethodno predstavljene podatke odnose se na sve saobraćajne nezgode i posljedice na kompletnoj mreži saobraćajnica na području Kantona Sarajevo. Međutim, u nastavku je predstavljena analiza sigurnosnih parametara i prikaz rezultata istraživanja koje je obuhvatilo samo saobraćajne nezgode sa poginulim i povrijeđenim osobama, sa prostornim obuhvatom samo primarne mreže saobraćajnica Kantona Sarajevo, u periodu od septembra 2019 do septembra 2022. godine.

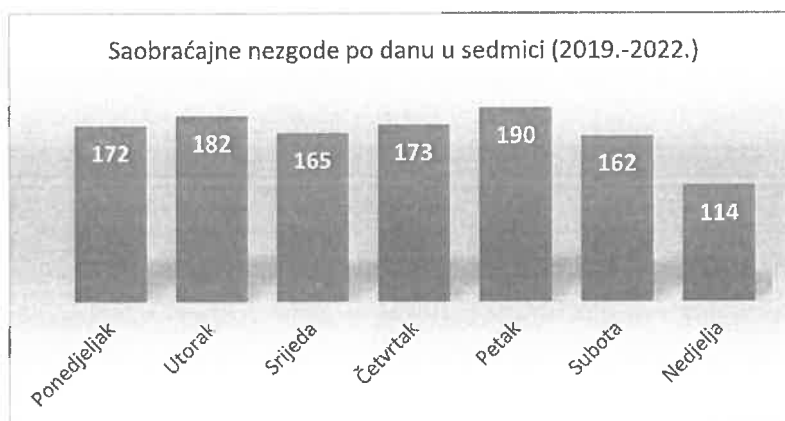
Saobraćajne nezgode po mjesecima (2019.-2022.)

Slika 8. Broj saobraćajnih nezgoda sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo po mjesecima u periodu od septembra 2019- septembra 2022. godine

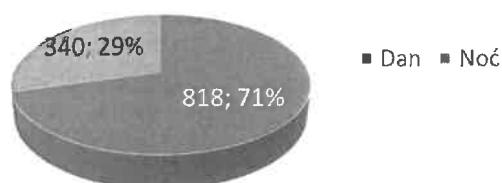

Slika 9. Broj saobraćajnih nezgoda sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo po satima u periodu 2019.-2022. godina

Slika 10. Saobraćajne nezgode sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo po danu u sedmici u periodu 2019.-2022. godina

Saobraćajne nezgode za period dana (2019.-2022.)

Slika 11. Saobraćajne nezgode sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo za period dana u periodu 2019.-2022. godina

Tabela 12. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2022.

Ambijentalne prilike	Broj saobraćajnih	(%)
Maglovito	1	0,1
Nepoznato	739	63,8
Oblačno	117	10,1
Vedro	301	26
Ukupno	1158	100

Tabela 13. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2022.

Nivo vidljivosti	Broj saobraćajnih nezgoda	(%)
Dobra	482	41,6
Loša	1	0,1
Nepoznato	675	58,3
Ukupno	1158	100

Tabela 14. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2022.

Stanje kolovoza	Broj saobraćajnih nezgoda	(%)
Mokar	225	19,4
Nepoznato	365	31,5
Sa ledom	1	0,1
Sa snijegom	21	1,8
Suh	546	47,2
Ukupno	1158	100

Tabela 15. Vrsta i tip saobraćajnih nezgoda sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo u periodu 2019.-2022. godina

Tip i vrsta saobraćajne nezgode	Broj saobr. nezgoda	(%)
Udar u zadnji dio vozila	315	27,2
Bočni sudar	146	12,6
Udar u pješaka	122	10,5
Udar prednjim dijelom vozila	93	8,0
Sudar	91	7,9
Izlijetanje izvan kolovoza	83	7,2
Čeoni sudar	79	6,8
Sudar prilikom skretanja	52	4,5
Neprilagođena brzina	41	3,5
Čeoni udar u pješaka	30	2,6

Tip i vrsta saobraćajne nezgode	Broj saobr. nezgoda	(%)
Preticanje, obilaženje	17	1,5
Skretanje, preticanje, obilaženje, uključivanje, mimoilaženje	14	1,2
Udar zadnjim dijelom vozila	14	1,2
Udar vozila u pješaka	8	0,7
Preticanje	7	0,6
Bočni udar u pješaka	4	0,4
Pad motocikla na kolovoz	4	0,4
Sudar vozila i bicikla	4	0,4
Udar zadnjim dijelom u pješaka	4	0,4
Mimoilaženje	3	0,3
Sudar prilikom obilaženja	3	0,3
Sudar vozila i motocikla	3	0,3
Uključivanje, skretanje	3	0,3
Polukružno okretanje	2	0,2
Prestrojavanje	2	0,2
Samopokretanje vozila	2	0,2
Sudar vozila i romobila	2	0,2
Udar zadnjim dijelom vozila u pješaka	2	0,2
Bočni udar tramvaja sa pješakom	1	0,1
Ispadanje iz vozila	1	0,1
Obilaženje	1	0,1
Pad bicikla na kolovoz	1	0,1
Pad sa četverocikla	1	0,1
Pad u vozilu JGP	1	0,1
Pad u vozilu JKP	1	0,1
Prevrtanje	1	0,1
Ukupno	1158	100

Na osnovu prethodne analize i predstavljenih podataka, moguće je evidentirati određene zakonitosti u vezi sa uzrocima, posljedicama, uslovima i okolnostima nastanka saobraćajnih nezgoda. Prema navedenom, evidentno je da je distribucija nastanka saobraćajnih nezgoda po mjesecima u toku godine prilično podjednaka, pri čemu se najmanje saobraćajnih nezgoda sa nastradalim događa u martu (oko 6%), dok se u junu događa najviše saobraćajnih nezgoda sa nastradalim (oko 10%).

Satna distribucija trenutka nastanka saobraćajnih nezgoda je neravnomjerna, pri čemu se najveći broj saobraćajnih nezgoda sa nastradalim događa u periodu između 14:00 i 15:00 sati. Distribucija nastanka saobraćajnih nezgoda sa nastradalim po danima u toku sedmice je prilično ravnomjerna, pri čemu se može izdvojiti da se najmanji broj saobraćajnih nezgoda sa nastradalim događa nedjeljom, dok je petak dan sa najvećim brojem saobraćajnih nezgoda sa nastradalim u toku dana.

U toku dnevnih sati se događa oko 71 (%) saobraćajnih nezgoda sa nastradalim, a 29 (%) u toku noćnih sati. Analizom vrsta saobraćajnih nezgoda, dolazi se do podataka da se kod 50 (%) saobraćajnih nezgoda sa nastradalim, iste događaju na jedan od sljedećih načina: udar u zadnji dio vozila (27,2 %), bočni sudar (12,6 %) i udar u pješaka (10,5 %). Ovi i svi prethodno analizirani podaci trebaju biti posebno tretirani

prilikom kreiranja mjera i aktivnosti u cilju poboljšanja stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja u Kantonu Sarajevo.

Prethodna „Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo“ obuhvatila je vremenski period implementacije od 2016. do 2020. godine. Prijedlog Strategije je utvrđen zaključkom Vlade Kantona Sarajevo i isti je dostavljen Skupštini Kantona Sarajevo koja je isti usvojila. Nakon toga, kreiran je Akcioni plan za implementaciju strateških mjera i aktivnosti, te su identifikovani ključni nosioci.

Međutim, u predviđenom periodu implementacije nije bilo značajnijih koordiniranih aktivnosti i sistemskog pristupa, a prvenstveni razlog je nepostojanje pravne osnove i odgovarajućeg propisa koji je trebao osigurati uslove za formiranje koordinacionog tijela za upravljanje procesima implementacije strateških mjera i provođenje Akcionog plana. Vremenski period implementacije Strategije od 2016. do 2020. godine predstavljao posljednju fazu Globalnog plana Dekade akcije za sigurnost cestovnog saobraćaja 2010.-2020., pa se Kanton Sarajevo navedenom Strategijom pridružio Globalnom planu, čime je definisan ključni cilj Strategije, a to je smanjenje broja poginulih u saobraćajnim nezgodama za 50 (%) u periodu od 2010. do 2020. godine.

Analizom pokazatelja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, može se konstatovati da nije došlo do ispunjenja navedenog ključnog cilja, ali je postignut određeni trend smanjenja broja poginulih u navedenom periodu. Iz navedenog se može pretpostaviti, da je u toku vremenskog perioda implementacije Strategije od 2016. do 2020. godine ostvarena bolja koordinacija, sistemski pristup i veći angažman ključnih nosioca, za očekivati bi bilo i bolje rezultate, odnosno značajnije smanjenje broja poginulih u cestovnom saobraćaju.

U tabeli 16 predstavljeni su troškovi saobraćajnih nezgoda koje su se dogodile na području Kantona Sarajevo u posljednjih 10 godina. Izračun je izvršen na osnovu međunarodne metodologije „Metoda ljudskog kapitala“ koja uzima u obzir troškove administracije, liječenje žrtava, oštećenje imovine i izgubljenu produktivnost poginulih i ozlijeđenih, a uključuje i dodatak za bol, tugu i patnju. Ovi troškovi zapravo predstavljaju gubitke koje trpi sistem i društvo od nastalih saobraćajnih nezgoda. Prikazani podaci treba da budu značajan faktor prilikom razmatranja finansiranja mjera za poboljšanje sigurnosti cestovnog saobraćaja, jer ulaganje u sigurnost je investicija, a ne trošak.

Tabela 16. Troškovi saobraćajnih nezgoda koje su se dogodile na području KS u posljednjih 10 godina

Posljedica nezgode	Godina										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Smrtno stradali (KM) *10⁶	5,2	4,1	5,7	3,8	4,6	3,3	3,6	5,5	2,2	5,7	2,8
Teško ozlijeđeni (KM) *10⁶	18,1	17,7	20,0	14,2	15,4	17,3	10,1	15,6	15,7	17,1	14,9
Lakše ozlijeđeni (KM) *10⁶	25,9	26,6	26,3	23,0	22,1	22,3	21,1	20,5	25,5	23,6	25,3
Ukupno (KM) *10⁶	49,2	48,4	52,1	41,1	42,2	42,9	34,7	41,6	43,4	46,5	43
Ukupno za 10 godina (KM)	485.100.000 (KM)										

5 SWOT ANALIZA NOSIOCA STRATEGIJE MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA KANTONA SARAJEVO SA FOKUSOM NA SIGURNOST SAOBRAĆAJA U KANTONU SARAJEVO

U procesu izrade Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo za period 2025-2034., važno je provesti detaljnu SWOT analizu nosilaca strategije, s posebnim naglaskom na Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo. Ovaj segment strategije razmatra unutrašnje i vanjske faktore relevantne za sigurnost cestovnog saobraćaja, uzimajući u obzir kako Ministarstvo saobraćaja, tako i druge relevantne resore. Ovaj pristup identifikira ključne elemente koji će potaknuti donošenje odluka i oblikovati strategijske smjernice ne samo za Ministarstvo saobraćaja, već i za ostale relevantne sektore. Analiza će pružiti holistički uvid u faktore koji oblikuju sigurnost cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, čime će se osigurati sveobuhvatan pristup i održivost strategije.

SWOT analiza je strategijski alat koji se koristi za procjenu internih i eksternih faktora koji utiču na organizaciju, proizvod, ili projekat. SWOT analiza se sastoji od vanjskih i unutrašnjih faktora ili okruženja. Vanjski faktori odnosno okruženje predstavljaju prijetnje i prilike, dok unutrašnji faktori su: slabosti i snage. SWOT analiza će doprinjeti da se sagledaju prednosti, nedostaci, mogućnosti i prijetnje subjekata nadležnih za unapređenje sigurnosti saobraćaja.

U svrhu definisanja strategijskog okvira za unapređenje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo za razdoblje 2025. - 2034., provedena je SWOT analiza koja detaljno istražuje snage, slabosti, prilike i prijetnje koje utječu na sigurnost cestovnog saobraćaja, a koja uključuje sve resore relevantne za navedenu problematiku. U tabeli u nastavku je data SWOT analiza nosilaca strategije.

Tabela 17. SWOT analiza nosilaca Strategije

	Snage	Slabosti
Ministarstvo saobraćaja	- Organizaciona struktura Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo u kojoj po hijerarhiji u prvom nivou kao jedan od dva osnovna sektora funkcioniše Sektor za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju sa unutrašnjim organizacionim jedinicama - Odjeljenjima: Odjeljenje za sigurnost saobraćaja i Odjeljenje za tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju. - Nadležnost Sektora za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju, koja omogućava implementaciju ili podršku implementaciji značajnog obima aktivnosti obuhvaćenih ključnim strateškim pravcima iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja.	- Nedostatak neophodnog broja odgovarajućih kadrovskih resursa koji će biti u mogućnosti odgovoriti zahtjevima za poduzimanje neophodnih aktivnosti u oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja, a koje se mogu klasifikovati u nadležnosti Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo. - Kompleksnost koordinacije između interesnih subjekata u procesu implementacije strateških mjera i aktivnosti, zbog složenosti organizacionih struktura i definisanih nadležnih interesnih subjekata

Ministarstvo unutrašnjih poslova	– Dugogodišnje iskustvo u radu na polju saobraćajne delinkvencije – Iskustvo i poznavanje procesa u sistemu sigurnosti u saobraćaju. – Relativno dobra zakonska rješenja na polju sigurnosti u saobraćaju.	– Nepostojanje adekvatne opreme i ljudskih resursa u sektoru sigurnosti saobraćaja – Nepostojanje adekvatnih tehničko tehnoloških pomagala i obučenosti za potporu u sprovođenju sigurnosti u saobraćaju – Nedostatak ljudstva za područje koje pokriva MUP KS
Ministarstvo za odgoj i obrazovanje	– Postoje već uspostavljeni mehanizmi za osposobljavanje kandidata za vozače i vozačke ispite. – Postoje već uspostavljeni mehanizmi za sticanje licenci za predavača teoretske nastave, ispitivača iz teoretskog dijela ispita, ispitivača iz upravljanja motornim vozilom, ispitivača iz poznavanja prve pomoći. – Postoje već uspostavljeni mehanizmi o sticanju zvanja vozača – instruktora motornih vozila – Postoje direktne zakonske nadležnosti za sigurnost saobraćaja	– Statistika koje vode autoškole se ne analiziraju, ne prate se trendovi ponašanja i ne vrši se evaluacija rezultata i pokazatelja rada koji bi mogli imati upotrebnost
Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade	– Postoje već uspostavljeni mehanizmi edukacije – Nadležnost koja obuhvata rad sa jednom od ključnih interesnih grupa u oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja (mlade osobe, vozači početnici)	– Nema direktnih zakonskih nadležnosti za sigurnost saobraćaja – Neiskustvo u oblasti sigurnosti saobraćaja
Ministarstvo zdravstva	– Pruža zdravstvene usluge na Kantonu kroz JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć, JU DZ Kantona Sarajevo, primarni nivo zdravstvene zaštite, Sekundarni i tercijalni nivo kroz Opću bolnicu i KCUS. – Razvijena mreža javnih zdravstvenih ustanova na području KS. Dobro educiran zdravstveni kadar, prostorni kapaciteti, oprema i kadrovi zdravstvenih usluga na zadovoljavajućem nivou. – Uspostavljen centralizovani informacioni sistem na nivou KS.	– Nepovoljna starosna struktura zdravstvenih radnika, nedovoljan broj zdravstvenog kadra svih profila, nepostojanje koordinacije obrazovnog sistema, tržišta rada i zdravstvenog sistema. – Neracionalno korištenje postojećih resursa, Neusklađenost postojećih zakonskih i podzakonskih akata kao i nedostatak istih.
Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša	– Specijalizovane radne jedinice: Postojanje organizacija unutar ministarstva, kao što su Pogon Javna higijena i održavanje javnih saobraćajnica, pruža infrastrukturne kapacitete za održavanje i izgradnju puteva, signalizaciju, te upravljanje otpadom, što direktno doprinosi sigurnosti saobraćaja. – Iskustvo u zimskom održavanju: Radna	– Koordinacija između velikog broja Sektora i organizacija koje su pod nadležnošću ministarstva: Slaba koordinacija između sektora unutar ministarstva može otežati efikasno upravljanje resursima i aktivnostima, što može negativno uticati na ukupnu sigurnost saobraćaja. – Široki spektar nadležnosti i različitih poslova može biti izazov za Ministra i

	edinica Zimska služba ima značajno iskustvo u brznoj reakciji i efikasnosti tokom zimskih perioda, posebno važnih za sigurnost saobraćaja. – Sektorska raznolikost: Postojanje različitih sektora unutar ministarstva, od održavanja cesta do upravljanja otpadom, omogućava sveobuhvatan pristup sigurnosti saobraćaja i infrastrukturnim projektima. – Postojanje GIS sistema kojim se po crowdsourcing principu prikupljaju podaci od građana pozitivno utječe na vrijeme detekcije problema te njegovo otklanjanje	njegove saradnike u smislu menadžmenta – Ograničeni finansijski resursi: Ograničeni finansijski resursi mogu predstavljati izazov u implementaciji širokih mjera sigurnosti saobraćaja i podržavanju dugoročnih projekata, npr. modernizaciju infrastrukture.
Ministarstvo privrede	– Postoji značajno iskustvo izgradnje optimalne mreže šumske transportne infrastrukture – Prisutnost velikog broja turista na ovom području opravdava cilj	– Nema jasnih tehničkih Smjernica i propisa za projektovanje i održavanje šumsko-transportne infrastrukture – Neiskustvo u oblasti sigurnosti saobraćaja
Ministarstvo finansija	– Finansijska stabilnost i fleksibilnost	– Ograničeni budžetski resursi – Složenost finansijskih procedura i nabavki
Ministarstvo pravde i uprave	– Širok spektar nadležnosti	– Ograničeni ljudski resursi za inspekcije poslove – Komplikovane zakonodavne procedure za izvršenje određenih sankcija

	Prilike	Prijetnje
Ministarstvo saobraćaja	– Kreiranjem i usvajanjem Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja kao strateškog opredjeljenja Vlade Kantona Sarajevo, Ministarstva saobraćaja i drugih nadležnih ministarstava, omogućit će se uslovi za sinhronizovano djelovanje i efikasniju koordinaciju između interesnih ministarstava po pitanju implementacije kreiranih mjera za poboljšanje sigurnosti cestovnog saobraćaja. – Mogućnosti i opredjeljenje za digitalnu transformaciju u sistemu implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, koja će omogućiti efikasniju koordinaciju aktivnosti između interesnih subjekata.	– Izmjene i dopune važećih propisa kako na nivou Kantona, tako i na većim nivoima, a koji se mogu negativno odraziti na implementaciju definisanih mjera i strateških opredjeljenja za poboljšanje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo. – Ekonomske prilike koje mogu stvoriti poteškoće i ograničenja neophodnih finansijskih sredstava za implementaciju definisanih mjera i strateških opredjeljenja za poboljšanje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo. – Neodgovornost, nezainteresiranost i otpor promjenama pojedinih subjekata i osoba u sistemu implementacije strateških mjera, što može u usporiti, otežati ili potpuno onemogućiti implementaciju pojedinih strateških mjera.

Ministarstvo unutrašnjih poslova	– Mogućnosti angažmana i saradnje koje su propisane pojedinim zakonskim rješenjima sa drugim institucijama za podršku u segmentu sigurnosti – Naklonost javnosti u sprovođenju adekvatnih aktivnosti u sprovođenju akcija i kampanja u segmentu sigurnosti u saobraćaju.	– Nepostojanje dovoljnog broja adekvatnog stručnog i educiranog kadra iz oblasti sigurnosti u cestovnom saobraćaju. – Eventualna zatvorenost i nefleksibilnost pojedinih segmenata sistema policije za saradnju sa ostalim institucijama iz oblasti sigurnosti u saobraćaju, zbog strogih procedura.
Ministarstvo za odgoj i obrazovanje	– Proširenje postojećih i uvođenje novih preventivno-edukativnih programa u svim odgojno-obrazovnim ustanovama – Provođenje preventivno-edukativnih i promotivnih aktivnosti – Načelo cjeloživotnog učenja	– Nedovoljan budžet – Nedovoljan broj kadrovskih resursa za poslove sigurnosti cestovnog saobraćaja
Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade	– Korištenje budžeta naučno-istraživačkih projekata – Otvaranje namjenskih poziva za oblast sigurnosti saobraćaja	– Finansiranje projekata dominantnijih oblasti – Nedovoljan budžet – Nepostojanje adekvatnih kadrovskih resursa za oblast sigurnosti saobraćaja
Ministarstvo zdravstva	– Mogućnost unapređenja infrastrukture i ljudskih resursa u zdravstvu kroz podršku međunarodnih institucija i fondova EU – Uspostava bolje komunikacije između zdravstvenih ustanova, policije i dugih hitnih službi – Jačanje preventivno promotivnih aktivnosti u cilju smanjenja saobraćajnih nezgoda	– Demografske promjene stanovništva – Povećanje broja saobraćajnih nezgoda – Politička i socio-ekonomska nestabilnost
Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša	– Modernizacija infrastrukture i mehanizacije: Povećanje investicija u modernizaciju saobraćajne infrastrukture i mehanizacije za održavanje može značajno olakšati posao Ministarstvu i posljedično poboljšati sigurnost cestovnog saobraćaja u skladu sa strategijama ministarstva. – Snažnija integracija tehnologije i digitalizacija sistema upravljanja, te nadogradnja GIS sistema tako da ne uključuje samo sistem javne rasvjete i upravljanje otpadom već i ostale procese u nadležnosti Ministarstva – Edukacija i podizanje svijesti o važnosti učešća građana u kreiranju politika rada ministarstva, prijavi problema, nepravilnosti itd..	– Nepredvidivi vremenski uslovi: Nepredvidivi vremenski uslovi, poput jakih snijegova ili poplava, predstavljaju prijetnju normalnom odvijanju saobraćaja, ističući važnost efikasne zimske službe. – Rizik od neadekvatnog održavanja saobraćajnica: Nedostatak redovnog održavanja može povećati rizik od nesreća na putu, posebno u nepovoljnim vremenskim uslovima, ističući nužnost planskog održavanja. – Saobraćajni izazovi: Povećanje broja vozila i kompleksnost saobraćaja predstavljaju izazov za upravljanje sigurnošću, zahtijevajući stalno prilagođavanje mjera zaštite, naročito u urbanim sredinama koje su nadležnost ministarstva.
Ministarstvo privrede	– Korištenje budžeta za poboljšanje sigurnosnih elemenata na šumsko-transportnoj i turističkoj infrastrukturi – Otvaranje namjenskih poziva za oblast sigurnosti turističkih ruta	– Finansiranje projekata dominantnijih oblasti – Nedovoljan budžet za projekte sigurnosti saobraćaja na šumsko-transportnoj infrastrukturi

		– Nedostatak adekvatnih kadrova za oblast sigurnosti saobraćaja na šumsko-transportnoj infrastrukturi
Ministarstvo finansija	– Mogućnost finansiranja poticaja i eventualno dobijanje određenih sredstava iz fondova EU za održivost strategije	– Ekonomske i društvene krize (ukoliko postoji nestabilnost u u budžetu, inflacije, promjena pondera i dr.) – Nestabilnost finansijskih sredstava
Ministarstvo pravde i uprave	– Pomoć pri izradi zakona i drugih pravila za povećanje sigurnosti u saobraćaju – Saradnja sa drugim ministarstvima u oblasti sigurnosti u saobraćaju	– Finansijski rizik – zbog potreba za novim kadrovima u segmentu inspekcija

SWOT analiza sigurnosti cestovnog saobraćaja u Kantona Sarajevo ukazuje na organizacijsku strukturu i strateški fokus Ministarstava saobraćaja, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva odgoja i obrazovanja, Ministarstva zdravstva, te Ministarstva komunalne privrede kao snage, dok se suočavaju s izazovima poput nedostatka kadrovskih resursa i koordinacije. Prilike za poboljšanje sigurnosti cestovnog saobraćaja proizlaze iz mogućnosti digitalne transformacije, edukacije i modernizacije infrastrukture. Međutim, prijetnje proizlaze iz potencijalnih izmjena propisa, ekonomske nesigurnosti i otpora promjenama. Uprkos tim izazovima, saradnjom ministarstava i implementacijom strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja moguće je unaprijediti ukupnu sigurnost cestovnog saobraćaja u narednom desetljeću.

6 VIZIJA I MISIJA

Vizija

Vizija je orijentisana ka budućnosti i opisuje željeni budući smjer, idealno stanje ili postignuće koje organizacija, projekt ili pojedinac nastoje ostvariti. Može se također, definisati kao i jasna prezentacija budućih događaja, odnosno dugoročni željeni rezultat. U akademskim ili istraživačkim kontekstima, poput proučavanja sigurnosti saobraćaja, vizija precizno definiše poželjne ishode, promjene ili napredak koji se očekuje nakon provedenih istraživanja i implementacije preporuka.

Uzimajući u obzir trenutno stanje sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, te pristup navedenoj problematici u prethodnom periodu, kao vizija sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo izdvaja se potreba, odgovornost i težnja na dostizanju ciljeva u oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja koji su postavljeni u aktuelnim politikama sigurnosti cestovnog saobraćaja Evropske Unije.

Prema tome, svi raspoloživi potencijali iz nadležnosti interesnih subjekata iz područja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, potrebno je da se fokusiraju na dostizanje sljedeće vizije sigurnosti cestovnog saobraćaja: *„Koordinirano i sveobuhvatno djelovanje svih interesnih subjekata iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja, te uspostavljanje pozitivnih trendova u kontinuiranom smanjenju broja poginulih i teško povrijeđenih osoba u saobraćajnim nezgodama“.*

Misija

U okviru istraživanja i implementacije projektnih aktivnosti i strateških mjera, misija određuje svrhu njihove provedbe, postavlja ciljeve i usmjerava aktivnosti prema postizanju željenih rezultata. Dobro definisana misija predstavlja temelj za postavljanje ciljeva i planova, stvarajući hijerarhijski okvir za ostvarivanje tih ciljeva u prostoru i vremenu.

Misija sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo prvenstveno treba da bude usmjerena na maksimalno preuzimanje odgovornosti svih interesnih subjekata koji mogu dati doprinos na poboljšanju stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja, te da bude posvećena na kreiranju uslova za sinhronizovano djelovanje svih interesnih subjekata u cilju implementacije strateškog i programskog okvira. Misija sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo predstavlja stvaranje naprednog sistema koji će kontinuirano raditi na unapređenju stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo.

7 CILJEVI

Strateški ciljevi se definišu na temelju prethodnih analiza i predstavljaju ključni element strategije. Polazni okvir za definisanje strateških ciljeva ili strategijskog cilja su analiza vizije, misije i rezultati SWOT analize. Ciljevi u principu:

- definišu prioritetna područja fokusa organizacije,
- dugoročno su orijentisani i
- mogu biti implementirani prema listi prioriteta.

Svrha i ciljevi nisu isto, jer svrha se fokusira na dugoročne prioritete, rijetko je vremenski određena, dok sa druge strane ciljevi su vezani za određenu svrhu (služe za postizanje svrhe), realistični su više nego idealistični i za njih vrijedi pravilo: "ono što se ne može mjeriti, ne može se ni ostvariti".

U svrhu postizanja objektivnih ciljeva, pojavila se potreba za uspostavljanjem SMART postupka za određivanje ciljeva. SMART analiza ciljeva (ili SMART kriteriji kako se još u literature navode) omogućava definisanje ciljeva na način da oni budu provodivi i da daju odgovor na rješenje tretiranog problema. SMART je akronim od engleskih riječi: Specific (specifični), Measurable (mjerljivi), Achievable (izvodljivi), Realistic (realistični), i Time-bound (vremenski ograničeni). Nakon analize svakog postavljenog cilja prema prethodno definisanih pet kriterija moguće je doći do zaključka da li se takav cilj može uopće postaviti. Detaljno objašnjenje navedenih kriterija dato je u nastavku:

- Specifičnost (S) cilja je vezana za dovoljnu fokusiranost pri rješavanju određene problematike. Ovo bi značilo da ciljevi moraju biti vezani za problem koji rješavaju, odnosno za željeno stanje koje treba postići. Ovo je naročito bitno prilikom postizanja velikih ciljeva, jer često takvi ciljevi se moraju rastaviti na manje ciljeve koji rješavaju po jedan segment velikog cilja, odnosno specificira se rješenje određenog problema.
- Mjerljivost (M) cilja je je povezana sa kvantifikacijom njegovog izražavanja. Ovo se odnosi na mogućnost dodjeljivanja "mjernih jedinica" svakom cilju preko kojih je moguće pratiti planirane i ostvarene efekte prilikom realizacije ciljeva.
- Izvodljivost (A) cilja je povezana sa mogućnošću njegove implementacije i izvodljivosti mjerenja. Ovaj kriterij treba da definiše da li je cilj prihvatljiv za one koji ga trebaju implementirati kao i za sve ostale stakeholdere. Plan je skoro mrtav od samog početka, osim ako ciljeve vezane za njega implementatori u potpunosti ne prihvate, a pored implementatora, ciljevi moraju biti prihvaćeni od drugih uključenih stakeholdera.
- Realističnost (R) se odnosi na mogućnost postizanja definisanih ciljeva. Ovaj kriterij je ključan, jer idealan plan bez mogućnosti realizacije je bezvrijedan. Prema kriteriju realističnosti ciljevi trebaju biti takvi da su izvodivi u vladajućim okolnostima.
- Vremenska ograničenost (T) ciljeva je vezana za mogućnost njihovog ostvarenja unutar unaprijed definisanog vremena.

Prilikom definisanja strategija javnog interesa potrebno je ciljeve definisati tako da oni budu usklađeni sa:

- Važećom regulativom,
- Strategijom ekonomskog razvoja,
- Strategijom prostornog razvoja i
- Dugoročnim razvojem programima.

Na osnovu prethodne teorije definisan je samo jedan strateški cilj predmetne strategije, kako bi sve poduzete mjere bile usmjerene na njegovo postizanje.

Opći cilj Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, za potrebe kojeg će biti razrađeni dalji strateški pravci i strateške mjere, izveden je na osnovu Okvirne politike Evropske Unije za sigurnost na cestama 2021-2030. Definisani strateški cilj i njegova usklađenost sa SMART kriterijima je detaljnije razrađena u tabeli ispod.

Tabela 18. SWOT analiza nosilaca Strategije

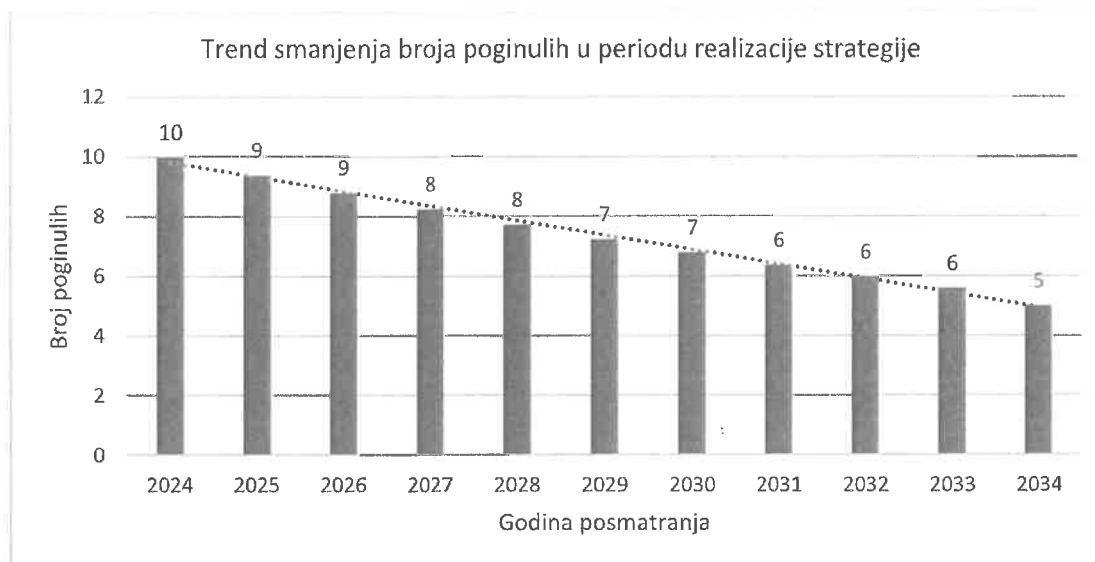
Osnovni strateški cilj:					
SMANJENJE BROJA POGINULIH I TEŠKO POVRIJEĐENIH U SAOBRAĆAJU ZA 50 % DO 2034. GODINE U ODNOSU NA 2024. GODINU					
Obrazloženje osnovnog strateškog cilja prema SMART principima					
Cilj	Fokus cilja - S	Kvantitativna mjera ostvarenja - M	Odgovornost implementacije – A	Usklađen i budžetiran – R	Vremenski rok ostvarenja – T
C1	Smanjenje broja poginulih i teško ozlijeđenih za 50%	Broj poginulih i broj teško ozlijeđenih (broj)	Svi akteri zaduženi za realizaciju pojedinih mjera na čelu sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo	Zakonska obaveza implementacije mjera omogućava kreiranje budžeta za njenu realizaciju	10 godina, odnosno do 2034. godine

Uzimajući u obzir postavljeni osnovni cilj Strategije (Smanjenje broja poginulih i teško povrijeđenih za 50% do 2034. godine u odnosu na 2024. godinu), odnosno Smanjenje broja poginulih i teško povrijeđenih za 50% do 2034. godine u odnosu na 2024. godinu izvršena je projekcija broja poginulih i teško povrijeđenih do 2034. godine u odnosu na baznu 2024. godinu.

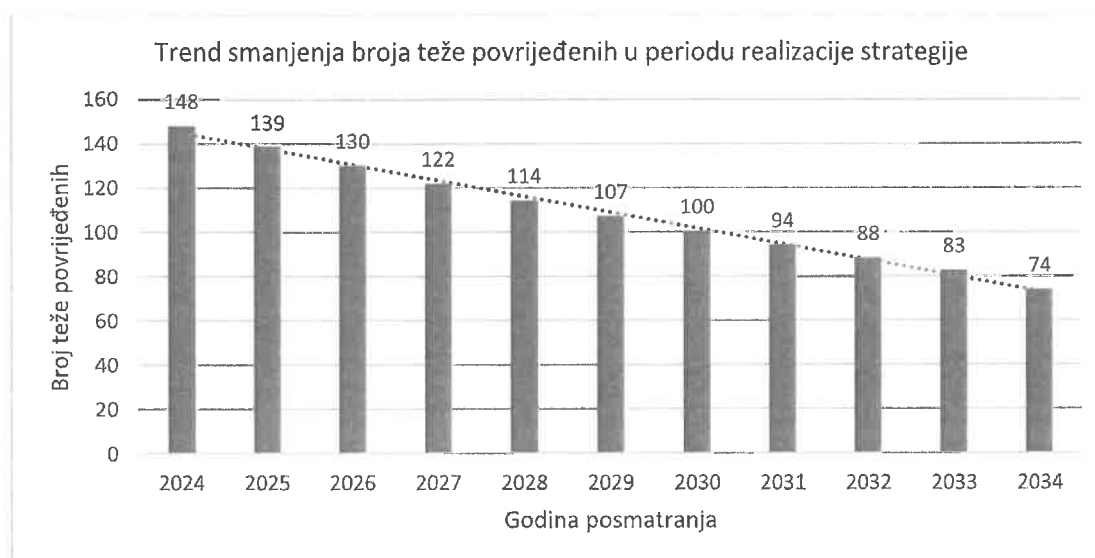
U 2024. godini broj poginulih je iznosio 10. S obzirom na postavljeni cilj Strategije ovaj broj bi se trebao prepoloviti do 2034. godine, što bi iznosilo 5 poginulih. Drugačije kazano, svake dvije godine bi se broj poginulih trebao smanjivati za jednu poginulu osobu u odnosu na prethodnu godinu ili 5 % smanjenje broja poginulih za svaku godinu strateškog perioda.

U 2024. godini broj teže povrijeđenih je iznosio 148. S obzirom na postavljeni cilj Strategije ovaj broj bi se trebao prepoloviti do 2034. godine, što bi iznosilo 74 teže povrijeđenih. Drugačije kazano, svake godine bi trebalo biti 5 % smanjenje broja teže povrijeđenih u toku strateškog perioda (odnosno 7 do 8 manje teže povrijeđenih u odnosu na prethodnu godinu).

Na slikama 12. i 13. je dat prikaz trenda smanjenja broja poginulih i teže povrijeđenih u saobraćajnim nezgodama u Kantonu Sarajevo za period 2025.-2034. godina.

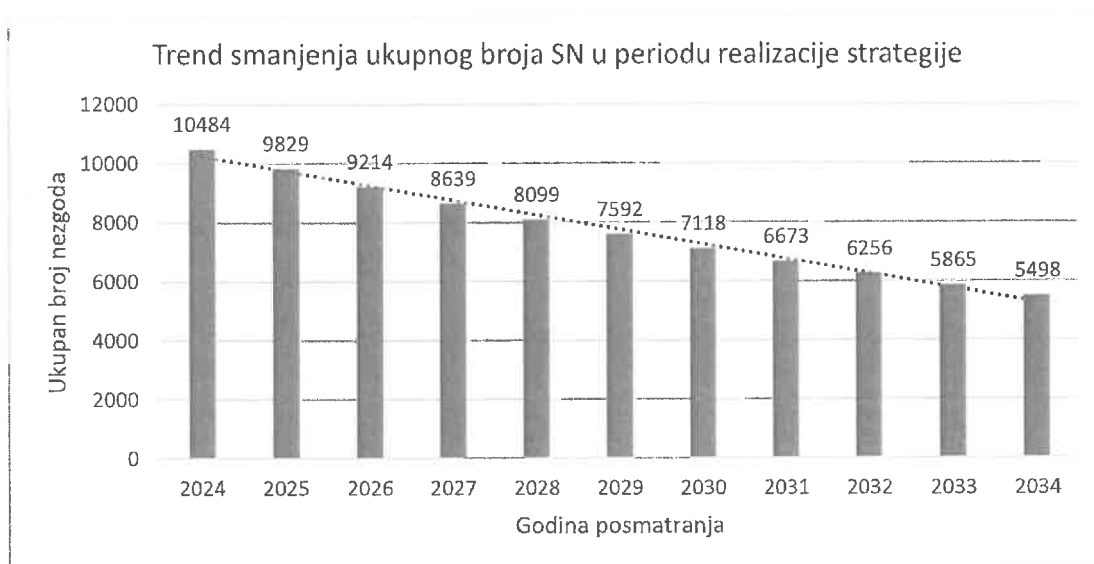

Slika 12. Trend smanjenja broja poginulih u SN u Kantonu Sarajevo za period 2024.-2034.

Slika 13. Trend smanjenja broja teže povrijeđenih u SN u Kantonu Sarajevo za period 2024.-2034.

Iako stratezijskim ciljem nije egzaktno definisano smanjenje ukupnog broja saobraćajnih nezgoda, zbog izuzetno velikog udjela saobraćajnih nezgoda sa materijalnom štetom gdje nisu prouzrokovana smrtnost ili teže povrede učesnika saobraćajne nezgode, na slici 14., dat je prikaz trenda smanjenja ukupnog broja saobraćajnih nezgoda u periodu realizacije strategije u Kantonu Sarajevo. Ovaj trend ne predstavlja stratezijski cilj i prikazan je u svrhu dovođenja u vezu broja poginulih i teže povrijeđenih sa ukupnim brojem saobraćajnih nezgoda u budućem periodu.

Slika 14. Trend smanjenja ukupnog broja SN u Kantonu Sarajevo za period 2024.-2034.

8 POTENCIJALI PREMA PODRUČJIMA DJELOVANJA

Potencijali prema područjima djelovanja se odnose na identifikaciju ključnih faktora i prioriternih problemskih područja koji imaju značajan uticaj na sigurnost u saobraćaju. Kroz "potencijale prema područjima djelovanja" vrši se sistematsko prepoznavanje tih ključnih faktora i njihovih uticaja na opću sigurnost na cestama. Ovaj proces omogućuje usmjeravanje ograničenih resursa i napora prema specifičnim segmentima saobraćaja kako bi se postigli postavljeni ciljevi definisani u okviru strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja.

Proces identifikacije potencijala omogućuje donositeljima odluka da prilagode strategije i politike kako bi se bolje nosili s specifičnostima i izazovima na lokalnom nivou. Analiza potencijala prema područjima djelovanja stoga postavlja temelje za precizno usmjeravanje mjera i resursa prema onim aspektima sigurnosti u saobraćaju koji imaju najveći potencijal za postizanje stvarnih poboljšanja.

Cilj ovog pristupa je iskoristiti postojeće evidencije i baze podataka o saobraćajnim nezgodama kako bi se identificirala ona područja koja pokazuju izrazit potencijal za smanjenje broja nezgoda i njihovih posljedica. Proučavanje uzroka saobraćajnih nezgoda omogućuje usmjeravanje pažnje prema konkretnim aspektima poput ljudskog ponašanja, stanja cesta i vozila, te raznih interakcija između tih elemenata.

Dostupnost detaljnim podacima iz baza podataka i nedovoljno razvijen sistem izvještavanja nije omogućio egzaktno podatke za definisanje područja djelovanja na Kantonu Sarajevo. Prema svjetskim praksama i politikama EU, te na osnovu postojećih dostupnih podataka provedenih studijskih istraživanja, definisana su ključna područja djelovanja, kao potencijali za povećanje sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo. Kroz ovaj dokument predložena su sljedeća područja djelovanja:

1. Siguran sistem saobraćaja
2. Sigurna infrastruktura
3. Sigurna vozila
4. Upravljanje brzinama
5. Vožnja bez uticaja alkohola, droga, mobitela i lijekova
6. Korištenje sigurnosnog pojasa
7. Distrakcije u vožnji
8. Objesna vožnja
9. Mladi vozači povratnici u činjenju saobraćajnih prekršaja
10. Ranjivi učesnici u saobraćaju
11. Efikasne hitne intervencije
12. Visokokvalitetno obrazovanje o sigurnosti na cestama

Siguran sistem saobraćaja - radi na stvaranju okoline u kojoj se minimiziraju rizici i gdje svi učesnici imaju odgovornost za očuvanje sigurnosti na putevima.

Sigurna infrastruktura - usmjeravanje resursa prema poboljšanju stanja cestovne infrastrukture postaje imperativ kako bi se smanjio ukupan broj smrtnih slučajeva u saobraćaju i unaprijedila opšta sigurnost

cestovnog sistema. Prema izvještaju Komisije¹ 8 % smrtnih slučajeva se događa na autocestama, 37 % u gradskim područjima i 54 % na ruralnim cestama. Stoga za sigurnost na cestama su ključna nova ulaganja i ispravno održavanje postojeće infrastrukture tokom cijelog životnog ciklusa.

Sigurna vozila – prema istraživanju u okviru Evropskog programa ocjene novih automobila (Euro NCAP) putnici u automobilima sa pet zvjezdica su imali 68 % manji rizik od smrtnih ozljeda i 23 % manji rizik od teških ozljeda od onih u vozilima s dvije zvjezdice². Dakle, neophodno je ulagati u povećanje broja sigurnijih vozila i vršiti strožije kontrole tehničke ispravnosti vozila.

Upravljanje brzinom - prekoračenje brzine je ključni faktor u oko 30 % smrtonosnih sudara na cesti i otežavajući faktor u većini saobraćajnih nezgoda. Neophodno je posebno dati prednost ulaganju u saobraćajno-tehničke inženjerske mjere, kontrolu i upravljanje brzinom.

Vožnja bez uticaja alkohola, droga i lijekova – prema studiji³ koju je provodila Komisija EU za sigurnost cestovnog saobraćaja se procjenjuje da je alkohol bio prisutan u oko 25 % svih smrtnih slučajeva na cestama, a droga u 15 %. Preporuka EU-a o dopuštenoj količini alkohola u krvi potiče iz 2001., pa se novim Okvirom politike EU-a za sigurnost na cestama za razdoblje 2021.-2030. nastoji uključiti nulta tolerancija za vožnju pod utjecajem alkohola i nedopuštene psihoaktivne droge i standarde za otkrivanje prisutnosti droga kod vozača pri kontrolama cestovnog saobraćaja.

Korištenje sigurnosnog pojasa - sigurnosni pojas igra ključnu ulogu u zaštiti života vozača i putnika tokom vožnje. Neophodno je razvijati svijest o važnosti upotrebe sigurnosnih pojaseva, uključujući i one na stražnjim sjedalima. Nekoliko ključnih razloga za korištenje sigurnosnog pojasa u vožnji su: smanjenje ozljeda u sudarima, poštovanje zakonskih zahtjeva, prevencija sekundarnih povreda i promocija sigurnosne kulture.

Distrakcije u vožnji - smanjenje fokusa vozača tokom vožnje, poznato kao distrakcija, predstavlja ozbiljan rizik za sigurnost u saobraćaju. Distrakcije mogu doći iz različitih izvora i uključuju bilo koju aktivnost koja odvlači pažnju vozača od vožnje. Neki od ključnih aspekata vezanih uz smanjenje fokusa vozača su mobilni telefoni, umor, multimedijalni sistemi itd. Neophodno je razmatrati uvođenje zahtjeva za opremanje mobilnih i električnih uređaja vozača „sigurnim načinom vožnje” i standardnom ugradnjom drugih tehnoloških alata za smanjenje distrakcija tokom vožnje.

Obijesna vožnja – se često opisuje kao neprikladno, opasno i nekontrolisano ponašanje tokom vožnje. Ovaj oblik ponašanja na putu može uključivati niz opasnih radnji koje predstavljaju ozbiljan rizik po sigurnost u saobraćaju. Neki od tih ponašanja su: prekoračenje brzine, nepoštovanje pravila i znakova, namjerna ometanja, nedostatak strpljenja. Neophodno je primjenjivati kazne koje će djelovati preventivno, uključujući sisteme kaznenih bodova, te razmotriti mogućnosti uvođenja posebnih kurseva osvještavanja o problemu obijesne vožnje.

Višestruki povratnici u činjenju saobraćajnih prekršaja – prema statističkim podacima okarakterisani višestruki povratnici u činjenju saobraćajnih prekršaja, zapravo predstavljaju vozači mlađe životne dobi.

¹ „Okvir politike EU-a za sigurnost na cestama za razdoblje 2021. – 2030.: sljedeći koraci u ostvarenju „vizije nula”” (SWD(2019)0283)

² „Okvir politike EU-a za sigurnost na cestama za razdoblje 2021. – 2030.: sljedeći koraci u ostvarenju „vizije nula”” (SWD(2019)0283)

³ Studija Komisije od 18. februara 2014. o sprečavanju vožnje pod utjecajem alkohola upotrebom uređaja za blokadu u slučaju vožnje pod utjecajem alkohola.

U ovom problemskom području neophodne su odgovarajuće reforme u sistemu obuke i osposobljavanja mladih vozača, te reforme i rigorozniji pristup kaznene politike.

Ranjivi učesnici u saobraćaju – najznačajnije grupe su. pješaci, biciklisti, djeca, starije osobe i sl. Potrebno je djelovati na sistem adekvatne edukacije za navedene ciljne grupe u vezi sa sigurnim učešćem u saobraćaju. Sa druge strane sistem treba omogućiti adekvatnu infrastrukturu za učešće navedenih kategorija učesnika u saobraćaju.

Efikasne hitne intervencije - brze i učinkovite hitne službe igraju ključnu ulogu u očuvanju života, smanjenju ozbiljnih povreda i pružanju pomoći u hitnim situacijama. Učinkovito i sveobuhvatno postupanje nakon sudara uključuje, osim medicinske skrbi i rehabilitacije, pružanje mentalne i socijalne potpore, priznavanje žrtava i temeljitu istragu kako bi se ustanovili uzroci sudara i utvrdile mjere za sprečavanje njihova ponavljanja u budućnosti te, gdje je to prikladno, pokretanje kaznenih i građanskih postupaka. Prema Okviru politike EU-a za sigurnost na cestama za razdoblje 2021.-2030. preporuka je da se uspostavi bolja saradnja između tijela nadležnih za sigurnost na cestama i zdravstvenog sektora kako bi se ubrzale akcije spašavanja povrijeđenih osoba, osigurala ispravna upotreba koridora za hitne slučajeve, osigurala dovoljna finansijska sredstva za učinkovitu infrastrukturu za hitne slučajeve.

Visokokvalitetno obrazovanje o sigurnosti na cestama - treba početi u vrtićima i školi i biti dio cjeloživotnog učenja, čime se povećava saobraćajna kultura društva. Poseban fokus treba usmjeriti na implementaciju programa stručnih usavršavanja za poduzimanje mjera i doprinosa na poboljšanju sigurnosti u cestovnom saobraćaju koji se mogu implementirati u različitim oblastima, a ne samo onim koje su direktno vezane za saobraćaj.

Pored navedenih potencijala kao područja djelovanja koji su identifikovani iz sfere najvažnijih problemskih područja sigurnosti cestovnog saobraćaja i koji su u vezi sa najznačajnijim indikatorima sigurnosti cestovnog saobraćaja, u nastavku je predstavljen drugi segment potencijalnih područja djelovanja koja su identifikovana sa aspekta interesnih područja i nadležnosti ključnih insitucionalnih interesnih subjekata.

Prema navedenom, u svrhu kreiranja strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, identifikovani su ključni institucionalni interesni subjekti koji s obzirom na nadležnosti i važeće propise trebaju odigrati ključnu ulogu i biti nosioci implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kanona Sarajevo. Dakle, ključni interesni insitucionalni subjekti su:

- Vlada Kantona Sarajevo;
- Skupština Kantona Sarajevo;
- Ministarstvo saobraćaja;
- Vijeće za sigurnost cestovnog saobraćaja;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova;
- Ministarstvo za odgoj i obrazovanje;
- Ministarstvo zdravstva;
- Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša;
- Ministarstvo privrede;
- Ministarstvo finansija;
- Ministarstvo pravde i uprave.

Vlada Kantona Sarajevo i Skupština Kantona Sarajevo kao izvršna i zakonodavna vlast imaju svoju ulogu u implementaciji strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja u dijelu institucionalno-upravljačke podrške i koordinacije interesnih subjekata. Skupština Kantona Sarajevo donosi Strategiju sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo na prijedlog Vlade Kantona Sarajevo, a Prijedlog Strategije prethodno priprema Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo i dostavlja Vladi Kantona Sarajevo. Vlada Kantona Sarajevo donosi Program sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo na prijedlog Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo.

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo nadležno je za pitanja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, a od posebnog značaja zadaci Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo su: priprema prijedloga Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, priprema prijedloga Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, upravljanje i koordinacija u implementaciji strateških i programskih mjera za poboljšanje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, te izvještavanje o implementiranim mjerama i stanju sigurnosti cestovnog saobraćaja u Kantonu Sarajevo. Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo kreira Godišnji izvještaj o stanju sigurnosti cestovnog saobraćaja u Kantonu Sarajevo i dostavlja Vladi Kantona Sarajevo, a Vlada Kantona Sarajevo isti podnosi Skupštini Kantona Sarajevo. Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo je u operativnom segmentu nadležno i odgovorno za pripremu, koordinaciju i upravljanje, te implementaciju Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo.

Vijeće za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo, predstavlja savjetodavno tijelo Vlade Kantona Sarajevo u cilju podsticanja preventivnih i drugih aktivnosti u oblasti sigurnosti saobraćaja i razvijanju saobraćajne kulture. Vijeće za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo osniva Vlada Kantona Sarajevo aktom o osnivanju kojim se između ostalog definiše organizacijska struktura, djelokrug i način rada, te finansiranje rada Vijeća. Organizacijsku, tehničku i administrativnu podršku radu Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo pruža Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo, jedinice lokalne samouprave i druge institucije u okviru svojih nadležnosti. Cilj formiranja Vijeća za sigurnost saobraćaja je unapređenje svih aspekata sigurnosti saobraćaja, kroz praćenje i razmjenu evidencija i podataka o stanju u saobraćaju, a u saradnji sa svim institucijama uključenim u praćenje sigurnosti i upravljanja saobraćajem. Vijeće za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo između ostalih zadataka, treba da su sudjeluje u pripremi politika, strateških, planskih i programskih dokumenata iz oblasti sigurnosti saobraćaja na cestama, koordinira aktivnosti potrebne za njihovu realizaciju, prati realizaciju i priprema izvještajne dokumente iz oblasti sigurnosti saobraćaja na cestama.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo i nadležnosti u vezi sa poboljšanjem sigurnosti cestovnog saobraćaja prvenstveno su vezani za izrazito značajnu ulogu u implementaciju Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u BiH. Potencijalno područje djelovanja Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo na implementaciji strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja ogleda se u primjeni preventivnih i kaznenih mjera u vezi sa ključnim indikatorima (kontrola i upravljanje brzinama, sprečavanje učešća u saobraćaju pod uticajem alkohola, sprečavanje upotrebe mobitela u vožnji, poštivanje saobraćajnih propisa i dr.). Poseban značaj Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo se ogleda u nadležnosti nad sistemom evidentiranja podataka o saobraćajnim nezgodama i drugim parametrima, koji predstavljaju osnovu i ključni resurs za ozbiljniju sistemsku analizu i na osnovu iste donošenje ciljanih mjera za unapređenje stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo kao veoma značajan interesni subjekt za implementaciju strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja, svoje nadležnosti kao potencijalno područje djelovanja omogućava kroz sistem edukacije. Od posebnog značaja za edukativne mjere o sigurnom učešću u saobraćaju su potencijalne mogućnosti obuhvata najznačajnijih ciljanih grupa, odnosno djece predškolskog i školskog uzrasta. Značajan segment nadležnosti i potencijalno područje djelovanja Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo predstavlja sistem edukacije, obuke i osposobljavanja vozača za upravljanje motornim vozilom. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo u okviru svojih nadležnosti treba da omogući uslove za veći fokus na sigurnost saobraćaja kroz uvođenje novih edukacijskih programa.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo u okviru svojih nadležnosti kao potencijalnom području djelovanja može dati značajan doprinos na poboljšanju stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja. Doprinos se ogleda u poduzimanju značajnog spektra aktivnosti i mjera u sistemu zbrinjavanja povrijeđenih učesnika nakon saobraćajnih nezgoda, odnosno pružanje adekvatnog tretmana hitne medicinske pomoći na mjestu nastanka saobraćajnih nezgoda, kao i tretmana rehabilitacije u svrhu smanjenja fizičkih povreda i psihičkih posljedica.

Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša ima izuzetno širok spektar nadležnosti od kojih su mnoge u direktnoj ili indirektnoj vezi sa problematikom sigurnosti cestovnog saobraćaja, kao što su pitanja prostornog uređenja, komunalne djelatnosti i infrastrukture. Kao posebno interesantne aktivnosti izdvajaju se: prikupljanje i odvoza otpada, čišćenja javnih saobraćajnih površina, održavanje i izgradnja javnih saobraćajnica, upravljanje i održavanje javnih parkirališta i garaža, „Pauk“ služba, zimska služba i održavanje javne rasvjete.

Ministarstvo privrede vrši u okviru 3 osnovne organizacione cjeline različite poslove, te može dati određen doprinos na poboljšanju stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja. Doprinos se ogleda u tome da Uprava za šumarstvo pravovremeno i stručno izrađuje planove za izgradnju i održavanje šumskih (turističkih i protiv-požarnih) cesta, a što proizilazi iz Zakona o šumama. S obzirom da je oblast izgradnje i održavanja šumskih cesta u direktnoj nadležnosti Ministarstva za privredu, ovdje postoji jako dobar prostor za stavljanje većeg fokusa na sigurnost saobraćaja kroz bolje planove za izgradnju i održavanje šumskih cesta kojima se u zadnje vrijeme sve više kreću turisti. Iako ne postoje direktne nadležnosti Ministarstva za privredu Kantona Sarajevo, potrebno je pokušati kreirati mogućnosti za veće inteziviranje u budućem periodu na polju sigurnosti saobraćaja na transportnoj šumskoj infrastrukturi, a posebno iz razloga porasta broja turista i rekreativnog biciklističkog saobraćaja.

Ministarstvo za nauku i visoko obrazovanje Kantona Sarajevo nema značajnije direktne nadležnosti u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja, ali određenim mjerama i aktivnostima može dati doprinos implementaciji strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo. Oblast edukacije i inovacija u direktnoj je nadležnosti Ministarstva za nauku, visoko obrazovanja i mlade Kantona Sarajevo, gdje postoji jako dobar prostor za usmjeravanje većeg fokusa na sigurnost saobraćaja kroz povećanje edukacijskih programa i finansiranje stručnih i naučnih projekata koji imaju za cilj povećanje sigurnosti u saobraćaju.

Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo i Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo, nemaju značajniju direktnu poveznicu sa problematikom sigurnosti cestovnog saobraćaja. Međutim ova ministarstva su identifikovana kao interesnih subjekata koji mogu na određeni način dati doprinos implementaciji strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo. Značaj nadležnosti

Ministarstva finansija Kantona Sarajevo kao potencijalnog područja djelovanja ogleda se u aktivnostima vezanim za budžet Kantona Sarajevo, čija konstrukcija može imati ključnu ulogu za finansiranje implementacije strateških mjera. Značaj nadležnosti Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo kao potencijalnog područja djelovanja ogleda se u aktivnostima u vezi sa pripremom i podrškom u procesima donošenja novih propisa ili izmjene postojećih propisa koji mogu pružiti organizacijski, tehnički, operativni i finansijski doprinos u implementaciji strateških mjera.

9 MJERE PREMA PODRUČJIMA DJELOVANJA

Svi strateški pravci/programi nastaju kao odgovor na definisane strateške ciljeve uz uvažavanje realnih mogućnosti organizacije. Strateški pravci treba da budu najprikladniji načini za zadovoljenje strateških ciljeva. Bitno je napomenuti da strateški programi su dugoročnog karaktera, i treba da traju koliko i strateški cilj za koji se prave. Iz prethodno navedenog zaključuje se da za jedan strateški cilj je moguće imati više strateških programa, koji služe za postizanje definisanog cilja.

Uzimajući u obzir postavljeni strateški cilj i osnovne strateške pravce koji su inicirani sa strane Vijeća Europske Unije, Svjetske zdravstvene organizacije i mnogih drugih institucija, za potrebe kreiranja Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo određeni su sljedeći strateški pravci:

1. Upravljanje sigurnošću cestovnog saobraćaja,
2. Sigurnija infrastruktura,
3. Sigurnija vozila,
4. Sigurnije korištenje cesta i
5. Efikasnije hitne intervencije.

Prikaz osnovnih strateških pravaca u funkciji od ostvarenja osnovnog strateškog cilja dat je u tabeli 19.

Tabela 19. Osnovni strateški pravci

Strateški cilj	Oznaka strateškog pravca	Strateški pravci
C1 Smanjenje broja poginulih i teško ozlijeđenih za 50% do 2034. godine u odnosu na 2024. godinu	P1.1	Upravljanje sigurnošću cestovnog saobraćaja
	P1.2	Sigurnija infrastruktura
	P1.3	Sigurnija vozila
	P1.4	Sigurnije korištenje cesta
	P1.5	Efikasnije hitne intervencije

U svrhu postizanja postavljenog cilja i pratećih strateških pravaca, izvršit će se implementacija mjera fokusiranih na unapređenje institucionalnog, upravljačkog, kadrovskog, pravnog, finansijskog i saobraćajno-tehničkog okvira. Također identifikovne mjere je moguće posmatrati i sa aspekta koordinacije i kooperacije u svim potencijalnim područjima koja mogu dati doprinos na unapređenju sigurnosti cestovnog saobraćaja.

Za postizanje visokih standarda sigurnosti, kao i definisanog dugoročnog cilja Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja, učinkovitosti Strategije i održivosti sistema upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja, ovom Strategijom će se implementirati niz ključnih mjera koje se temelje na sveobuhvatnom pristupu. Ove mjere su studiozno osmišljene kako bi adresirale različite aspekte sigurnosti u cestovnom saobraćaju, od prevencije saobraćajnih nezgoda do sistema brzih intervencija i aktivnosti koji mogu dati značajan doprinos na ublažavanju posljedica nakon nastanka saobraćajnih nezgoda.

Općenito sve predložene mjere za potrebe Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo se mogu grupisati u 3 osnovne grupe:

- Pravne mjere – obuhvataju izmjenu ili donošenje propisa,
- Saobraćajno-tehničke mjere – odnose se na inženjersko djelovanje u svrhu primjene, rekonstrukcije ili uvođenja određenih elemenata, sistema ili procesa i
- Edukativne mjere – su povezane sa procesom izmjene svijesti šire zajednice.

S obzirom na veličinu tabele koja prikazuje osnovne mjere i pripadajuće parametre, uvedene su određene skraćenice, koje su vezane za nadležne organe i institucije, odnosno interesne subjekte. Prikaz skraćenica za punim nazivom nadležnih organa i institucija, odnosno interesnih subjekata dat je u tabeli 20.

Tabela 20. Prikaz skraćenica korištenih za pojednostavljenje prikaza parametara mjera

R.br.	Puni naziv organa/institucije	Skraćenica
1	Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine	MKP
2	Federalno ministarstvo poljoprivrede i šumarstva	FMPŠ
3	Vlada Kantona Sarajevo	VKS
4	Skupština Kantona Sarajevo	SKS
5	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	MS
6	Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	MF
7	Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo	MPU
8	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo	MUP
9	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	MOO
10	Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo	MKPIUGZO
11	Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo	MNVOM
12	Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo	MP
13	Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo	MZ
14	Grad Sarajevo	GS
15	Direkcija za puteve	DP
16	Vijeće za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo	VSSKS
17	Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo	ZHMP
18	Interesni subjekti (organi uprave Kantona, javna preduzeća, organi jedinica lokalne samouprave, nevladine organizacije i dr.)	IS
19	Naučno-istraživačke institucije	NII
20	Uprave osnovnih škola	UOŠ
21	Nadležni općinski organi	NOO
22	Nadležni inspeksijski organi (Kantonalna uprava za inspeksijske poslove: Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije; Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport. Nadležne općinske inspekcije: općinska inspekcija za ceste; općinska komunalna inspekcija; općinska građevinska inspekcija)	NIO
23	Vlasnici instalacija	VI
24	Ophodarske službe	OS
25	Kantonalna uprava civilne zaštite	KUCZ
26	Gorska služba spašavanja	GSS

Izuzetno je bitno preciznije definisati mjeru sa aspekta određivanja konkretne aktivnosti koju treba poduzeti, perioda implementacije, odgovornosti realizacije i načina finansiranja. S obzirom na brojnost mjera i potrebu za povezivanje sa određenim stratezijskim pravcem, osnovni podaci o mjerama su dati u tabeli 21.

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Tabela 21. Pregled strategijskih mjera razrađenih sa aspekta odgovornosti, trajanja i finansiranja i grupisanih po strategijskim pravcima

Strategijske mjere						
Oznaka strat. pravca	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
P1.1. Upravljanje sigurnošću cestovnog saobraćaja	M1.1.1	Unapređenje sistema upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo	Potpuna uspostava i kontinuirana implementacija svih aktivnosti koje se direktno odnose na oblast sigurnosti cestovnog saobraćaja, a koje su u nadležnosti Sektora za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju	MS	2025. – 2034.	Budžet
	M1.1.2	Unapređenje strateškog okvira upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo	Potpuna uspostava i kontinuirana implementacija svih aktivnosti koje se direktno odnose na kreiranje i implementaciju strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja, a koje su u nadležnosti Sektora za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju	MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.3	Kreiranje Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo i implementacija	Program sigurnosti zajedno sa Strategijom sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona predstavljaju dokumente od strateškog značaja za Kanton. Program donosi Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog Ministarstva saobraćaja. Program obavezno sadrži detaljnu analizu postojećeg stanja sigurnosti saobraćaja, srednjoročne i kratkoročne ciljeve, zadatke i mjere, odgovorne subjekte za provođenje zadataka i mjera, rokove za provođenje zadataka i mjera, kao i potrebna finansijska sredstva za realizaciju zadataka i mjera. Program se donosi za period od pet godina.	VKS; MS	2025. i 2028.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.4	Kreiranje, podnošenje i javno publikovanje izvještaja o stanju sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Prema važećim propisima, Vlada Kantona Sarajevo podnosi Skupštini Kantona Sarajevo Izvještaj o stanju sigurnosti saobraćaja najmanje jednom godišnje i on je javan. Izvještaj sačinjava Ministarstvo saobraćaja i nadležni Sektor za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju.	VKS; VSSKS; MS; SKS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025.-2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.1.5	Unapređenje razmjene evidencija i baza podataka o stanju u saobraćaju, uz koordinaciju i saradnju svih institucija uključenih u praćenje sigurnosti i upravljanja saobraćajem	U skladu sa važećim propisima, potrebno je unaprijediti sistem i olakšati procedure i praksu međusobne razmjene i dostupnosti potrebnih podataka između Sektora za sigurnost saobraćaja Ministarstva saobraćaja i nadležnih kantonalnih organa uprave i drugi subjekta, a u cilju praćenja stanja sigurnosti saobraćaja i izrade godišnjih izvještaja.	VSSKS; MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.6	Priprema nacрта podzakonskih akata, standarda i smjernica koji se tiču sigurnosti saobraćaja	U skladu sa važećim propisima i identifikovanim potrebama, Ministarstvo saobraćaja treba da provodi kontinuirane intenzivne aktivnosti na pripremi nacрта podzakonskih akata, standarda i smjernica koji se tiču sigurnosti saobraćaja, a koji su u nadležnosti Kantona Sarajevo i koji treba da budu u skladu sa važećim propisima na višim nivoima vlasti. Prioritene su već identifikovane potrebe kao što su: Pravilnik o uslovima, načinu, sadržaju i ovlaštenju za izradu Elaborata saobraćajne signalizacije i opreme ceste namijenjenoj označavanju radova na cesti, Pravilnik o načinu i metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o stanju sigurnosti saobraćaja, Pravilnik za izdavanje odobrenja kretanja vozila u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj, kretanja vozila u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj	MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.7	Iniciranje aktivnosti na prijedlozima za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa iz oblasti sigurnosti saobraćaja na višim nivoima vlasti	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo, samostalno ili u koordinaciji sa ministarstvima saobraćaja drugih kantona treba da inicira aktivnosti i radne sastanke u svrhu kreiranja prijedloga za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa iz oblasti sigurnosti saobraćaja na višim nivoima vlasti (pitanja iz oblasti sigurnosti saobraćaja u nadležnosti Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine)	MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.1.8	Iniciranje aktivnosti na izmjenama i dopunama postojećih i donošenja novih propisa u vezi sa prioritnim problemima, evidentnim aktualnim problemima i manifestiranim posljedicama u oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo u koordinaciji sa drugim interesnim subjektima treba da inicira aktivnosti na izmjenama i dopunama postojećih i donošenja novih propisa od prioritnog značaja za stanje sigurnosti i pokazatelje trenutnog stanja	MS, MUP, MPU	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.9	Podsticanje, podrška i koordinacija rada svih subjekata u sistemu sigurnosti saobraćaja, a posebno organa uprave u Kantonu, javnih preduzeća, organa jedinica lokalne samouprave, stručnih i naučno istraživačkih organizacija i institucija, nevladinih organizacija i drugih zainteresovanih subjekata	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo treba da podstiče, podržava i koordinira rad na implementaciji zajedničkih aktivnosti različitih interesnih subjekata u sistemu sigurnosti saobraćaja (npr. Koordinacija zajedničkih aktivnosti u segmentu sigurnosti infrastrukture sa JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH i općine; Koordinacija rada u segmentu edukacije sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje i naučno-istraživačkim ustanovama; Koordinacija rada u segmentu istraživanja i preventivnog djelovanja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i naučno-istraživačkim ustanovama i dr.)	MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.10	Podrška naučno istraživačkim institucijama u oblasti sigurnosti saobraćaja	Podrška u izradi naučno-istraživačkih projekata i studijskih istraživanja u vezi sa pokazateljima stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja (ovi pokazatelji su važni, jer se preko istih može detaljnije pratiti implementacija strategije – a ovo je možda jedini način da se istraže, jer je način istraživanja u okviru uobičajenih procesa dosta otežan)	MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere						
Oznaka strat. pravca	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.1.11	Uspostavljanje sistema upravljanja prikupljenim podacima iz raspoloživih evidencija i baza podataka, te po potrebi kreiranjem novih baza podataka, uz izvješćavanje o stanju sigurnosti cestovnog saobraćaja	Ministarstvo saobraćaja (Sektor za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju) na osnovu prikupljenih podataka treba da kreira periodične izvještaje o stanju sigurnosti saobraćaja i da ih dostavlja Vladi i Vijeću za sigurnost saobraćaja. Vlada podnosi godišnje izvještaje Skupštini, dok Vijeće za sigurnost koristi navedene izvještaje za planiranje aktivnosti iz svoje nadležnosti. Ministarstvo saobraćaja (Sektor za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju) na osnovu prikupljenih podataka i izvještaja, vrši periodične analize i predlaže mjere za poboljšanje stanja sigurnosti saobraćaja, prosljeđuje ih nadležnim subjektima sistema, te inicira i koordinira njihovu implementaciju	MS; VSSKS	2025.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.12	Priprema, usvajanje i primjena smjernica dobrih praksi o upravljanju sigurnošću cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Uspostavljanje i kontinuirano funkcionisanje Sistema upravljanja opasnim mjestima na cestama na području Kantona Sarajevo; Uspostavljanje i kontinuirano funkcionisanje postupka identifikacije i sanacije opasnih mjesta na cestama; Uspostavljanje i kontinuirano funkcionisanje postupka dubinske analize saobraćajnih nezgoda	MS; DP; MUP	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.13	Iniciranje aktivnosti za izmjene i dopune važećih propisa za osiguranjem dovoljnih i održivih finansijskih sredstava za finansiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i finansiranje aktivnosti implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja	Iniciranje koordiniranih aktivnosti pripreme prijedloga i nacrtu za izmjene i dopune važećih propisa na državnom nivou (ZOOBS) u cilju osiguranja održivih izvora finansiranja aktivnosti za poboljšanje sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo	MS; VKS; MF; MPU	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.1.14	Iniciranje aktivnosti za značajnije i efikasnije tretiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i implementaciju Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja prilikom kreiranja budžeta sa fokusom na sistemsku raspodjelu sredstava	Vlada Kantona Sarajevo, Ministarstvo saobraćaja i ostali interesni subjekti u sistemu implementacije Strategije potrebno je da pravovremeno identifikuju strateške i programske mjere i aktivnosti za čiju realizaciju su potrebna odgovarajuća finansijska sredstva, te da adekvatno i pravovremeno poduzmu aktivnosti za planiranje navedenih izvora sredstava prilikom planiranja budžeta. (Određene sstrateške mjere i aktivnosti su isključiva nadležnost pojedinih organizacionih jedinica interesnih subjekata i dio njihovih uobičajenih, redovnih koninuiranih aktivnosti, što znači da za iste nisu potrebni posebni izvori finansiranja)	MS; VKS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.15	Iniciranje aktivnosti za izmjene i dopune postojećih propisa ili iniciranje aktivnosti u okvirima važećih propisa u svrhu definisanja dodatnih izvora finansiranja sigurnosti cestovnog saobraćaja i implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja	Prilikom kreiranja prijedloga za eventualne dodatne izvore finansiranja sigurnosti cestovnog saobraćaja, potrebno je težiti da različiti izdaci, porezi, takse, kazne, naknade i slične kategorije koje se realiziraju u okviru sisema sigurnosti saobraćaja, budu na određeni način vraćeni u sistem finansiranja sigurnosti cestovnog saobraćaja.	MS; VKS; MF; MPU	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.16	Uspostavljanje i funkcionisanje sistema finansiranja unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Nakon usvajanja Strategije, a prilikom kreiranja Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja, potrebno je da nadležni i odgovorni interesni subjekti za svaku predloženu mjeru i aktivnost izrade Plan finansiranja sa procijenjenom vrijednošću implementacije mjere, precizno utvrđenim izvorima i iznosima finansiranja, te uslovima i načinima korištenja sredstava. Ministarstvo saobraćaja treba da koordinira ovu aktivnosti kod predloženih mjera za koje postoji više odgovornih interesnih subjekata.	MS; VKS, IS	2025.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025.-2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.1.17	Vođenje evidencije o stanju sigurnosti saobraćaja na javnim cestama i izvještavanje	Upravitelj cesta i cestovne infrastrukture u skladu sa važećim propisima kao minimumom uslova, te mogućnošću inoviranja važećih postupaka, trebaju uspostaviti efikasan i kontinuiran sistem vođenja evidencije o stanju sigurnosti saobraćajne infrastrukture, koji treba da obuhvati katastre i evidencije postojeće i planirane infrastrukture, te ažurno evidentiranje svih izmjena u procesima održavanja, sanacije i rekonstrukcije. Za sve nadležne saobraćajnice potrebno je uspostaviti odgovarajući metodološki postupak ocjene stanja sigurnosti koji će omogućiti identifikaciju prioriteta za poduzimanje odgovarajućih mjera.	MS; DP	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.18	Izrada periodičnih i godišnjih izvještaja o implementaciji strateških i programskih mjera	U svrhu praćenja implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog sabračaja, te u svrhu evaluacije stanja, korekcije i dopune definisanih mjera, nosioci implementacije strateškog okvira treba da kreiraju periodične i godišnje izvještaje o napretku i implementaciji strateških i programskih mjera	MS; VSSKS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.19	Izgradnja sistema upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova	S obzirom na specifičnost lokacija i zona škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na kojima se preklapaju nadležnosti više različitih interesnih subjekata, te obzirom na značajno izražen rizik u saobraćaju, potrebno je uspostaviti integrisan i funkcionalan sistem upravljanja sigurnošću saobraćaja u navedenim zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova	MOO; UOŠ; MUP; MS; NOO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.20	Intenziviranje provođenja dodatnih mjera sigurnosti saobraćaja na mjestu i u vrijeme na kome se očekuje veći broj djece koja samostalno učestvuju u saobraćaju u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova	U skladu sa važećim propisima, interesni subjekti (Ministarstvo za odgoj i obrazovanje, Uprave škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova, Ministarstvo unutrašnjih poslova i naučno-istraživačke institucije) treba intenziviraju provođenje dodatnih mjera sigurnosti saobraćaja na mjestu i u vrijeme na kome se očekuje veći broj djece koja samostalno učestvuju u saobraćaju u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova (prvenstveno implementacija rada školskih saobraćajnih patrola)	MOO; UOŠ; MUP, IS	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 - 2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					Način finansiranja
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	
	M1.1.21	Usvajanje novih Smjernica i propisa za projektovanje i održavanje šumsko-transportne infrastrukture	Smjernice treba da tretiraju aktuelnu tehničko-tehnološku problematiku šumsko-transportne infrastrukture kao i da obezbijede da se planiranje, projektovanje, gradnja i održavanje ŠTI vrše u skladu sa važećim zakonima iz svih oblasti koje dotiču problematiku šumsko-transportne infrastrukture.	FMPŠ; MP	2025. - 2027.	Budžet
	M1.1.22	Usvajane izmjene i dopune Zakona o šumama sa unapređenjima vezanim za oblast šumsko transportne infrastrukture	Unutar dopuna definisati i precizirati način obavezujućeg procentualnog izdvajanja namjenskih sredstva za oblast poboljšanja sigurnosti elemenata šumsko-transportne infrastrukture.	FMPŠ; MP	2025. - 2027.	Budžet
	M1.1.23	Definisanje načina/pravilnika za uključivanje zainteresiranih stakeholdera u planiranje sigurne mreže šumsko-transportne infrastrukture i kontrole osovinskog opterećenja i načina korištenja iste	Mreža šumskih kamionskih puteva se veže za mrežu javnih puteva pa je neophodno obezbijediti da povezivanje na javnu mrežu bude u skladu sa zakonskim odrednicama za javne puteve. Temeljem novo izrađenih Smjernica provoditi kontrolu upotrebe ove infrastrukture, a posebno kada je u pitanju dozvoljeno osovinsko i saobraćajno opterećenje. Kontrolom osovinskog i saobraćajnog opterećenja bi se u značajnoj mjeri smanjila oštećenja šumske saobraćajne infrastrukture, a na taj način i potrebna finansijska sredstva za održavanje kolovozne konstrukcije mreže.	FMPŠ; MP	2025. - 2027.	Budžet
	M1.1.24	Podrška u implementaciji kreiranja i unapređenja zakonodavnog okvira iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja	Aktivnosti razmatranja, tumačenja i unapređenja procesa kreiranja novih propisa i izmjena i dopuna postojećih propisa koji treba da doprinesu unapređenju sistema sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo	MPU	2025. - 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.1.25	Saradnja naučno-istraživačkih institucija i nosioca implementacije strateških i programskih mjera	U svrhu kreiranja konkretnih ciljanih mjera kontrole u saobraćaju od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno Uprave policije, neophodni su precizni rezultati istraživanja indikatora sigurnosti i podrška na unapređenju stručnih znanja iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja	MUP; NII	2025. - 2034.	Budžet

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere						
Oznaka strat. pravca	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
P1.2. Sigurna infrastruktura	M1.1.2.6	Jačanje kadrovskih kapaciteta ključnih nosioca implementacije strateških i programskih mjera	U svrhu kreiranja konkretnih ciljanih mjera kontrole u saobraćaju od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno Uprave policije i razvijanja konkretnih operativnih planova saobraćajno-tehničkih mjera, neophodna je kontinuirana stručna edukacija o sigurnosti cestovnog saobraćaja, te jačanje stručnih kadrovskih kapaciteta. Također, neophodno je jačanje kadrovskih kapaciteta Ministarstva saobraćaja, zbog povećanja broja aktivnosti u procesu implementacije strateškog okvira	MUP; MS; NII	2025. - 2034.	Budžet
	M1.2.1	Uspostava sistema i metodološkog postupka za analizu uzroka nastanka saobraćajnih nezgoda sa poginulim osobama	Uspostavljanje i kontinuirano funkcionisanje sistema za obavezno postupanje upravitelja saobraćajnica u slučaju nastanka saobraćajnih nezgoda sa poginulim osobama	MS; DP; MUP	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.2	Unapređenje sigurnosti saobraćaja na površinama za kretanje pješaka	Uklanjanje postojećih objekata i elemenata postavljenih na operativne površine namijenjene za kretanje pješaka, kao i planiranje, projektovanje i izgradnja novih površina za kretanje pješaka, te sanacija i rekonstrukcija postojećih površina namijenjenih za kretanje pješaka	MS; DP; NOO; MKPIUGZO; NIO	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.3	Poboljšanje uslova nesmetanog kretanja lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivosti u javnom saobraćaju (MS)	Nadležni upravitelji cesta potrebno je da kontinuirano rade na poboljšanju uslova nesmetanog kretanja lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivosti u javnom saobraćaju	MS; DP; NOO	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.4	Planiranje, projektovanje i izgradnja biciklističkih staza prilikom izgradnje novih saobraćajnica ili rekonstrukcije postojećih saobraćajnica	Prilikom planiranja, projektovanja i izgradnje novih saobraćajnica ili rekonstrukcije postojećih saobraćajnica obavezno planirati, projekovati i igraditi biciklističke staze	MS; DP; GS; NOO	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.5	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja u procesu odvoza smeća (MS)	Uklanjanje postojećih kontejnera sa kolovoza, obilježenih pješačkih prelaza, obilježenih javnih parking mjesta i trotoara, te sistemsko postavljanje na adekvatnim pozicijama koje će omogućiti funkcionalnost odvoza smeća, a neće ugrožavati sigurnost saobraćaja	MS; DP; NOO; MKPIUGZO; NIO	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.2.6	Unapređenje postupaka organizacije saobraćaja i tehničke regulacije saobraćaja	Uspostavljanje sistema vođenja elektronske evidencije i baze podataka saobraćajne signalizacije i opreme cesta na području Kantona Sarajevo; Određivanje zona i upravljanje zonama smirenog saobraćaja; Upravljanje brzinama na mreži saobraćajnica Kantona Sarajevo	MS; DP; MUP	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.7	Poboljšanje kvaliteta kolovoznih površina na saobraćajnicama u Kantonu Sarajevo	Nadležni upravitelji cesta potrebno je da poduzmu aktivnosti na uspostavljanju i implementaciji sistema upravljanja kvalitetom kolovoznih površina, odnosno vođenju evidencije, ocjenjivanju i identifikaciji prioritetnih potreba za poduzimanje mjera. Poseban fokus treba biti usmjeren na pozicijama gdje se nalaze različite instalacije i elementi insalacija drugih subjekata (šahtovi, rešetke, poklopci i sl.)	MS; DP; NOO; VI	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.8	Izrada tehničkog uputstva za izradu elaborata i za izvođenje projektovanog rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti, te edukacija interesnih subjekata	Potrebno je Izraditi tehničko uputstvo za izradu elaborata i za izvođenje projektovanog rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti	MS; DP; OS	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.9	Unapređenje kontrole u primjeni i izvođenju rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti	U svrhu poboljšanja sigurnosti saobraćaja u zoni radova na putu, neophodno je da izvedeno rješenje bude u potpunosti u skladu sa odobrenim i projektovanim rješenjem i da omogućiti najveći stepen sigurnosti i zaštite. Zbog činjenice da se navedeno veoma slabo primjenjuje u praksi, neophodno je unaprijediti sistem terenskih kontrola u cilju poboljšanja stanja.	MS; DP; OS; MUP; NIO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.10	Unapređenje postupka i strožija kontrola procesa i implementacije rješenja privremenog zauzimanja javnih saobraćajnih površina sa fokusom na sigurnost svih učesnika u saobraćaju i nesmetano kretanje	Prilikom izvođenja radova na javnim cestama ili u neposrednoj blizini, veoma često dolazi do neadekvatnog zauzimanja javnih površina, pri čemu se ugrožava kretanje pješaka i smanjuje preglednost. Zbog toga je potrebno poduzimati strožije terenske kontrole	MS; NOO; NIO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.2.11	Unapređenje sigurnosti saobraćaja na postojećim autobuskim stajalištima	Unapređenje sigurnosti saobraćaja na postojećim autobuskim stajalištima kroz uspostavljanje sistema upravljanja sigurnošću autobuskih stajališta što obuhvata vođenje evidencije i baze podataka o parametrima sigurnosti autobuskih stajališta, analizu stanja, identifikaciju problema i prijedloge mjera za poboljšanje, izradu godišnjih izvještaja o stanju sigurnosti autobuskih stajališta, te implementaciju predloženih mjera za poboljšanje sigurnosti	MS; DP; NOO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.12	Unapređenje sigurnosti saobraćaja u postupku izgradnje novih priključaka na javnu saobraćajnicu	Unapređenje sigurnosti saobraćaja u zonama priključaka na javnu cestu kroz izradu i primjenu tehničkog uputstva za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja (preglednost, signalizacija, oprema) prilikom razmatranja uslova za izdavanje odobrenja izgradnje novih priključaka, te kroz uvođenje terenske kontrole usklađenosti izvedenih rješenja izgradnje priključka na javnu saobraćajnicu u odnosu na projektovana rješenja iz odobrenih zahtjeva.	MS; DP; NOO; OS; NIO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.13	Kreiranje sigurnih rješenja prilikom izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih autobuskih stajališta u skladu sa važećim propisima	Poduzimanje aktivnosti poboljšanja sigurnosnih i tehničkih elemenata autobuskih stajališta (poboljšanje preglednosti, poboljšanje pristupa za pješake, onemogućavanje parkiranja i zaustavljanja vozila na stajalištima i dr.)	MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.14	Unapređenje postupka uklanjanja bespravno postavljenih predmeta i uređaja na saobraćajnicama, parking površinama, pješačkim i biciklističkim površinama	Uspostaviti proceduru i plan aktivnosti učestalih kontrola u svrhu evidentiranja i uklanjanja prioriternih posebno sa aspekta sigurnosti saobraćaja rizičnih i bespravno postavljenih predmeta i uređaja na saobraćajnicama, parking površinama, pješačkim i biciklističkim površinama	NIO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.15	Unapređenje saobraćajne infrastrukture, saobraćajne signalizacije i opreme u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova (MS)	Aktivnosti upravljanja sigurnošću saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-odgojnih ustanova, analiza stanja i identifikacija problema, te evidentiranje i implementacija prioriternih mjera za poboljšanje stanja sigurnosti saobraćaja.	MS; DP; NOO	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025.-2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.2.16	Značajnije treiranje segmenta sigurnosti saobraćaja u dijelu mjera za obezbjeđenje učesnika u saobraćaju prilikom podnošenja zahtjeva za odobravanje i zabranu održavanja sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na cestama	Unapređenje sigurnosti saobraćaja kroz značajnije i strožije treiranje sigurnosnih parametara i rizika u svrhu implementacije efikasnijih i sigurnijih mjera za obezbjeđenje učesnika u saobraćaju, prilikom razmatranja zahtjeva za održavanje sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na cestama.	MUP; MS	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.17	Poboljšanje zaštite putnika na tramvajskim stajalištima (prioritetno na tramvajskim stajalištima pozicioniranim u neposrednoj blizini kolovoza Glavne gradske longitudinalne)	Putnici na tramvajskim stajalištima su izloženi značajnom riziku zbog pozicije i udaljenosti stajališta od iverice kolovoza Glavne gradske longitudinalne, ali djelomično i zbog neadekvatne konstrukcije stajališta. Potrebno je poduzeti aktivnosti i mjere poboljšanja zaštite putnika na tramvajskim stajalištima.	MS; DP	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.18	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima sa uspostavljanjem sistema upravljanja sigurnošću saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima (kreiranje baze podataka, idenifikacija problema, poduzimanje aktivnosti i implementacija mjera: poboljšanja saobraćajne signalizacije i opreme, poboljšanja preglednosti i tehničkih elemenata i dr.)	MS; DP; NOO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.19	Poboljšanje elemenata osvijetljenosti obilježenih pješačkih prelaza	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja unapređenjem sistema rasvjete ili postavljanjem nove rasvjete na obilježenim pješačkim prelazima u svrhu bolje vidljivosti pješaka u noćnim uslovima.	MS; DP; NOO; MKPIPUGZO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.20	Unapređenje i efikasnost mjera održavanja javnog i privatnog zelenila u putnom pojasu	Poduzimanje intenzivnijih, pravovremenih i efikasnijih mjera održavanja javnog i privatnog zelenila u putnom pojasu, sa aspekta osiguranja preglednosti i sprečavanja uticaja na funkcionalnost elemenata saobraćajnice	MS; DP; OS; NOO; MKPIPUGZO	2025. – 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.2.21	Izgradnja biciklističke i pješačke infrastrukture	Proširenje postojeće mreže biciklističkih staza i pješačkih površina prema stručnim studijama koje su realizovane u periodu do početka realizacije strategije	MS; DP	2025. - 2034.	Budžet i sredstva iz fondova
	M1.2.22	Implementacija inspekcije i revizije cesta RSI i RSA	Aktivnosti RSI se odnose minimalno na saobraćajnice za koje je utvrđeno postojanje opasnih mjesta i dionica (crnih tačaka i dionica) i aktivnosti RSA obavezno na sve planirane saobraćajnice	MS	2025. – 2029. za RSI i 2025. - 2034. za RSA	Budžet

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 - 2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.2.23	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja na lokacijama povećane ugroženosti po ranjive učesnike u saobraćaju	Aktivnosti i mjere poboljšanja sigurnosti saobraćaja na lokacijama povećane ugroženosti po ranjive učesnike u saobraćaju (djeca, pješaci, biciklisti, starije osobe i sl.)	MS	2025. - 2034.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.2.24	Uspostavljanje funkcionalnog sistema digitalne evidencije cesta, te unapređenje vertikalne, horizontalne signalizacije i saobraćajno-tehničke opreme	Aktivnosti uspostavljanja funkcionalnog sistema digitalne evidencije se odnose na sve ceste čiji je upravitelj kantonalni nivo. Za realizaciju unapređenja vertikalne, horizontalne signalizacije i saobraćajno-tehničke opreme neophodno je prethodno uraditi ocjenu postojećeg stanja. Nakon identifikacije stvarnog stanja stvorit će se uslovi za potpunu realizaciju ove mjere.	MS; DP	2025. - 2026. i 2029. - 2034.	Budžet
	M1.2.25	Minimiziranje broja jedinica za odlaganje otpada smještenih na lokacijama koje mogu negativno da utječu na kretanje vozila i pješaka, kao i na njihovu sigurnost	Uklanjanje postojećih jedinica za odlaganje otpada (kontejnera i sl.) sa kolovoza, obilježenih pješačkih prelaza, obilježenih javnih parking mjesta i trotoara, te sistemsko postavljanje na adekvatnim pozicijama koje će omogućiti funkcionalnost odvoza smeća, a neće ugrožavati sigurnost saobraćaja	MKPIUGZO MS; DP; NOO; NIO	2025. - 2034.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.2.26	Optimizacija procesa prikupljanja otpada prilagođena minimiziranju utjecaja na uslove odvijanja saobraćaja	Poduzimanje aktivnosti u cilju optimizacije procesa prikupljanja otpada sa fokusom na minimiziranje utjecaja na uslove odvijanja saobraćaja i sigurnost saobraćaja (izbor optimalnih termina, izbor optimalnih vozila, bolja organizacija rada i sl.)	MKPIUGZO	2025. - 2030.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.2.27	Minimiziranje broja neispravnih jedinica javne rasvjete / Smanjenje vremena potrebnog za popravku kvarova na javnoj rasvjeti	Poduzimanje aktivnosti na unapređenju sistema javne rasvjete sa fokusom na fokusam na ispravnost i efikasiji odziv sistema održavanja u slučaju kvarova i oštećenja	MKPIUGZO	2025. - 2028.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.2.28	Poboljšanje uslova odvijanja saobraćaja u zimskom periodu	Poduzimanje aktivnosti na unapređenju sistema rada službi za zimsko održavanje cesta i ophodarskih službi	MKPIUGZO	2025. - 2030.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.2.29	Revidiranje uslova za izbor odgovarajućih ponuđača za poslove redovnog održavanja i održavanja cesta u zimskim uslovima	Na osnovu analize stanja i evidentiranih potreba, neophodno je izvršiti revidiranje uslova za izbor odgovarajućih ponuđača za poslove redovnog održavanja i održavanja cesta u zimskim uslovima sa posebnim fokusom na povećanje zahtjeva i potreba kadrovskih i tehničkih sposobnosti	MKPIUGZO	2025. – 2030.	Iz budžeta Ministarstva

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere						
Oznaka strat. pravca	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
P1.3. Sigurna vozila	M1.2.30	Zaštita prioritetne trake za vozila javnog prevoza od individualnih vozila	S obzirom na veliko opterećenje i zauzimanje prioritetne trake za vozila javnog prevoza od strane individualnih vozila, neophodno je osigurati njenu prohodnost i smanjiti rizik za nastanak saobraćajnih nezgoda	MS; DP; MUP	2026. - 2029.	Iz budžeta
	M1.2.31	Potpuna inventarizacija postojeće mreže šumskih puteva Kantona Sarajevo	Strožija kontrola procesa osovinskog opterećenja ovih puteva. Na osnovu urađene inventarizacije sa kategorizacijom bilo bi moguće valjano uraditi kvalitetne planove. Neophodnost provođenja inventarizacije posebno mostova pri čemu bi se pored ukupnog broja mostova, utvrdilo i stanje mostova sa osnovnim tehničkim elementima mostova. Ovo je značajno zbog uloge ove infrastrukture u funkciji protiv-požarnih puteva.	MP	3 godine	Iz budžeta Ministarstva
	M1.2.32	Poboljšanje elemenata i karakteristika saobraćajnica	Na osnovu vođenja evidencije i Izvještaja o stanju sigurnosti cesta, te na osnovu rezultata sistema upravljanja opasnim mjestima, upravitelji cesta treba da poduzimaju aktivnosti sanacije i rekonstrukcije dijelova saobraćajne mreže	MP; DP	3 godine	Iz budžeta Ministarstva
	M1.3.1	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja prilikom snabdijevanja objekata koji se nalaze u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj	Izrada tehničkog uputstva za vozače vozila koja vrše snabdijevanje objekata koji se nalaze u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj. Tehničko uputstvo distribuirati prilikom izdavanja predmetnog odobrenja; Strožije i učestalije kontrole vozila u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj kako bi se provjerilo posjedovanje odgovarajućih odobrenja za ulazak u svrhu snabdijevanja.	MS; MUP	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.3.2	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja u segmentu ulaska, kretanja i zadržavanja vozila u pješačkim zonama ili ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i ulicama sa ograničenim saobraćajem za određenu kategoriju vozila	Izrada tehničkog uputstva za ulazak, kretanje i zadržavanje vozila u pješačkim zonama ili ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i ulicama sa ograničenim saobraćajem za određenu kategoriju vozila. Tehničko uputstvo distribuirati prilikom izdavanja predmetnog odobrenja; Strožije i učestalije kontrole vozila u pješačkim zonama ili ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i ulicama sa ograničenim saobraćajem za određenu kategoriju vozila, kako bi se provjerilo posjedovanje odgovarajućih odobrenja za ulazak, kretanje i zadržavanje.	MS; MUP	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025.-2034.

Strategijske mjere						
Oznaka strat. pravca	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
P1.4. Sigurno korištenje cesta	M1.3.3	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja prilikom obavljanja vanrednog i vangabarićnog prevoza	Strožija kontrola procesa vanrednog i vangabarićnog prevoza na terenu u segmentu ispunjenosti sigurnosnih parametara i usklađenosti sa važećim propisima i odobrenim elaboratom (odobrena putanja, sigurnost i zaštita tereta, označavanje, pratnja i dr.). Potrebno je uspostaviti saradnju i razmjenu informacija između Ministarstva saobraćaja, Ministarstva unutrašnjih poslova i odgovarajućih inspeksijskih službi kako bi pravovremeno imali informacije o terminima vanrednog i vangabarićnog prevoza i kako bi mogli pravovremeno planirati odgovarajuće sigurnosne kontrole.	MUP; NIO; MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.3.4	Ograničenje maksimalne brzine za e-romobile u sistemima iznajmljivanja	Ova mjera treba da omogući kontrolu bezbjedne brzine kretanja e-romobila. Za ovakvu mjeru neophodno je poduzeti više koraka, od kojih je jedan i donošenje odluke na kantonalnom nivou o ograničenju brzine	MS	2027. - 2034.	Budžet
	M1.3.5	Kontrola tehničke ispravnosti vozila	Inteziviranje upućivanja vozila na vanredni tehnički pregled koji po procjeni uposlenika MUP KS ne ispunjavaju uslove za sigurnu vožnju	MUP	2029. - 2034.	Budžet
	M1.3.6	Povećanje upotrebe sigurnijih vozila javnog prevoza	Prilikom nabavke novih vozila javnog prevoza (za potrebe operatera u javnom prevozu) potrebno je da vozila zadovolje postavljene sigurnosne zahtjeve	MS (Sektor za prijevoz)	2027. - 2034.	Budžet
	M1.3.7	Povećanje upotrebe sigurnijih taksi vozila	Prilikom nabavke novih taksi vozila potrebno je da ta vozila zadovolje postavljene sigurnosne zahtjeve	MS (Sektor za prijevoz)	2027. - 2034.	Budžet
	M1.4.1	Poduzimanje aktivnosti koje se provode s ciljem obrazovanja i informiranja javnosti	Ministarstvo saobraćaja u saradnji sa Vijećem za sigurnost saobraćaja uz podršku naučno-obrazovnih institucija treba koninuirano raditi na poduzimanju aktivnosti upoznavanja, informisanja i obrazovanja javnosti o aktuelnim pitanjima iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja (naglašavanje pravila i obaveza sigurnog učešća u saobraćaju, informisanje o rizicima, informisanje i objašnjenja aktuelnih izmjena propisa, informisanje o aktuelnim izmenama režima odvijanja saobraćaja i uputstvima za sigurno učešće u saobraćaju, prezentiranje istraživanja u oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja, edukaivne emisije, saopštenja za javnost)	VSSKS; MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.4.2	Poduzimanje aktivnosti u cilju podizanja svijesti javnosti o značaju sigurnosti saobraćaja na cestama, kao i u drugim aktivnostima i akcijama koje se provode s ciljem prevencije i unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja	Ministarstvo saobraćaja u saradnji sa Vijećem za sigurnost saobraćaja uz podršku naučno-obrazovnih institucija i drugih ineresnih ministrstava porebno je da implementira promotivne kampane preventivnog karaktera u cilju podizanja svijesti javnosti o značaju sigurnosti cestovnog saobraćaja	VSSKS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.3	Promocija sigurnosti saobraćaja, razvoj i unapređenje teoretskih i praktičnih znanja i ponašanja povezanih sa sigurnošću cestovnog saobraćaja	Ministarstvo saobraćaja u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja i uz podršku naučno-obrazovnih institucija treba da implementira aktivnosti kreiranja i distribucije tehničkih uputstava i priručnika za efikasniju praktičnu primjenu važećih propisa iz nadležnosti Ministarstva saobraćaja, a koje se odnose na sigurnost cestovnog saobraćaja (npr. privremena signalizacija u zoni radova, vanredni i vangabartni prevoz, evropski izvještaj o saobraćajnoj nezgodi, pravila vožnje u kružnom toku, parkiranje i zaustavljanje, zone škole i dr)	MS; MOO	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.4	Planiranje, provođenje, kontrola i ocjenjivanje medijskih aktivnosti - kampanja o sigurnosti saobraćaja	Uključivanje (pridruživanje) i obilježavanje globalnih kampanja koje se odnose na sigurnost cestovnog saobraćaja (Globalna sedmica sigurnosti cestovnog saobraćaja, Svjetski dan žrtava u saobraćaju na cestama, Dan bez automobila i dr.)	MS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.5	Organizacija domaćih i međunarodnih konferencija i skupova u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja	Ministarstvo saobraćaja u saradnji sa Vijećem za sigurnost saobraćaja treba da omogući orgnizaciju ili suorganizaciju (uz podršku naučno-obrazovnih institucija) domaćih i međunarodnih konferencija i skupova (okruglih stolova, radionica) u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja	MS; VSSKS	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025.-2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					Način finansiranja
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	
	M1.4.6	Aktivno učestvovanje u edukaciji svih učesnika u saobraćaju	Ministarstvo saobraćaja treba da realizira edukativne aktivnosti sa fokusom na različite interesne grupe učesnika u saobraćaju (djeca u vrićima, predškolski uzrast, učenici osnovnih i srednjih škola, studenti, vozači početnici, predavači i ispitivači teoretskog dijela obuke kandidata za sticanje licence upravljanja motornim vozilom, biciklisti, vozači vanrednog i vangabarinog prevoza, vozači u javnom gradskom prevozu, članovi ophodarskih službi i dr.)	MS; MOO; MUP	2025. – 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.7	Kontrola brzine	Intenzivnije saobraćajne kontrole u svrhu identifikacije i kažnjavanja prekorachenja dozvoljene brzine.	MUP	2026. - 2031.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.8	Upotreba sigurnosnog pojasa	Intenzivnije saobraćajne kontrole u svrhu identifikacije i kažnjavanja za nekorištenje sigurnosnih pojaseva.	MUP	2026. - 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.9	Upotreba dječijih sjedalica	Intenzivnije saobraćajne kontrole u svrhu identifikacije i kažnjavanja za nekorištenje dječijih sjedalica.	MUP	2026. - 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.10	Upotreba zaštitne opreme	Intenzivnije saobraćajne kontrole u svrhu identifikacije i kažnjavanja za nekorištenje zaštitne opreme (kaciga za motocikliste).	MUP	2026. - 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.11	Smanjene alkoholiziranosti učesnika u saobraćaju	Intenzivnije saobraćajne kontrole u svrhu identifikacije i kažnjavanja vozača u alkoholiziranom stanju.	MUP	2026. - 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.12	Smanjene korištenja opojnih droga	Intenzivnije saobraćajne kontrole u svrhu identifikacije i sankcionisanja vozača koji su pod uticajem opojnih droga.	MUP	2029. - 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.4.13	Smanjene korištenja mobitela	Intenzivnije saobraćajne kontrole u svrhu identifikacije i kažnjavanja vozača koji koriste mobitel tokom vožnje.	MUP	2026. - 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 - 2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere					
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
	M1.4.14	Unaprijeđenje funkcionalnosti službe za odstranjivanje nepropisno parkiranih vozila ("Pauk" služba) s ciljem očuvanja sigurnosti i protoka saobraćaja	Efiksnniji odziv službe za odstranjivanje nepropisno parkiranih vozila sa fokusom na prioritete sa ciljem očuvanja sigurnosti i protoka saobraćaja, osiguravanja nesmetanog kretanja vozila hitnih službi, vatrogasnih vozila, zaštite pješaka i biciklističkih zona, obrazovnih, zdravstvenih, kulturnih i drugih javnih ustanova	MKPIPUGZO	3 godine	Iz budžeta Ministarstva
	M1.4.15	Proširenje postojećih i uvođenje novih preventivno-edukativnih programa u svim odgojno-obrazovnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja sa ciljem unapređenja sistema saobraćajnog obrazovanja i vaspitanja	Poduzimanje aktivnosti sa ciljem uvođenja obaveznog predmeta o sigurnosti saobraćaja i saobraćajnoj kulturi u nastavne planove svih odgojno-obrazovnih ustanova osnovnog obrazovanja, te uvođenje obaveznih odgovarajućih preventivno-edukativnih programa u odgojno-obrazovnim ustanovama srednjeg obrazovanja	MOO	2026. - 2034.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.4.16	Edukacija na fakultetima	Kontinuirana edukacija i sistemi za promjenu svijesti kod ciljine grupe u vezi sa značajem sigurnosti saobraćaja	MNVOM	2026. - 2034.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.4.17	Edukacija u udruženjima mladih	Kontinuirana edukacija i sistemi za promjenu svijesti kod ciljine grupe u vezi sa značajem sigurnosti saobraćaja	MNVOM	2027. - 2033.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.4.18	Edukacija radnika u preduzećima	Kontinuirana edukacija i sistemi za promjenu svijesti kod ciljine grupe u vezi sa značajem sigurnosti saobraćaja	MP	2027. - 2033.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.4.19	Edukacija u službama civilne zaštite (vatrogasci, gorske službe spašavanja itd.)	Kontinuirana edukacija u vezi sa postupanjem u slučaju saobraćajne nezgode	MNVOM; MS	2031. - 2034.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.4.20	Poboljšanje sistema za osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila	Iniciranje i unapređenje postupka dobivanja lješkarskog uvjerenja, te aktivnosti primjene odgovarajućih mehanizama kontrole i evaluacije procesa osposobljavanja kandidata za upravljanje motornim vozilom	MOO; MZ	2026. - 2034.	Iz budžeta Ministarstva

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere						
Oznaka strat. pravca	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe	Period realizacije	Način finansiranja
P1.5. Efikasne hitne intervencije	M1.4.21	Poboljšanje sistema za osposobljavanje vozača motornih vozila; kandidata za vozače-instruktor, za predavača teoretske nastave, ispitivače iz teoretskog dijela ispita i ispitivače iz upravljanja motornim vozilom	Poduzimanje aktivnosti na poboljšanju kvaliteta procesa edukacije u svrhu podizanja kvaliteta, sposobnosti i odgovornosti budućih vozača motornih vozila i njihovo odgovorno učešće u saobraćaju (monitoring procesa, analize stanja, identifikacija problema, kreiranje mjera i rješenja)	MOO; MKP; MZ	2026. - 2034.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.4.22	Unapređenje sigurnosti pješaka u saobraćaju	Poduzimanje odgovarajućih preventivnih edukativnih mjera i mjera kontrole sa fokusom na ponašanje vozača i pješaka u zonama obilježenih pješačkih prelaza	MUP; MOO	2025. - 2034.	Iz budžeta Ministarstva
	M1.5.1	Prioritetizacija urgentnih službi na semaforisanim raskrsnicama	Omogućavanje brzog prolaza vozila urgentnih službi na semaforisanim raskrsnicama je izuzetno bitno. S obzirom na planirano uvođenje adaptivnog sistema na semaforisanim raskrsnicama potrebno je obezbijediti prioritetizaciju prolaska urgentnih službi. Ovdje se misli na tehničke zahtjeve geolociranja vozila urgentnih službi i promjene signalnog plana prema pozicijama vozila urgentnih službi	MSKS; MZ; MUPKS; KUCZ	2025. - 2029.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.5.2	Povećanje broja vozila hitne pomoći	S obzirom na nedovoljan broj vozila hitne pomoći, potrebno je izvršiti procjenu potrebnog broja vozila za intervencije u slučaju saobraćajnih nezgoda i nabavku novih vozila prema izvršenoj procjeni	MZ; ZHMP	2025. - 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.5.3	Opremanje urgentnih službi neophodnom opremom za intervencija u slučaju saobraćajnih nezgoda	Opremanje vozila sa savremenom opremom (u skladu sa pozitivnim primjerima razvijenih zemalja) za efikasnije djelovanje na mjestu saobraćajnih nezgoda	MZ; ZHMP; KUCZ	2027. - 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja
	M1.5.4	Razvijena mobilna aplikacija i sistem za automatski poziv u pomoć u slučaju saobraćajne nezgode	Ovi tipovi aplikacija postoje u razvijenim zemljama i služe za slanje poziva u pomoć u slučaju nezgode. Radi se o mobilnim aplikacijama koje su povezane sa prijemnim centrom urgentnih službi. Preko ovako razvijenih aplikacija postiže se bolja preciznost u lociranju saobraćajnih nezgoda i smanjenje vremena do prve informacije o nezgodi	MZ; ZHMP; MUPKS; GSS; KUCZ	2027. - 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Oznaka strat. pravca	Strategijske mjere				Period realizacije	Način finansiranja
	Oznaka mjere	Naziv mjere	Sažeti opis mjere	Odgovornost provedbe		
	M1.5.5	Unapređenje stručnosti i osposobljenosti pripadnika urgentnih službi	Izrada programa za kontinuiranu edukaciju i obuku radnika urgentnih službi u slučaju nastupanja saobraćajne nezgode; Sprovođenje zajedničkih vježbi urgentnih službi za djelovanje nakon saobraćajne nezgode	MZ; ZHMP; KUCZ	2027. - 2034.	Budžet i ostali izvori finansiranja

10 KLJUČNI INDIKATORI USPJEŠNOSTI

U sklopu šireg okvira Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja za period od 2025. do 2034. godine, posebna pažnja posvećena je definiciji Ključnih Indikatora Uspješnosti kao središnjeg instrumenta za praćenje, evaluaciju i poboljšanje sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo. Ovaj segment strategije ima ključnu ulogu u pružanju dubljeg uvida u postignuća planiranih ciljeva, prateći napredak i identificirajući posebna područja kojima je potrebna dodatna pažnja. Pravilna definicija indikatora i praćenje omogućavaju informirano donošenje odluka, a u kontekstu cestovne sigurnosti, osiguravajući konkretno djelovanje kako bi se smanjio broj nesreća, ozljeda i smrtnih slučajeva na saobraćajnicama Kantona Sarajevo.

Ugrađivanje ključnih indikatora uspješnosti u strategiju usklađeno je s globalnim i europskim smjernicama sigurnosti cestovnog saobraćaja. Harmonizacija s međunarodnim standardima poput Okvira politike EU-a za sigurnost na cestama (EU Road Safety Policy Framework 2021-2030 - Next Steps Towards Vision Zero) osigurava usklađenost s najnovijim praksama i omogućuje usporedbu sa sličnim strategijama širom Evrope. Važnost veze odabranih indikatora sa specifičnostima teritorijalnog obuhvata Kantona Sarajevo naglašava se u njihovoj prilagođenosti lokalnim zakonima i regulativama. Oni moraju odražavati stvarne izazove, specifičnosti geografskog prostora te administrativni okvir Kantona.

Ključni pokazatelji uspješnosti se definišu tako da omogućavaju lahko praćenje i razumijevanje procesa realizacije svakog postavljenog cilja, programa ili aktivnosti kao i same učinkovitosti. Za mjerenje su potrebni kvantitativni indikatori. Ovdje je potrebno sugerisati da intikatori ne moraju biti obavezno mjerljivi, ali moraju biti dokazivi ili direktno ili kao kombinacija drugih parametara koji će kreirati tzv. proxy indikatore.

Prilikom kreiranja pokazatelja u obzir se treba uzeti da praćenje realizacije postavljenih ciljeva i ostvarenje ciljanih vrijednosti ne zahtijeva složena prikupljanja novih velikih količina podataka, nego da je većim dijelom provedivo kroz podatke o saobraćajnom sistemu koji se već prikupljaju ili se njihovo prikupljanje planira nakon izrade strategije. Shodno tome, posebnu pažnju potrebno je posvetiti bazama podataka koje je potrebno ili formirati, ili unaprijediti i učiniti transparentnijim. Jedino na taj način će se obezbijediti da se slijedeća kao i sve buduće strategije mogu adekvatno formirati, kao i preciznije pratiti njihova učinkovitost.

Uloga procesa evaluacije pomoću indikatora je dvojaka:

- Praćenje ostvarenosti postavljenih stratejskih ciljeva i
- Stvaranje osnova za buduće strategije kroz identifikaciju uzroka neostvarenosti i grešaka u procesu planiranja.

Da bi se ostvarile definisane uloge indikatora preporučljivo je da se sistem praćenja i vrednovanja temelji na međunarodno prihvaćenim standardima. Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) definiše pet ključnih kriterijuma: relevantnost, efikasnost, efektivnost, uspjeh i održivost.⁴

Postoje tri vrste indikatora s obzirom na način na koji mjerimo njihove vrijednosti:

- Direktni indikator – varijabla je jasno definisana i mjerljiva (npr. broj objekata, dužina saobraćajnice, document usvojen itd),
- Indirektni indikator – kod kojeg je mnogo teže opisati promjene varijable, (npr. povećana svijest, promjena koncepcije itd),

⁴ "OECD." <https://www.oecd.org/> (Pristup 26.11.2023).

- „Proxy“ indikator – kada definišemo indikator koji indirektno mjeri realizaciju cilja u slučajevima kada ne možemo doći do direktnih podataka (na osnovu drugih pokazatelja zaključuje se učinak npr. smanjenje CO2 se ne može mjeriti direktno na nekom području ali može kroz limitiranje izvora emisije itd).

Za praćenje realiziranosti stratezijskih pravaca / akcionih planova preko definisanih indikatora može se koristiti tabela 22.

Tabela 22. Praćenje realiziranosti strategije pomoću indikatora

Strategijski cilj								
Strategijski pravci	Mjere	Indikator	Realizovanost	%	Razlog	Kašnjenje	Razlog	Budžet
SP 1.1 (trajanje od - do) ukupni budžet	AP 1.1.1	I 1.1.1	DA/NE					
	AP 1.1.2	I 1.1.2	DA/NE					
	AP 1.1.n	I 1.1.n	DA/NE					
SP 1.2 (trajanje od - do) ukupni budžet	AP 1.2.1	I 1.2.1	DA/NE					
	AP 1.2.2	I 1.2.2	DA/NE					
	AP 1.2.n	I 1.2.n	DA/NE					
SP 1.n (trajanje od - do) ukupni budžet	AP 1.n.1	I 1.n.1	DA/NE					
	AP 1.n.2	I 1.n.2	DA/NE					
	AP 1.n.n	I 1.n.n	DA/NE					

Uključivanje poglavlja o Ključnim Indikatorima Uspješnosti unutar Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo za period 2025. - 2034. predstavlja temelj za ciljano i fokusirano djelovanje na poboljšanju cestovne sigurnosti. Praćenjem KIUs omogućava se sistemska evaluacija postignuća strategije, istovremeno osiguravajući transparentnost, odgovornost i kontinuirano prilagođavanje specifičnostima lokalnog konteksta.

U prethodnim poglavljima je izvršena identifikacija stratezijskog cilja, stratezijskih pravaca i mjera zajedno sa ključnim elementima za bliže objašnjenje. Za potrebe identifikacije realizovanosti stratezijskih mjera, pa samim tim i stratezijskog cilja definisan je set indikatora, koji se trebaju koristiti za praćenje. Autori snažno preporučuju nosiocima strategije da posvete naročitu pažnju praćenju realizacije stratezijskih mjera kroz matricu indikatora kako je prethodno objašnjeno u ovom poglavlju Strategije. Prikaz indikatora, zajedno sa ciljanim vrijednostima svakog od indikatora je izvršen u tabeli ispod.

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Tabela 23. Praćenje realiziranosti strategije pomoću indikatora

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.1.1	Unapređenje sistema upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo	Unapređen sistem upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo; Povećanje broja potpuno uspostavljenih funkcionalnih i implementiranih aktivnosti koje se odnose na oblast sigurnosti cestovnog saobraćaja, a koje su u nadležnosti Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo;	Identifikovane sve faze i postupci, te započete inicijalne i pripreme radnje u cilju implementacije aktivnosti iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja koje su u nadležnosti Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo; Na godišnjem nivou u toku implementacije Strategije, 10% povećanja broja aktivnosti koje se odnose na oblast sigurnosti cestovnog saobraćaja koje su u nadležnosti Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo sa potpuno uspostavljenim i funkcionalnim mehanizmima i postupcima;	11.1.1.1; 11.1.1.2
M1.1.2	Unapređenje strateškog okvira upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo	Kontinuiran rad Vijeća za sigurnost saobraćaja; Kreiran programa i plana rada Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo; Implementacija aktivnosti definisanih strateškim okvirom, a koje su u nadležnosti Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo; Implementacija aktivnosti definisanih važećim propisima i programom rada, a koje su u nadležnosti Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo; Uspostavljanje sistema koordinacije interesnih subjekata u segmentu razmjene podataka i implementacije zajedničkih mjera definisanih propisima i strateškim dokumentima	Implementiran kontinuiran rad Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo; Implementirane sve aktivnosti definisane strateškim okvirom, a koje su u nadležnosti Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo; Implementirane sve aktivnosti definisane važećim propisima i programom rada, a koje su u nadležnosti Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo; Uspostavljen funkcionalan sistem koordinacije interesnih subjekata u segmentu razmjene podataka i implementacije zajedničkih mjera definisanih propisima i strateškim dokumentima	11.1.2.1; 11.1.2.2; 11.1.2.3; 11.1.2.4

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.1.3	Kreiranje Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo i implementacija	Prvi program sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (nakon usvajanja i početka implementacije Strategije); Procenat implementacije Prvog programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo. Drugi Program sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (pet godina nakon završetka Prvog programa sigurnosti cestovnog saobraćaja); Procenat implementacije Drugog programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo.	Kreiran Prvi program sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (nakon usvajanja i početka implementacije Strategije); Procenat implementacije Prvog programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (Ciljana prosječna vrijednost implementacije na godišnjem nivou je 20%); Kreiran Drugi program sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (pet godina nakon završetka Prvog programa sigurnosti cestovnog saobraćaja); Procenat implementacije Drugog programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (Ciljana prosječna vrijednost implementacije na godišnjem nivou je 20%)	11.1.3.1; 11.1.3.2
M1.1.4	Kreiranje, podnošenje i javno objavljivanje izvještaja o stanju sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Godišnji izvještaji o stanju sigurnosti saobraćaja	10 kreiranih i podnesenih godišnjih izvještaja o stanju sigurnosti saobraćaja (jedan izvještaj za svaku godinu u toku implementacije Strategije)	11.1.4.1
M1.1.5	Unapređenje razmjene evidencija i baza podataka o stanju u saobraćaju, uz koordinaciju i saradnju svih institucija uključenih u praćenje sigurnosti i upravljanja saobraćajem	Metodološki postupak i tehničko uputstvo za razmjenu podataka i pristup evidencijama i bazama podataka između Sektora za sigurnost saobraćaja Ministarstva saobraćaja i nadležnih kantonalnih organa uprave i drugi subjekta, a u cilju praćenja stanja sigurnosti saobraćaja i izrade godišnjih izvještaja-; Pravilnik o uslovima i načinu prikupljanja, evidentiranja i praćenja podataka o stanju sigurnosti saobraćaja na području Kantona Sarajevo	Kreiran i započet sa implementacijom Metodološki postupak i tehničko uputstvo za razmjenu podataka i pristup evidencijama i bazama podataka; Usvojen i započet sa implementacijom Pravilnik o uslovima i načinu prikupljanja, evidentiranja i praćenja podataka o stanju sigurnosti saobraćaja na području Kantona Sarajevo	11.1.5.1; 11.1.5.2
M1.1.6	Priprema nacrti podzakonskih akata, standarda i smjernica koji se tiču sigurnosti saobraćaja	Nacrti podzakonskih akata, standarda i smjernica koji se tiču sigurnosti saobraćaja	Broj (procenat) pripremljenih nacrti podzakonskih akata, standarda i smjernica koji se tiču sigurnosti saobraćaja, u odnosu na broj identifikovanih potrebnih podzakonskih akata (Ciljana vrijednost se određuje nakon identifikacije broja prioriteta podzakonskih akata. S obzirom na navedenu mjeru, prijedlog je minimum 3 podzakonska akta u okviru implementacije Prvog Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja)	11.1.6.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 - 2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.1.7	Iniciranje aktivnosti na prijedlozima za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa iz oblasti sigurnosti saobraćaja na višim nivoima vlasti	Inicijative sa prijedlozima za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa iz oblasti sigurnosti saobraćaja na višim nivoima vlasti	Minimalno 2 godišnje upućene inicijative sa prijedlozima za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa iz oblasti sigurnosti saobraćaja na višim nivoima vlasti	I1.1.7.1
M1.1.8	Iniciranje aktivnosti na izmjenama i dopunama postojećih i donošenja novih propisa u vezi sa prioritarnim problemskim područjima, evidentnim aktuelnim problemima i manifestiranim posljedicama u oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja	Inicijative za tretiranje "objesne vožnje" i "saobraćajne delikvencije" u okviru propisa, te kreiranje odgovarajućih učinkovitih operativnih, edakacijskih i kaznenih mjera; Inicijative za regulisanje problematike učešća električnih romobila u saobraćaju, adekvatnim tretmanom u okviru propisa; Inicijative za donošenje Zakona o postupanju sa višestrukim povratnicima u činjenju saobraćajnih prekršaja i krivičnih djela u saobraćaju i pitanjima "saobraćajne delikvencije"; Tretiranje "objesne vožnje" i "saobraćajne delikvencije" u okviru propisa, te kreiranje odgovarajućih učinkovitih operativnih, edakacijskih i kaznenih mjera; Regulisanje problematike učešća električnih romobila u saobraćaju, adekvatnim tretmanom u okviru propisa; Zakon o postupanju sa višestrukim povratnicima u činjenju saobraćajnih prekršaja i krivičnih djela u saobraćaju i pitanjima "saobraćajne delikvencije"	Broj pokrenutih inicijativa za tretiranje "objesne vožnje" i "saobraćajne delikvencije" u okviru propisa; Broj pokrenutih inicijativa za regulisanje problematike učešća električnih romobila u saobraćaju, adekvatnim tretmanom u okviru propisa; Broj pokrenutih inicijativa za donošenje Zakona o postupanju sa višestrukim povratnicima u činjenju saobraćajnih prekršaja i krivičnih djela u saobraćaju i pitanjima "saobraćajne delikvencije"; Donesene izmjene i dopune postojećih propisa u kojima je regulisana i tretirana problematika "objesne vožnje" i "saobraćajne delikvencije"; Donesene izmjene i dopune postojećih propisa u kojima je regulisana i tretirana problematika učešća električnih romobila u saobraćaju; Donesen Zakon o postupanju sa višestrukim povratnicima u činjenju saobraćajnih prekršaja i krivičnih djela u saobraćaju i i pitanjima "saobraćajne delikvencije";	I1.1.8.1; I1.1.8.2; I1.1.8.3; I1.1.8.4; I1.1.8.5; I1.1.8.6

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.1.9	Podsticanje, podrška i koordinacija rada svih subjekata u sistemu sigurnosti saobraćaja, a posebno organa uprave u Kantonu, javnih preduzeća, organa jedinica lokalne samouprave, stručnih i naučno istraživačkih organizacija i institucija, nevladinih organizacija i drugih zainteresovanih subjekata	Inicirane aktivnosti između interesnih subjekata u cilju efikasnijeg rješavanja zajedničkih problema koji su vezani za unapređenje sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo; Implementirane koordinirane aktivnosti saradnje između interesnih subjekata u cilju efikasnijeg rješavanja zajedničkih problema koji su vezani za unapređenje sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Broj (procenat) iniciranih aktivnosti između interesnih subjekata u cilju efikasnijeg rješavanja zajedničkih problema koji su vezani za unapređenje sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (Ciljana vrijednost se određuje nakon identifikacije prioritarnih aktivnosti, koje se definišu u okviru Programa sigurnosti saobraćaja. Prijedlog je 10% godišnje iniciranih aktivnosti od ukupnog broja identifikovanih prioritarnih aktivnosti koje je potrebno implementirati u toku 10 godina implementacije Strategije); Broj (procenat) implementiranih koordiniranih aktivnosti između interesnih subjekata u cilju efikasnijeg rješavanja zajedničkih problema koji su vezani za unapređenje sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (Ciljana vrijednost se određuje nakon identifikacije prioritarnih aktivnosti, koje se definišu u okviru Programa sigurnosti saobraćaja. Prijedlog je 10% godišnje implementiranih aktivnosti od ukupnog broja identifikovanih prioritarnih aktivnosti koje je potrebno implementirati u toku 10 godina implementacije Strategije);	I1.1.9.1; I1.1.9.2
M1.1.10	Podrška naučno istraživačkim institucijama u oblasti sigurnosti saobraćaja	Objavljeni javni pozivi za dodjelu sredstava naučno-istraživačkim institucijama u oblasti sigurnosti saobraćaja; Implementirani naučno-istraživački projekti i studijska istraživanja dodijeljena naučno-istraživačkim institucijama u oblasti sigurnosti saobraćaja	Minimalno jedan godišnje objavljen javni poziv za dodjelu sredstava naučno-istraživačkim institucijama u oblasti sigurnosti saobraćaja; Oko 3-5 godišnje finansiranih i implementiranih naučno-istraživačkih projekata i studijskih istraživanja dodijeljenih naučno-istraživačkim institucijama u oblasti sigurnosti saobraćaja	I1.1.10.1; I1.1.10.2

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.1.11	Uspostavljanje sistema upravljanja prikupljenim podacima iz raspoloživih evidencija i baza podataka, te po potrebi kreiranjem novih baza podataka, uz izvještavanje o stanju sigurnosti cestovnog saobraćaja	Funkcionalan sistem upravljanja prikupljenim podacima iz raspoloživih evidencija i baza podataka o stanju sigurnosti saobraćaja; Periodični izvještaji i analize stanja sigurnosti saobraćaja sa prijedlozima mjera u svrhu poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja; Aktivnosti pokretanj predloženih mjera u svrhu poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja; Implementacija predloženih mjera u svrhu poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja;	Uspostavljena funkcionalnost sistema upravljanja prikupljenim podacima iz raspoloživih evidencija i baza podataka o stanju sigurnosti saobraćaja (sve evidencije i baze su dostupne i pravovremeno se ažuriraju); Broj (procenat) kreiranih periodičnih izvještaja i analiza stanja sa prijedlozima mjera u svrhu poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja (Ciljana vrijednost: 3 periodična izvještaja u toku godine, odnosno nakon 3, 6, 9 mjeseci i četvrti godišnji izvještaj); Broj (procenat) pokrenutih aktivnosti predloženih mjera u svrhu poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja (Ciljana vrijednost se kreira naknadno, u zavisnosti od rezultata izvještaja i analiza stanja); Broj (procenat) implementiranih aktivnosti predloženih mjera u svrhu poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja (Ciljana vrijednost se kreira naknadno, u zavisnosti od rezultata izvještaja i analiza stanja);	I1.1.11.1; I1.1.11.2; I1.1.11.3; I1.1.11.4

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.1.12	Priprema, usvajanje i primjena smjernica dobrih praksi o upravljanju sigurnošću cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Kontinuirano funkcionisanje Sistema upravljanja opasnim mjestima na cestama na području Kantona Sarajevo (Sve faze i postupci u sistemu upravljanja opasnim mjestima na saobraćajnicama KS se kontinuirano implementiraju); Kontinuirano funkcionisanje postupaka identifikacije opasnih mjesta na cestama; Kontinuirano funkcionisanje postupaka dubinske analize saobraćajnih nezgoda; Kreiranje novih metodoloških postupaka ili procesa zasnovanih na dobrim praksama o upravljanju sigurnošću cestovnog saobraćaja; Implementacija CADAS protokola za evidentiranje podataka o saobraćajnim nezgodama u svim policijskim upravama na području Kantona Sarajevo; Evidentiranje precizne lokacije nastanka saobraćajnih nezgoda pomoću GPS uređaja; Baza podataka o tačnim lokacijama nastanka saobraćajnih nezgoda u GIS-u.	Uspostavljen kontinuiran i funkcionalan Sistem upravljanja opasnim mjestima na cestama na području Kantona Sarajevo (Sve faze i postupci u sistemu upravljanja opasnim mjestima na saobraćajnicama KS se kontinuirano implementiraju); Izrada godišnje studije identifikacije opasnih mjesta na cestama; Postupak dubinske analize saobraćajnih nezgoda izvršen na svim identifikovanim opasnim mjestima na saobraćajnicama KS jednom godišnje; Minimalno jedan godišnje kreiran novi metodološki postupak ili procesa zasnovan na dobrim praksama o upravljanju sigurnošću cestovnog saobraćaja; Implementiran CADAS protokola za evidentiranje podataka o saobraćajnim nezgodama u svim policijskim upravama na području Kantona Sarajevo; Evidentiranje precizne lokacije nastanka saobraćajnih nezgoda se obavlja pomoću GPS uređaja; Uspostavljena Baza podataka o tačnim lokacijama nastanka saobraćajnih nezgoda u GIS-u.	11.1.12.1; 11.1.12.2; 11.1.12.3; 11.1.12.4; 11.1.12.5; 11.1.12.6
	Iniciranje aktivnosti za izmjene i dopune važećih propisa za osiguranjem dovoljnih i održivih financijskih sredstava za finansiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i finansiranje aktivnosti implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo; Izmjene i dopuna važećih propisa u svrhu osiguranja dovoljnih i održivih financijskih sredstava za finansiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i finansiranje aktivnosti implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Initiative sa prijedlozima za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa u svrhu osiguranja dovoljnih i održivih financijskih sredstava za finansiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i finansiranje aktivnosti implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo; Izmjene i dopuna važećih propisa u svrhu osiguranja dovoljnih i održivih financijskih sredstava za finansiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i finansiranje aktivnosti implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Jednom godišnje upućena inicijativa sa prijedlozima za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa u svrhu osiguranja dovoljnih i održivih financijskih sredstava za finansiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i finansiranje aktivnosti implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo; Broj izvršenih izmjena i dopuna važećih propisa koje su osigurale dovoljna i održiva financijska sredstava za finansiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i finansiranje aktivnosti implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	11.1.13.1; 11.1.13.2

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.1.14	Iniciranje aktivnosti za značajnije i efikasnije tretiranje sigurnosti cestovnog saobraćaja i implementaciju Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja prilikom kreiranja budžeta sa fokusom na sistemsku raspodjelu sredstava	Identifikovane strateške i programske mjere i aktivnosti izvršene u planove budžeta interesnih subjekata u svrhu implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Broj (procenat) identifikovanih strateških i programskih mjera i aktivnosti koje su izvršene u planove budžeta interesnih subjekata u svrhu implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo (Ciljana vrijednost se određuje nakon identifikacije broja mjera i aktivnosti za čiju realizaciju je potrebno budžetiranje. Cilj je da sve identifikovane strateške i programske mjere i aktivnosti budu izvršene u planove budžeta interesnih subjekata)	I1.1.14.1
M1.1.15	Iniciranje aktivnosti za izmjene i dopune postojećih propisa ili iniciranje aktivnosti u okvirima važećih propisa u svrhu definisanja dodatnih izvora finansiranja sigurnosti cestovnog saobraćaja i implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja	Inicijative sa prijedlozima za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa u svrhu definisanja dodatnih izvora finansiranja sigurnosti cestovnog saobraćaja i implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo; Novi propisi ili izmjena i dopuna postojećih propisa u svrhu definisanja dodatnih izvora finansiranja sigurnosti cestovnog saobraćaja i implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Jednom godišnje upućena inicijativa sa prijedlozima za donošenje novih i izmjene i dopune postojećih propisa u svrhu definisanja dodatnih izvora finansiranja sigurnosti cestovnog saobraćaja i implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo; Izvršene izmjene i dopune važećih propisa koje su osiguravaju dodatne izvore finansiranja sigurnosti cestovnog saobraćaja i mjera za implementaciju Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	I1.1.15.1; I1.1.15.2

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.1.16	Uspostavljanje i funkcionisanje sistema finansiranja unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo	Sistem finansiranja unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo; Plan finansiranja unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo sa precizno utvrđenim izvorima i iznosima finansiranja, te uslovima i načinima korištenja sredstava; Implementacija Plana finansiranja unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo; Sistemska raspodjela sredstava sa svrhom korištenja za sigurnost saobraćaja (alociranje sredstava isključivo za sigurnost saobraćaja);	Uspostavljen sistem finansiranja unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo kroz odgovarajući akt iskazivanja spremnosti i prihvatanja zajedničkog i koordiniranog finansiranja strateških mjera od strane interesnih subjekata, odgovornih za implementaciju Strategije; Kreiran Plan finansiranja unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo sa precizno utvrđenim izvorima i iznosima finansiranja, te uslovima i načinima korištenja sredstava; Procenat implementacije Plana finansiranja (Ciljana vrijednost se određuje nakon precizne finansijske procjene predloženih mjera i raspoloživih finansijskih sredstava za njihovo finansiranje); Godišnji iznos sredstava koji je namijenjen isključivo za sigurnost saobraćaja;	11.1.16.1; 11.1.16.2; 11.1.16.3; 11.1.16.4
M1.1.17	Vođenje evidencije o stanju sigurnosti saobraćaja na javnim cestama i izvještavanje	Sistem vođenja evidencije o stanju sigurnosti na javnim cestama sa odgovarajućom bazom podataka i metodološkim postupkom evidentiranja podataka; Godišnji izvještaji o stanju cesta na području Kantona Sarajevo, odnosno ocjeni sigurnosti cesta;	Uspostavljen funkcionalan sistem vođenja evidencije o stanju sigurnosti na javnim cestama sa odgovarajućom bazom podataka i metodološkim postupkom evidentiranja podataka; Kreirani godišnji izvještaji o stanju cesta na području Kantona Sarajevo, odnosno ocjeni sigurnosti cesta;	11.1.17.1
M1.1.18	Izrada periodičnih i godišnjih izvještaja o implementaciji strateških i programskih mjera	Periodični i godišnji izvještaji o implementaciji strateških i programskih mjera	Kreirani i usvojeni periodični i godišnji izvještaji o implementaciji strateških i programskih mjera	11.1.18.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.1.19	Izgradnja sistema upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova	Integrisan i funkcionalan sistem upravljanja sigurnošću saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova; Baza podataka o pokazateljima stanja sigurnosti saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo; Analiza stanja sigurnosti saobraćaja sa identifikacijom problema i prijedlozima mjera za poboljšanje sigurnosti saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo; Godišnji izvještaj o stanju sigurnosti saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo	Uspostavljen funkcionalan sistem upravljanja sigurnošću saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova sa integrisanjem i koordiniranim djelovanjem svih ineresnih subjekaa; Kreirana baza podataka o pokazateljima stanja sigurnosti saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo koja se kontinuirano ažurira; Izvršena analiza stanja sigurnosti saobraćaja sa identifikacijom problema i prijedlozima mjera za poboljšanje sigurnosti saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo; Kreirani godišnji izvještaji o stanju sigurnosti saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo	I1.1.19.1; I1.1.19.2; I1.1.19.3; I1.1.19.4
M1.1.20	Intenziviranje provođenja dodatnih mjera sigurnosti saobraćaja na mjestu i u vrijeme na kome se očekuje veći broj djece koja samostalno učestvuju u saobraćaju u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova	Analiza stanja i identifikacija lokacija i zona sa prioriteto uspostavljanja rada školskih saobraćajnih patrola; Rad školskih saobraćajnih patrola;	Izvršena analiza stanja i idenifikovane lokacije i zone sa prioriteto uspostavljanja rada školskih saobraćajnih patrola; Broj (procenat) osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova sa uspostavljenim radom školskih saobraćajnih patrola (Ciljana vrijednost se određuje nakon identifikacije prioritnih zona)	I1.1.20.1; I1.1.20.2
M1.1.21	Usvajanje novih Smjernica i propisa za projektovanje i održavanje šumsko-transportne infrastrukture	Ocjena postojanja dopune/izmjene Zakona o šumama	Izvršena dopuna/izmjena Zakona o šumama	I1.1.21.1
M1.1.22	Usvojene izmjene i dopune Zakona o šumama sa unapređenjima vezanim za oblast šumsko transportne infrastrukture	Uspješna saradnja sa opštinama u oblasti planiranja izgradnje i održavanja šumsko-transportne infrastrukture posebno u dijelu usklađivanja sa planovima prostornog uređenja na lokalnom i kantonalnom nivou. Uvedena kontrola osovinskog opterećenja i sigurnog načina korištenja šumsko transportne infrastrukture.	Uspostavljena saradnja sa opštinama; Izvršena kontrola osovinskog opterećenja jednom mjesečno na svim šumsko-gospodarskim područjima	I1.1.22.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.1.23	Definisanje načina/pravilnika za uključivanje zainteresiranih stakeholdera u planiranje sigurne mreže šumsko-transportne infrastrukture i kontrole osovinskog opterećenja i načina korištenja iste	Broj mišljenja o usklađenosti zakona, podzakonskih akata i drugih dokumenata koji donosi Skupština Kantona, a koji se odnose na oblast sigurnosti u saobraćaju	Dato mišljenje na sve zakonske, podzakonske akte i druge dokumente koje donosi Skupština Kantona, a koji se odnose na oblast sigurnosti u saobraćaju	11.1.23.1
M1.1.24	Podrška u implementaciji kreiranja i unapređenja zakonodavnog okvira iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja	Aktivnosti razmatranja, tumačenja i unapređenja novih propisa i izmjena i dopuna postojećih propisa iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo	Broj implementiranih aktivnosti (tumačenja, mišljenja, savjetovanja) u procesu donošenja novih propisa i izmjena i dopuna postojećih propisa iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo	11.1.24.1
M1.1.25	Saradnja naučno-istraživačkih institucija i nosioca implementacije strateških i programskih mjera	Istraživanje i analiza indikatora sigurnosti cestovnog saobraćaja; Kreiranje operativnih planova kontrole u saobraćaju na osnovu istraživanja i evaluacije rezultata	Istraživanje i analiza indikatora sigurnosti cestovnog saobraćaja se vrši kontinuirano i na osnovu istih se usmjeravaju operativne aktivnosti na terenu; Operativnih planovi kontrole u saobraćaju kreirani na osnovu istraživanja i evaluacije rezultata	11.1.25.1; 11.1.25.2
M1.1.26	Jačanje kadrovskih kapaciteta ključnih nosioca implementacije strateških i programskih mjera	Kontinuirana edukacija službenika Uprave policije o stručnim znanjima iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja; Upošljavanje inženjera saobraćaja odgovarajućih vještina i kompetencija za unapređenje stručnih inženjerskih aktivnosti u sistemu sigurnosti cestovnog saobraćaja; Povećanje broja kadrova inženjera saobraćaja odgovarajućih vještina i kompetencija u okviru Sektora za sigurnost Ministarstva saobraćaja, zbog povećanja broja aktivnosti u procesu implementacije strateškog okvira	Edukacija službenika Uprave policije o stručnim znanjima iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja se vrši kontinuirano; Svaka policijska uprava i policijska stanica osigurala je upošljavanje minimalno jednog inženjera saobraćaja odgovarajućih vještina i kompetencija za unapređenje stručnih inženjerskih aktivnosti u sistemu sigurnosti cestovnog saobraćaja; Povećan broj kadrova u okviru Sektora za sigurnost Ministarstva saobraćaja u skladu sa obim aktivnosti	11.1.26.1; 11.1.26.2; 11.1.26.3

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.1	Uspostava sistema i metodološkog postupka za analizu uzroka nastanka saobraćajnih nezgoda sa poginulim osobama	Sistem i metodološki postupak za analizu uzroka nastanka saobraćajnih nezgoda sa poginulim osobama; Pravovremene informacije o saobraćajnim nezgodama u kojima su posljedice bile poginule osobe; Terenski obilasci i izvršene analize okolnosti i uzroka nastanka saobraćajnih nezgoda u kojima su posljedice bile poginule osobe, a posmatrano sa aspekta stanja kolovoza, propisane saobraćajne signalizacije i opreme puta; Prijedlozi mjera za otklanjanje uočenih nedostataka na mjestu nastanka saobraćajnih nezgoda u kojima su posljedice bile poginule osobe; Implementacija mjera otklanjanja uočenih nedostataka na mjestu nastanka saobraćajnih nezgoda u kojima su posljedice bile poginule osobe, a posmatrano sa aspekta elemenata saobraćajnice	Uspostavljen sistem i metodološki postupak za analizu uzroka nastanka saobraćajnih nezgoda sa poginulim osobama, isti je operativan i funkcionalan; Informacije o saobraćajnim nezgodama u kojima su posljedice bile poginule osobe se dostavljaju pravovremeno; Terenski obilasci i analize okolnosti i uzroka nastanka saobraćajnih nezgoda u kojima su posljedice bile poginule osobe, a posmatrano sa aspekta elemenata saobraćajnice, izvršavaju se u cjelosti i redovno; Prijedlozi mjera za otklanjanje uočenih nedostataka na mjestu nastanka saobraćajnih nezgoda u kojima su posljedice bile poginule osobe, kreiraju se u cjelosti i redovno; Broj implementiranih mjera otklanjanja uočenih nedostataka na mjestu nastanka saobraćajnih nezgoda u kojima su posljedice bile poginule osobe, a posmatrano sa aspekta elemenata saobraćajnice	11.2.1.1; 11.2.1.2; 11.2.1.3; 11.2.1.4; 11.2.1.5
M1.2.2	Unapređenje sigurnosti saobraćaja na površinama za kretanje pješaka	Aktivnosti uklanjanja postojećih objekata i elemenata postavljenih na operativne površine namijenjene za kretanje pješaka; Aktivnosti planiranja, projektovanja i izgradnje novih površina za kretanje pješaka; Aktivnosti sanacije i rekonstrukcije namijenjenih za kretanje pješaka;	Broj (procenat) implementiranih aktivnosti uklanjanja postojećih objekata i elemenata postavljenih na operativne površine namijenjene za kretanje pješaka; Broj (dužina ili procenat) implementiranih aktivnosti planiranja, projektovanja i izgradnje novih površina za kretanje pješaka; Broj (dužina ili procenat) implementiranih aktivnosti sanacije i rekonstrukcije postojećih površina namijenjenih za kretanje pješaka (Ciljane vrijednosti se definišu nakon identifikacije prioriternih lokacija za poduzimanje aktivnosti)	11.2.2.1; 11.2.2.2; 11.2.2.3

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.3	Poboljšanje uslova nesmetanog kretanja lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivosti u javnom saobraćaju	Identifikacija prioritetnih lokacija za poduzimanje aktivnosti i mjera poboljšanja uslova nesmetanog kretanja lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivosti u javnom saobraćaju; Aktivnosti i mjere poboljšanja uslova nesmetanog kretanja lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivosti u javnom saobraćaju-(npr. postavljanje spuštenih ivičnjaka na pozicijama konekcije površina za kretanje pješaka (trotoara) i obilježeni pješaki prelazi u svrhu sigurnijeg i efikasnijeg kretanja pješaka, sredstava i osoba sa invaliditetom, dječijih kolica i sl.; poboljšanje elemenata pristupačnosti na stajalištima, parkirališnim mjestima, javnim pješačkim površinama, semaforiziranim raskrsnicama, pješačkim prelazima, pješačkim ostrvima i raskrsnicama, postavljanje taktičnih traka i sl.)	Izvršena identifikacija prioritetnih lokacija za poduzimanje aktivnosti i mjera poboljšanja uslova nesmetanog kretanja lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivosti u javnom saobraćaju; Broj realiziranih aktivnosti i mjera poboljšanja uslova nesmetanog kretanja lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivosti u javnom saobraćaju-(npr. postavljanje spuštenih ivičnjaka na pozicijama konekcije površina za kretanje pješaka (trotoara) i obilježeni pješaki prelazi u svrhu sigurnijeg i efikasnijeg kretanja pješaka, sredstava i pomagala za kretanje osoba sa invaliditetom, dječijih kolica i sl.; poboljšanje elemenata pristupačnosti na stajalištima, parkirališnim mjestima, javnim pješačkim površinama, semaforiziranim raskrsnicama, pješačkim prelazima, pješačkim ostrvima i raskrsnicama, posavljavanje taktičnih traka i sl.) (Ciljana vrijednost se definiše nakon određivanja prioriteta)	I1.2.3.1; I1.2.3.2
M1.2.4	Planiranje, projektovanje i izgradnja biciklističkih staza prilikom izgradnje novih saobraćajnica ili rekonstrukcije postojećih saobraćajnica	Projektne dokumentacije za izgradnju novih biciklističkih staza; Projektne dokumentacije (za izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih saobraćajnica) u kojima su planirane i projektovane postojeće staze; Izgrađene biciklističke staze; Izgrađene nove biciklističke staze prilikom rekonstrukcije postojećih ili izgradnje novih saobraćajnica;	Broj (dužina ili procenat) projektnih dokumentacija za izgradnju novih biciklističkih staza; Broj (dužina ili procenat) projektnih dokumentacija (za izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih saobraćajnica) u kojima su planirane i projektovane biciklističke staze; Broj (dužina ili procenat) izgrađenih novih biciklističkih staza; Broj (dužina ili procenat) izgrađenih novih biciklističkih staza prilikom rekonstrukcije postojećih ili izgradnje novih saobraćajnica (Ciljane vrijednosti se definišu nakon kreiranja godišnjih planova rekonstrukcije postojećih saobraćajnica ili izgradnje novih saobraćajnica i godišnjih planova izgradnje novih biciklističkih staza);	I1.2.4.1; I1.2.4.2; I1.2.4.3

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.5	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja u procesu odvoza smeća	Broj izvršenih aktivnosti uklanjanja postojećih kontejnera sa kolovoza, obilježenih pješačkih prelaza, obilježenih javnih parking mjesta i trotoara, te postavljenih na adekvatne pozicije koje će omogućiti funkcionalnost odvoza smeća, a neće ugrožavati sigurnost saobraćaja	Broj izvršenih aktivnosti uklanjanja postojećih kontejnera sa kolovoza, obilježenih pješačkih prelaza, obilježenih javnih parking mjesta i trotoara, te postavljenih na adekvatne pozicije koje će omogućiti funkcionalnost odvoza smeća, a neće ugrožavati sigurnost saobraćaja (Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije prioritarnih lokacija za poduzimanje aktivnosti)	11.2.5.1
M1.2.6	Unapređenje postupaka organizacije saobraćaja i tehničke regulacije saobraćaja	Uspostavljanje sistem vođenja elektronske evidencije i baze podataka saobraćajne signalizacije i opreme cesta na području Kantona Sarajevo; Izvršeno definisanje zona smirenog saobraćaja i uspostavljen sistem upravljanja sigurnošću u zonama smirenog saobraćaja u Kantonu Sarajevo; Uspostavljen sistem upravljanja brzinama na mreži saobraćajnica Kantona Sarajevo	Sistem vođenja elektronske evidencije i baze podataka saobraćajne signalizacije i opreme cesta na području Kantona Sarajevo se redovno ažurira i isti je funkcionalan; Sistem upravljanja sigurnošću u zonama smirenog saobraćaja u Kantonu Sarajevo se implementira i isti je funkcionalan; Sistem upravljanja brzinama na mreži saobraćajnica Kantona Sarajevo se implementira i isti je funkcionalan	11.2.6.1; 11.2.6.2; 11.2.6.3
M1.2.7	Poboljšanje kvaliteta kolovoznih površina na saobraćajnicama u Kantonu Sarajevo	Evidencija i baza podataka o kvalitetu kolovoznih površina, te pozicijama i stanju elemenata instalacija (šahtovi, rešetke, poklopci i sl.); Godišnji izvještaj o stanju kvaliteta kolovoznih konstrukcija i stanju elemenata instalacija (šahtovi, rešetke, poklopci i sl.) na saobraćajnicama u Kantonu Sarajevo; Aktivnosti poboljšanja stanja kvaliteta kolovoznih konstrukcija i stanja poboljšanja elemenata instalacija (šahtovi, rešetke, poklopci i sl.) na saobraćajnicama u Kantonu Sarajevo;	Uspostavljena evidencija i kreirana baza podataka o kvalitetu kolovoznih površina, te pozicijama i stanju elemenata instalacija (šahtovi, rešetke, poklopci i sl.); Kreirani i godišnji izvještaji o stanju kvaliteta kolovoznih konstrukcija i stanju elemenata instalacija (šahtovi, rešetke, poklopci i sl.) na saobraćajnicama u Kantonu Sarajevo; Broj (procena) implementiranih aktivnosti poboljšanja stanja kvaliteta kolovoznih konstrukcija i stanja poboljšanja elemenata instalacija (šahtovi, rešetke, poklopci i sl.) na saobraćajnicama u Kantonu Sarajevo (Ciljane vrijednosti na godišnjem nivou se definišu nakon izrade godišnjih izvještaja i definisanja prioriteta)	11.2.7.1; 11.2.7.2; 11.2.7.3; 11.2.7.4

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.2.8	Izrada tehničkog uputstva za izradu elaborata i za izvođenje projektovanog rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti, te edukacija interesnih subjekata	Tehničko uputstvo za izradu elaborata i za izvođenje projektovanog rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti; Distribucija i publikovanje Tehničkog uputstva za izradu elaborata i za izvođenje projektovanog rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti; Edukacija ophodarskih službi o privremenoj regulaciji saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti;	Kreirano Tehničko uputstvo za izradu elaborata i za izvođenje projektovanog rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti; Distribuirano i publikovano Tehničko uputstvo za izradu elaborata i za izvođenje projektovanog rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti; Izvršena edukacija ophodarskih službi o privremenoj regulaciji saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti;	I1.2.8.1; I1.2.8.2
M1.2.9	Unapređenje kontrole u primjeni i izvođenju rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti	Terenske kontrole usklađenosti primijenih i izvedenih rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti u odnosu na odobrena i projektovana rješenja	Broj (procenat) izvršenih terenskih kontrola usklađenosti primijenih i izvedenih rješenja privremene regulacije saobraćaja u toku izvođenja radova na javnoj cesti u odnosu na odobrena i projektovana rješenja (Ciljana vrijednost se definiše nakon procjene učestalosti izvođenja radova na javnim cestama u toku mjeseca, sa fokusom na inenzivnije kontrole u periodu sezone radova)	I1.2.9.1
M1.2.10	Unapređenje postupka i strožija kontrola procesa i implementacije rješenja privremenog zauzimanja javnih saobraćajnih površina sa fokusom na sigurnost svih učesnika u saobraćaju i nesmetano kretanje	Tehničko uputstvo za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja prilikom razmatranja uslova i ograničenja javnih saobraćajnih površina; Implementirani postupci razmatranja uslova i ograničenja za izdavanje odobrenja privremenog zauzimanja javnih saobraćajnih površina sa značajnijim tretiranjem sigurnosti saobraćaja u skladu sa kreiranim tehničkim uputstvom; Izvršene terenske kontrole privremenog zauzimanja javnih saobraćajnih površina	Kreirano Tehničko uputstvo za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja prilikom razmatranja uslova i ograničenja privremenog zauzimanja javnih saobraćajnih površina; Broj (procenat) implementiranih postupaka razmatranja uslova i ograničenja za izdavanje odobrenja privremenog zauzimanja javnih saobraćajnih površina sa značajnijim tretiranjem sigurnosti saobraćaja u skladu sa kreiranim tehničkim uputstvom; Broj (procenat) izvršenih terenskih kontrola privremenog zauzimanja javnih saobraćajnih površina	I1.2.10.1; I1.2.10.2

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.11	Unapređenje sigurnosti saobraćaja na postojećim autobuskim stajalištima	Sistem upravljanja sigurnošću autobuskih stajališta na saobraćajnicama Kantona Sarajevo; Evidencija i baza podataka o sigurnosnim parametrima autobuskih stajališta; Analiza stanja sigurnosti saobraćaja sa identifikacijom problema i prijedlozima mjera za poboljšanje na autobuskim stajalištima; Godišnji izvještaj o stanju sigurnosti saobraćaja na autobuskim stajalištima; Implementacija mjera za poboljšanje sigurnosti na autobuskim stajalištima;	Uspostavljen funkcionalan sistem upravljanja sigurnošću autobuskih stajališta na saobraćajnicama Kantona Sarajevo; Baza podataka o sigurnosnim parametrima autobuskih stajališta se ažurira i ista je funkcionalna; Izvršena analiza stanja sigurnosti saobraćaja sa identifikacijom problema i prijedlozima mjera za poboljšanje na autobuskim stajalištima; Kreirani godišnji izvještaji o stanju sigurnosti saobraćaja na autobuskim stajalištima ; Broj (procenat) implementiranih mjera za poboljšanje sigurnosti autobuskih stajališta;	11.2.11.1; 11.2.11.2; 11.2.11.3; 11.2.11.4
	Unapređenje sigurnosti saobraćaja u postupku izgradnje novih priključaka na javnu saobraćajnicu	Kreiranje tehničkog uputstva za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja prilikom razmatranja uslova za izdavanje novih priključaka na javnu saobraćajnicu; Svi zahtjevi za izdavanje odobrenja izgradnje novih priključaka koji su razmatrani nakon kreiranja Tehničkog uputstva za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja, tretirani su uz korištenje navedenog tehničkog uputstva (Evidentirati broj i procenat izvršenja); Za sve izgrađene priključke na javnu saobraćajnicu za koje su izdata odobrenja, izvršena je terenska kontrola usklađenosti izvedenog rješenja na terenu i projektovanog rješenja iz odobrenog zahtjeva (Evidentirati broj i procenat izvršenja); Za sve izgrađene priključke na javnu saobraćajnicu za koje je prilikom terenske kontrole evidentirana neusklađenost izvedenog rješenja na terenu i projektovanog rješenja iz odobrenog zahtjeva, poduzete su i implementirane aktivnosti usklađivanja istog (Evidentirati broj i procenat poduzetih aktivnosti; Evidentirati broj i procenat implementiranih aktivnosti);	Kreirano tehničko uputstvo za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja prilikom razmatranja uslova za izdavanje odobrenja izgradnje novih priključaka na javnu saobraćajnicu; Svi zahtjevi za izdavanje odobrenja izgradnje novih priključaka koji su razmatrani nakon kreiranja Tehničkog uputstva za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja, tretirani su uz korištenje navedenog tehničkog uputstva (Evidentirati broj i procenat izvršenja); Za sve izgrađene priključke na javnu saobraćajnicu za koje su izdata odobrenja, izvršena je terenska kontrola usklađenosti izvedenog rješenja na terenu i projektovanog rješenja iz odobrenog zahtjeva (Evidentirati broj i procenat izvršenja); Za sve izgrađene priključke na javnu saobraćajnicu za koje je prilikom terenske kontrole evidentirana neusklađenost izvedenog rješenja na terenu i projektovanog rješenja iz odobrenog zahtjeva, poduzete su i implementirane aktivnosti usklađivanja istog (Evidentirati broj i procenat poduzetih aktivnosti; Evidentirati broj i procenat implementiranih aktivnosti);	11.2.12.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.13	Kreiranje sigurnih rješenja prilikom izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih autobuskih stajališta u skladu sa važećim propisima	Aktivnosti i implementirane mjere poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja na autobuskim stajalištima saobraćajnica Kantona Sarajevo	Broj (procenat) izvršenih aktivnosti i implementiranih mjera poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja na autobuskim stajalištima Kantona Sarajevo, u odnosu na definisani godišnji plan. Godišnji plan definisati nakon analize svih autobuskih stajališta, te identifikovanih prioriteta za poduzimanje aktivnosti i mjera za poboljšanje stanja sigurnosti saobraćaja na autobuskim stajalištima.	I1.2.13.1
M1.2.14	Unapređenje postupka uklanjanja bespravno postavljenih predmeta i uređaja na saobraćajnicama, parking površinama, pješačkim i biciklističkim površinama	Kontrola identifikacije bespravno postavljenih predmeta i uređaja na saobraćajnicama, parking površinama, pješačkim i biciklističkim površinama; Uklanjanje bespravno postavljenih predmeta i uređaja na saobraćajnicama, parking površinama, pješačkim i biciklističkim površinama;	Broj izvršenih ciljanih kontrola u svrhu identifikacije bespravno postavljenih predmeta i uređaja na saobraćajnicama, parking površinama, pješačkim i biciklističkim površinama (Ciljanu vrijednost broja izvršenih kontrola definisati na mjesečnom nivou, kako bi se u toku kalendarske godine obuhvatila kompletna mreža prioriternih saobraćajnica); Broj (procenat) izvršenih poduzetih aktivnosti uklanjanja ili broj (procenat) uklonjenih bespravno postavljenih predmeta i uređaja na saobraćajnicama, parking površinama, pješačkim i biciklističkim površinama, u odnosu na broj izvršenih identifikovanih elemenata prilikom ciljanih kontrola (Ciljana vrijednost se definiše nakon izvršenih kontrola i broja identifikovanih bespravno postavljenih predmeta i uređaja);	I1.2.14.1
M1.2.15	Unapređenje saobraćajne infrastrukture, saobraćajne signalizacije i opreme u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova	Upravljanje sigurnošću saobraćaja zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-odgojnih ustanova; Aktivnosti i implementirane mjere poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo, u odnosu na broj identifikovanih prioriternih aktivnosti i mjera;	Uspostavljen sistem upravljanja sigurnošću saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-odgojnih ustanova i izvršena analiza stanja sa identifikacijom prioriternih aktivnosti i mjera; Broj (procenat) izvršenih aktivnosti i implementiranih mjera poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja u zonama osnovnih škola i drugih vaspitno-obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo, u odnosu na broj identifikovanih prioriternih aktivnosti i mjera (Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije prioriternih aktivnosti i mjera);	I1.2.15.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.16	Značajnije tretiranje segmenta sigurnosti saobraćaja u dijelu mjera za obezbjeđenje učesnika u saobraćaju prilikom podnošenja zahtjeva za odobravanje i zabranu održavanja sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na cestama	Kreiranje tehničkog uputstva za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja u dijelu mjera za obezbjeđenje učesnika u saobraćaju prilikom podnošenja zahtjeva za odobravanje i zabranu održavanja sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na cestama; Primjena tehničkog uputstva za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja u dijelu mjera za obezbjeđenje učesnika u saobraćaju prilikom podnošenja zahtjeva za odobravanje i zabranu održavanja sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na cestama;	Kreirano tehničko uputstvo za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja u dijelu mjera za obezbjeđenje učesnika u saobraćaju prilikom podnošenja zahtjeva za odobravanje i zabranu održavanja sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na cestama; Svi zahtjevi za izdavanje odobrenja za održavanje sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na cestama koji su razmatrani nakon kreiranja Tehničkog uputstva, tretirani su uz korištenje navedenog Tehničkog uputstva za značajnije tretiranje sigurnosti saobraćaja u dijelu mjera za obezbjeđenje učesnika u saobraćaju (Evidencirati broj i procenat izvršenja);	I1.2.16.1
M1.2.17	Poboljšanje zaštite putnika na tramvajskim stajalištima (prioritetno na tramvajskim stajalištima pozicioniranim u neposrednoj blizini kolovoza Glavne gradske longitudinalne)	Identifikacija problema i određivanje prioriteta za poduzimanje mjera poboljšanja zaštite putnika na tramvajskim stajalištima; Implementacija mjera poboljšanja zaštite putnika na tramvajskim stajalištima (prioritetno na tramvajskim stajalištima pozicioniranim u neposrednoj blizini kolovoza Glavne gradske longitudinalne), u odnosu na broj predložjenih mjera.	Kreiran dokument identifikacije problema i određivanje prioriteta za poduzimanje mjera poboljšanja zaštite putnika na tramvajskim stajalištima; Broj (procenat) izvršenih aktivnosti i implementiranih mjera zaštite putnika na tramvajskim stajalištima, u odnosu na definisani godišnji plan. Godišnji plan definisati nakon analize svih tramvajskih stajališta, te identifikovanih prioriteta za poduzimanje mjera za poboljšanje zaštite putnika na tramvajskim stajalištima.	I1.2.17.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.18	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima	Baza podataka o pokazateljima stanja sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima na području Kantona Sarajevo za potrebe sistema upravljanja sigurnošću saobraćaja; Analiza stanja sigurnosti saobraćaja sa identifikacijom problema i prijedlozima mjera za poboljšanje sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima na području Kantona Sarajevo; Podzimanje željezničkim prelazima na području Kantona Sarajevo; Podzimanje aktivnosti i implementacija mjera poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima na području Kantona Sarajevo	Kreirana baza podataka o pokazateljima stanja sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima na području Kantona Sarajevo; Izvršena analiza stanja sigurnosti saobraćaja sa identifikacijom problema i prijedlozima mjera za poboljšanje sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima na području Kantona Sarajevo; Broj (procenat) izvršenih aktivnosti i implementiranih mjera poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja na cestovno-željezničkim prelazima na području Kantona Sarajevo, u odnosu na broj predloženih prioriteta aktivnosti i mjera (Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije prioriteta aktivnosti i mjera);	I1.2.18.1
M1.2.19	Poboljšanje elemenata osvijetljenosti obilježenih pješačkih prelaza	Baza podataka o stanju osvijetljenosti obilježenih pješačkih prelaza na saobraćajnicama Kantona Sarajevo; Analiza stanja osvijetljenosti obilježenih pješačkih prelaza sa identifikacijom aktivnosti i mjera za poboljšanje; Podzimanje aktivnosti i implementacija mjera poboljšanja osvijetljenosti pješačkih prelaza na saobraćajnicama Kantona Sarajevo;	Kreirana baza podataka o stanju osvijetljenosti obilježenih pješačkih prelaza; Izvršena analiza stanja s osvijetljenosti pješačkih prelaza sa identifikacijom aktivnosti i mjera za poboljšanje; Broj (procenat) izvršenih aktivnosti i implementiranih mjera poboljšanja osvijetljenosti pješačkih prelaza na saobraćajnicama Kantona Sarajevo, u odnosu na broj predloženih prioriteta aktivnosti i mjera (Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije prioriteta aktivnosti i mjera);	I1.2.19.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 - 2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.20	Unapređenje i efikasnost mjera održavanja javnog i privatnog zelenila u putnom pojasu	Identifikacija i određivanje prioritetnih dionica i lokacija s značajnim uticajem zelenila u putnom pojasu na parametre preglednosti i uticajem na funkcionalnost elemenata saobraćajnice; Implementacija mjera održavanja javnog i privatnog zelenila u putnom pojasu, sa aspekta osiguranja preglednosti i sprečavanja uticaja na funkcionalnost elemenata saobraćajnice;	Kreiran dokument i upostavljena evidencija identifikovanih prioritetnih dionica i lokacija s značajnim uticajem zelenila u putnom pojasu na parametre preglednosti i uticajem na funkcionalnost elemenata saobraćajnice; Broj (procenat) Implementacija mjera održavanja javnog i privatnog zelenila u putnom pojasu, sa aspekta osiguranja preglednosti i sprečavanja uticaja na funkcionalnost elemenata saobraćajnice; Sve identifikovane prioritetne dionice i lokacije sa značajnim uticajem zelenila u putnom pojasu na parametre preglednosti i uticajem na funkcionalnost elemenata saobraćajnice, tretirane su pravovremeno i na istim su poduzete odgovarajuće mjere (Evidenirati broj i procenat izvršenja poduzeih mjera u odnosu na broj identifikovanih prioritetnih dionica i lokacija. Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije.);	11.2.20.1
M1.2.21	Izgradnja biciklističke i pješačke infrastrukture	Kreiranje strateškog dokumenta planskog razvoja mreže biciklističkih i pješačkih staza; Izgradnja pješačkih i biciklističkih staza	Kreirani usvojen strateški dokument i akcioni plan razvoja mreže biciklističkih i pješačkih staza; Procenat (dužina) izgrađenosti pješačkih i biciklističkih staza (Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije prioriteta uz uvažavanje realnih mogućnosti i kapaciteta)	11.2.21.1; 11.2.21.2
M1.2.22	Implementacija inspekcije i revizije cesta RSI i RSA	Implementacija RSI na saobraćajnicama na kojima su identifikovana opna mjesta i dionice (crne tačke i dionice); Implementacija RSA na planiranim saobraćajnicama	Broj (procenat) implementiranih RSI na saobraćajnicama na kojima su identifikovana opna mjesta i dionice (crne tačke i dionice); Broj implementiranih RSA na planiranim saobraćajnicama (Ciljane vrijednosti se definišu nakon identifikacije prioriteta uz uvažavanje realnih mogućnosti i kapaciteta)	11.2.22.1; 11.2.22.2

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.23	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja na lokacijama povećane ugroženosti po ranjive učesnike u saobraćaju	Analiza stanja i evidentiranje prioriternih lokacija povećane ugroženosti ranjivih učesnika u saobraćaju; Kreiranje mjera i osiguranje uslova za implementaciju mjera (dokumentacija, sredstva i odobrenja); Implementacija mjera poboljšanja sigurnosti saobraćaja na lokacijama povećanog rizika stradanja ranjivih učesnika u saobraćaju, sa akcentom na zone škola, vrtića, igrališta, dječijih parkova i sl.)	Izvršena analiza stanja i evidentiranje prioriternih lokacija povećane ugroženosti ranjivih učesnika u saobraćaju; Broj (procenat) kreiranih mjera i osiguranih uslova za implementaciju mjera (dokumentacija, sredstva i odobrenja); Broj (procenat) implementiranih mjera poboljšanja sigurnosti saobraćaja na lokacijama povećanog rizika stradanja ranjivih učesnika u saobraćaju, sa akcentom na zone škola, vrtića, igrališta, dječijih parkova i sl.) (Ciljane vrijednosti se definišu nakon analize stanja i identifikacije prioriteta);	11.2.23.1; 11.2.23.2; 11.2.23.3
M1.2.24	Uspostavljanje funkcionalnog sistema digitalne evidencije cesta, te unapređenje vertikalne, horizontalne signalizacije i saobraćajno-tehničke opreme	Sistem digitalne evidencije cesta; Analiza postojećeg stanja i evidentiranje potreba i prioriteta; Izrada nedostajućih projekata saobraćajne signalizacije i saobraćajno-tehničke opreme; Postavljanje saobraćajne signalizacije i saobraćajno-tehničke opreme na saobraćajnicama na kojima ista nedostaje; Identifikacija prioriteta za postavljanje sistema sigurnosnih zaštitnih ograda na saobraćajnicama; Postavljanje sistema sigurnosnih zaštitnih ograda na identifikovanim prioriternim lokacijam i dionicama saobraćajnica	Uspostavljen operativan i funkcionalan sistem digitalne evidencije cesta; Izvršena analiza postojećeg stanja i evidentirane potrebe i prioriteta; Urađeni nedostajući projekti saobraćajne signalizacije i saobraćajno-tehničke opreme; Izvršeno postavljanje saobraćajne signalizacije i saobraćajno-tehničke opreme na saobraćajnicama na kojima je ista nedostajala; Izvršena identifikacija prioriteta za postavljanje sistema sigurnosnih zaštitnih ograda na saobraćajnicama; Izvršeno postavljanje sistema sigurnosnih zaštitnih ograda na identifikovanim prioriternim lokacijama i dionicama saobraćajnica	11.2.24.1; 11.2.24.2; 11.2.24.3; 11.2.24.4; 11.2.24.5; 11.2.24.6
M1.2.25	Minimiziranje broja jedinica za odlaganje otpada smještenih na lokacijama koje mogu negativno da utječu na kretanje vozila i pješaka, kao i na njihovu sigurnost	Identifikacija postojećih jedinica za odlaganje otpada (kontejnera i sl.) koje su smještene na kolovozu, obilježenim pješačkim prelazima, obilježenim javnim parking mjestima i trotoarima; Aktivnosti uklanjanja postojećih jedinica za odlaganje otpada (kontejnera i sl.) sa kolovoza, obilježenih pješačkih prelaza, obilježenih javnih parking mjesta i trotoara, te postavljanje na adekvatne pozicije koje će omogućiti funkcionalnost odvoza smeća, a neće ugrožavati sigurnost saobraćaja	Izvršena identifikacija postojećih jedinica za odlaganje otpada (kontejnera i sl.) koje su smještene na kolovozu, obilježenim pješačkim prelazima, obilježenim javnim parking mjestima i trotoarima; Broj (procenat) implementiranih aktivnosti uklanjanja postojećih jedinica za odlaganje otpada (kontejnera i sl.) sa kolovoza, obilježenih pješačkih prelaza, obilježenih javnih parking mjesta i trotoara (Ciljana vrijednost na godišnjem nivou se definiše nakon identifikacije prioriteta)	11.2.25.1; 11.2.25.2

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.26	Optimizacija procesa prikupljanja otpada prilagođena minimiziranju utjecaja na uslove odvijanja saobraćaja	Optimizacija procesa prikupljanja otpada sa izvještajem o postignutim pozitivnim efektima; Izbor optimalnih perioda prikupljanja otpada i trajanje aktivnosti prikupljanja otpada na javnim površinama; Izmjena organizacionih dokumenata rada vozila koja vrše odvoz otpada;	Optimizovan proces prikupljanja otpada sa kreiranim izvještajem o postignutim pozitivnim efektima: smanjeno vrijeme trajanja aktivnosti na prikupljanju otpada; Revidiran red vožnje komunalnih vozila u cilju minimiziranja utjecaja na uslove odvijanja saobraćaja; Revidiran plan rada vozača komunalnih vozila u cilju minimiziranja utjecaja na uslove odvijanja saobraćaja;	I1.2.26.1; I1.2.26.2; I1.2.26.3
M1.2.27	Minimiziranje broja neispravnih jedinica javne rasvjete / Smanjenje vremena potrebnog za popravku kvarova na javnoj rasvjeti	Koeficient $k=m/h$, gdje je m broj uspješno okončanih intervencija po prijavama u toku jednog mjeseca, a n broj prijava kvarova na javnoj rasvjeti putem GIS sistema u toku jednog mjeseca; Vrijeme između prijave i popravke kvarova, oštećenja ili zamjene javne rasvjete;	Koeficient k veći od 0,95; Vrijeme između prijave i popravke kvarova, oštećenja ili zamjene neispravnih jedinica rasvjete svesti na ispod 24h	I1.2.27.1
M1.2.28	Poboljšanje uslova odvijanja saobraćaja u zimskom periodu	Frekvencija aktivnosti ophodarske službe; Vrijeme reakcije zimske službe; Operativni program održavanja u zimskim uslovima;	Ispoštovana frekventnost ophodarske službe prema ugovoru/propisima; Smanjeno vrijeme reakcije zimske službe; Ispoštovan operativni program održavanja cesta u zimskim uslovima;	I1.2.28.1; I1.2.28.2; I1.2.28.3
M1.2.29	Revidiranje uslova za izbor odgovarajućih ponuđača za poslove redovnog održavanja i održavanja cesta u zimskim uslovima	Revidiranje uslova za izbor odgovarajućih ponuđača za poslove redovnog održavanja i održavanja cesta u zimskim uslovima sa posebnim fokusom na povećanje zahtjeva i potreba kadrovskih i tehničkih sposobnosti; Kadrovske i tehničke sposobnosti izabranih ponuđača za poslove redovnog održavanja i održavanja cesta u zimskim uslovima	Revidirani uslovi za izbor odgovarajućih ponuđača za poslove redovnog održavanja i održavanja cesta u zimskim uslovima sa povećanim zahtjevima kadrovskih i tehničkih sposobnosti; Svi novi ugovori sa izabranim ponuđačima za poslove redovnog održavanja i održavanja cesta u zimskim uslovima, u periodu realizacije strategije realizirani prema revidiranim uslovima	I1.2.29.1; I1.2.29.2
M1.2.30	Zaštita prioritetne trake za vozila javnog prevoza od individualnih vozila	Instalisanje sistema video nadzora i pametnih kamera za automatsku identifikaciju tablica i naplata prekršaja	Kamere za automatsku identifikaciju tablica postavljene na minimalno 5 pozicija na traci za vozila javnog prijevoza	I1.2.30.1
M1.2.31	Potpuna inventarizacija postojeće mreže šumskih puteva Kantona Sarajevo	Urađena/revidirana inventarizacija šumsko-transportne infrastrukture koja predstavlja dobru osnovu za pravovremeno i transparentno tekuće i investiciono održavanje.	Inventarizacija puteva sa svim pratećim objektima za sva šumskogospodarska područja završena	I1.2.31.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije stratezijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.2.32	Poboljšanje elemenata i karakteristika saobraćajnica	Urađena projektna dokumentacija za sanaciju i rekonstrukciju dionica saobraćajne mreže; Urađena projektna dokumentacija za sanaciju i rekonstrukciju opasnih mjesta; Izvršena sanacija i rekonstrukcija dionica saobraćajne mreže; Izvršena sanacija i rekonstrukcija opasnih mjesta;	Broj (procenat) kreiranih projekata sanacije i rekonstrukcije dionica saobraćajne mreže; Broj (procenat) kreiranih projekata sanacije i rekonstrukcije opasnih mjesta; Broj (procenat) izvršenih sanacija i rekonstrukcija dionica saobraćajne mreže; Broj (procenat) izvršenih sanacija i rekonstrukcija opasnih mjesta;	11.2.32.1; 11.2.32.2; 11.2.32.3; 11.2.32.4
M1.3.1	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja prilikom snabdijevanja objekata koji se nalaze u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj	Tehničko uputstvo za vozače vozila koja vrše snabdijevanje objekata koji se nalaze u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj; Kontrola vozila prilikom snabdijevanja objekata koji se nalaze u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj	Kreirano i distribuirano tehničko uputstvo za vozače vozila koja vrše snabdijevanje objekata koji se nalaze u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj; Broj (procenat) izvršenih ciljanih kontrola odgovarajućih kategorija vozila prilikom snabdijevanja objekata koji se nalaze u pješačkim zonama i ulicama zabranjenim za saobraćaj, u odnosu na definisani plan, odnosno identifikovani broj prioriternih pješačkih zona i ulica zabranjenih za saobraćaj (Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije prioriternih pješačkih zona i ulica zabranjenih za saobraćaj)	IM1.3.1.1; IM1.3.1.2
M1.3.2	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja u segmentu ulaska, kretanja i zadržavanja vozila u pješačkim zonama ili ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i ulicama sa ograničenim saobraćajem za određenu kategoriju vozila;	Tehničko uputstvo za ulazak, kretanje i zadržavanje vozila u pješačkim zonama ili ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i ulicama sa ograničenim saobraćajem za određenu kategoriju vozila; Kontrola ulaska, kretanja i zadržavanja vozila u pješačkim zonama ili ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i ulicama sa ograničenim saobraćajem za određenu kategoriju vozila;	Kreirano i distribuirano tehničko uputstvo za ulazak, kretanje i zadržavanje vozila u pješačkim zonama ili ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i ulicama sa ograničenim saobraćajem za određenu kategoriju vozila; Broj (procenat) izvršenih ciljanih kontrola ulaska, kretanja i zadržavanja vozila u pješačkim zonama ili ulicama zabranjenim za odvijanje saobraćaja i ulicama sa ograničenim saobraćajem za određenu kategoriju vozila, u odnosu na definisani plan, odnosno identifikovani broj prioriternih pješačkih zona i ulica zabranjenih za saobraćaj (Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije prioriternih pješačkih zona i ulica zabranjenih za saobraćaj)	IM1.3.2.1; IM1.3.2.2

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.3.3	Poboljšanje sigurnosti saobraćaja prilikom obavljanja vanrednog i vangabaričnog prevoza	Registar izdatih odobrenja za vanredni i vangabarični prevoz; Kontrola procesa vanrednog i vangabaričnog prevoza;	Uspostavljen registar izdatih odobrenja za vanredni i vangabarični prevoz; Broj (procenat) izvršenih ciljanih kontrola procesa vanrednog i vangabaričnog prevoza (Ciljana vrijednost se definiše nakon uspostave registra i očekivanog mjesečnog broja izdatih odobrenja za vanredni i vangabarični prevoz)	I1.3.3.1
M1.3.4	Ograničenje maksimalne brzine za e-romobile u sistemima iznajmljivanja	Donošenje Odluke o ograničenju brzine za e-romobile; Ugradnja sistema za ograničavanje maksimalne brzine e-romobila u sistemima iznajmljivanja	Odluka donesena; Sistem instalisan i primijenjen na svim sistemima iznajmljivanja e-romobila	I1.3.4.1
M1.3.5	Kontrola tehničke ispravnosti vozila	Broj vozila koja su obavila vanredni tehnički pregled u toku godine	1 % svake godine od ukupnog broja registrovanih vozila na kantonalnom nivou	I1.3.5.1
M1.3.6	Povećanje upotrebe sigurnijih vozila javnog prevoza	Postotak novo-nabavljenih vozila usklađenih sa preporučenom EuroNCAP ocjenom sigurnosti (Euro NCAP ocjena za godinu u kojoj se radi nabavka vozila)	90% novo-nabavljenih vozila javnog prevoza usklađeno sa preporučenom EuroNCAP ocjenom u godini nabavke vozila	I1.3.6.1
M1.3.7	Povećanje upotrebe sigurnijih taksi vozila	Postotak novo-nabavljenih vozila usklađenih sa preporučenom EuroNCAP ocjenom sigurnosti (Euro NCAP ocjena za godinu u kojoj se radi nabavka vozila)	90% novo-nabavljenih taksi vozila usklađeno sa preporučenom EuroNCAP ocjenom u godini nabavke vozila	I1.3.7.1
M1.4.1	Poduzimanje aktivnosti koje se provode s ciljem obrazovanja i informiranja javnosti	Aktivnosti informisanja i obrazovanja javnosti o aktuelnim pitanjima iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja (informativni i edukativni materijali, letci, brošure, pokazne simulirane situacije i vježbe, rezultati istraživačkih studija i projekata, edukativne emisije, saopštenja za javnost i sl.) o aktuelnim pitanjima iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja	Broj (procenat) provedenih aktivnosti informisanja i obrazovanja javnosti o aktuelnim pitanjima iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja (Ciljana vrijednost se definiše nakon kreiranja plana rada Vijeća za sigurnost cestovnog saobraćaja, a prijedlog je jedna aktivnost u periodu od 3 mjeseca)	I1.4.1.1
M1.4.2	Poduzimanje aktivnosti u cilju podizanja svijesti javnosti o značaju sigurnosti saobraćaja na cestama, kao i u drugim aktivnostima i akcijama koje se provode s ciljem prevencije i unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja	Promotivne preventivne kampanje u cilju podizanja svijesti javnosti o značaju sigurnosti cestovnog saobraćaja (saopštenja, letci, brošure, promotivni video materijali, oglašavanje na bilbordima i sl.) o aktuelnim pitanjima iz oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja.	Broj (procenat) implementiranih promotivnih preventivnih kampanja u cilju podizanja svijesti javnosti o značaju sigurnosti cestovnog saobraćaja (Ciljana vrijednost se definiše nakon kreiranja plana rada Vijeća za sigurnost cestovnog saobraćaja, a prijedlog je jedna kampanja u toku godine)	I1.4.2.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strateških mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.4.3	Promocija sigurnosti saobraćaja, razvoj i unapređenje teoretskih i praktičnih znanja i ponašanja povezanih sa sigurnošću cestovnog saobraćaja	Tehnička uputstva i priručnici za efikasniju praktičnu primjenu važećih propisa iz nadležnosti Ministarstva saobraćaja, a koje se odnose na sigurnost cestovnog saobraćaja	Broj (procenat) kreiranih i distribuiranih tehničkih uputstava i priručnika za efikasnu praktičnu primjenu važećih propisa iz nadležnosti Ministarstva saobraćaja, a koje se odnose na sigurnost cestovnog saobraćaja (Ciljana vrijednost se definiše nakon kreiranja plana prioritarnih potreba navedenih sadržaja od strane Ministarstva saobraćaja)	I1.4.3.1
M1.4.4	Planiranje, provođenje, kontrola i ocjenjivanje medijskih aktivnosti - kampanja o sigurnosti saobraćaja	Plan (kalendar) kampanja o sigurnosti cestovnog saobraćaja; Kampanje o sigurnosti cestovnog saobraćaja	Kreiran plan (kalendar) kampanja o sigurnosti cestovnog saobraćaja; Broj (procenat) implementiranih kampanja o sigurnosti cestovnog saobraćaja (Ciljana vrijednost se definiše nakon kreiranja plana kampanja o sigurnosti cestovnog saobraćaja)	I1.4.4.1; I1.4.4.2
M1.4.5	Organizacija domaćih i međunarodnih konferencija i skupova u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja	Plan organizacije i suorganizacije domaćih i međunarodnih konferencija i skupova (okruglih stolova, radionica) u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja; Organizacija i suorganizacija domaćih i međunarodnih konferencija i skupova (okruglih stolova, radionica) u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja; Domaći događaj (skup, konferencija, okrugli sto i sl.) jednom godišnje sa ciljem prezentovanja pokazatelja stanja sigurnosti saobraćaja u prethodnoj godini i prezentacije implementiranih mjera i aktivnosti iz strateškog okvira;	Kreiran plan organizacije i suorganizacije domaćih i međunarodnih konferencija i skupova (okruglih stolova, radionica) u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja; Broj (procenat) održanih domaćih i međunarodnih konferencija i skupova (okruglih stolova, radionica) u vezi sa sigurnošću cestovnog saobraćaja u odnosu na definisani plan; Organiziran godišnji domaći događaj (skup, konferencija, okrugli sto i sl.) sa ciljem prezentovanja pokazatelja stanja sigurnosti saobraćaja u prethodnoj godini i prezentacije implementiranih mjera i aktivnosti iz strateškog okvira	I1.4.5.1; I1.4.5.2

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.4.6	Aktivno učestvovanje u edukaciji svih učesnika u saobraćaju	Edukativne aktivnosti sa fokusom na različite interesne grupe učesnika u saobraćaju (djeca u vrtićima, predškolski uzrast, učenici osnovnih i srednjih škola, studenti, vozači početnici, predavači i ispitivači teoretskog dijela obuke kandidata za sticanje licence upravljanja motornim vozilom, biciklisti, vozači vanrednog i vangabarinog prevoza, članovi ophodarskih službi i dr.)	Broj (procenat) realiziranih edukativnih aktivnosti Ministarstva saobraćaja (ili predstavnik Ministarstva) u ulozi organizatora ili suorganizatora sa fokusom na različite interesne grupe učesnika u saobraćaju (učenici osnovnih i srednjih škola, studenti, vozači početnici, predavači i ispitivači teoretskog dijela obuke kandidata za sticanje licence upravljanja motornim vozilom, biciklisti, vozači vanrednog i vangabarinog prevoza, članovi ophodarskih službi i dr.) u odnosu na kreirani plan aktivnosti (Ciljana vrijednost se definiše nakon kreiranja plana i identifikacije prioriteta aktivnosti i interesnih grupa)	11.4.6.1
M1.4.7	Kontrola brzine	Broj dana u mjesecu kada su sve policijske uprave vršile namjensku intenzivnu kontrolu i sankcionisanje prekoračenja brzine	Realizirane ciljane akcije i kontrole (preporučeno minimalno 2 dana svaki mjesec u planiranom razdoblju)	11.4.7.1
M1.4.8	Upotreba sigurnosnog pojasa	Broj dana u mjesecu kada su sve policijske uprave vršile namjensku intenzivnu kontrolu i sankcionisanje za nekorisćenje sigurnosnih pojaseva	Realizirane ciljane akcije i kontrole (preporučeno minimalno 1 dan svaki mjesec u planiranom razdoblju)	11.4.8.1
M1.4.9	Upotreba dječijih sjedalica	Broj dana u mjesecu kada su sve policijske uprave vršile namjensku intenzivnu kontrolu i sankcionisanje za nekorisćenje dječijih sjedalica	Realizirane ciljane akcije i kontrole (preporučeno minimalno 1 dan svaki mjesec u planiranom razdoblju)	11.4.9.1
M1.4.10	Upotreba zaštitne opreme	Broj dana u ljetnim mjesecima kada su sve policijske uprave vršile namjensku intenzivnu kontrolu i sankcionisanje za nekorisćenje sigurnosnih kaciga kod motociklista	Realizirane ciljane akcije i kontrole (preporučeno minimalno 2 dana svaki ljetni mjesec u planiranom razdoblju)	11.4.10.1
M1.4.11	Smanjene alkoholiziranosti učesnika u saobraćaju	Broj dana u mjesecu kada su sve policijske uprave vršile namjensku intenzivnu kontrolu i sankcionisanje za vozače koji su pod uticajem alkohola	Realizirane ciljane akcije i kontrole (preporučeno minimalno 2 dana svaki mjesec u planiranom razdoblju)	11.4.11.1
M1.4.12	Smanjene korištenja opojnih droga	Broj dana u mjesecu kada su sve policijske uprave vršile namjensku intenzivnu kontrolu i sankcionisanje za vozače koji su pod uticajem opojnih droga	Realizirane ciljane akcije i kontrole (preporučeno minimalno 2 dana svaki mjesec u planiranom razdoblju)	11.4.12.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.4.13	Smanjene korištenja mobitela	Broj dana u mjesecu kada su sve policijske uprave vršile namjensku intenzivnu kontrolu i sankcionisanje za korištenje mobitela tokom vožnje	Realizirane ciljane akcije i kontrole (preporučeno minimalno 1 dan svaki mjesec u planiranom razdoblju)	I1.4.13.1
M1.4.14	Unaprjeđenje funkcionalnosti službe za odstranjivanje nepropisno parkiranih vozila ("Pauk" služba) s ciljem očuvanja sigurnosti i protoka saobraćaja	Analiza stanja i identifikacija prioriternih lokacija i zona za intenzivnije kontrole i djelovanje "pauk" službe; Kontrole nepropisno parkiranih vozila i poduzimanje aktivnosti njihovog odstranjivanja uz pomoć "pauk" službe;	Izvršena analiza stanja i identifikovane prioritne lokacije i zone za intenzivnije kontrole i djelovanje "pauk" službe; Broj (procenat) izvršenih kontrola u odnosu na definisan plan (Ciljana vrijednost se definiše nakon identifikacije broja prioriternih lokacija i zona)	I1.4.14.1; I1.4.14.2
M1.4.15	Proširenje postojećih i uvođenje novih preventivno-edukativnih programa u svim odgojno-obrazovnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja sa ciljem unapređenja sistema saobraćajnog obrazovanja i vaspitanja	Obavezni predmet o sigurnosti saobraćaja i saobraćajnoj kulturi u nastavnim planovima svih odgojno-obrazovnih ustanova osnovnog obrazovanja; Obavezni odgovarajući preventivno-edukativni programi u odgojno-obrazovnim ustanovama srednjeg obrazovanja	Uveden obavezni predmet o sigurnosti saobraćaja i saobraćajnoj kulturi u nastavne planove svih odgojno-obrazovnih ustanova osnovnog obrazovanja; Uvedeni obavezni odgovarajući preventivno-edukativni programi u odgojno-obrazovnim ustanovama srednjeg obrazovanja	I1.4.15.1; I1.4.15.2
M1.4.16	Edukacija na fakultetima	Procenat od ukupnog broja studenata na Univerzitetima u Sarajevu kojima je izvršena edukacija za promjenu svijesti u vezi sa značajem sigurnosti saobraćaja	20 % od ukupnog broja upisanih studenata svih univerziteta u Sarajevu svake godine	I1.4.16.1
M1.4.17	Edukacija u udruženjima mladih	Broj udruženja u kojima je izvršena edukacija za promjenu svijesti u vezi sa značajem sigurnosti saobraćaja	10 udruženja svake godine	I1.4.17.1
M1.4.18	Edukacija radnika u preduzećima	Broj radnika u različitim preduzećima kojima je izvršena edukacija za promjenu svijesti u vezi sa značajem sigurnosti saobraćaja	100 radnika svake godine	I1.4.18.1
M1.4.19	Edukacija u službama civilne zaštite (vatrogasci, gorske službe spašavanja itd.)	Broj vozača svih sektora civilne zaštite kojima je izvršena edukacija za promjenu svijesti u vezi sa značajem sigurnosti saobraćaja	Sve službe svake godine	I1.4.19.1

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		Oznaka indikatora
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	
M1.4.20	Poboljšanje sistema za osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila	Unapređenje sistema i postupka dobijanja lješkarskog uvjerenja za potrebe kandidata u procesu sticanja prava na osposobljavanje za upravljanje motornim vozilom; Unapređenje mehanizama kontrole i evaluacije prisustva kandidata na nastavi iz teroretkog dijela edukacije; Evaluacija procesa polaganja ispita iz teoretske i praktične nastave u auto-školama u svrhu identifikacije problema i njihovog rješavanja; Inoviranje programa procesa osposobljavanja kandidata za vozače i vozačke ispite kroz uvođenje obaveznog broja časova na simulatoru vožnje; Inoviranje plana i programa procesa osposobljavanja kandidata za vozače motornih vozila kojima su određeni kazneni bodovi kroz uvođenje obaveznog broja časova na simulatoru vožnje	Unapređen sistema i postupak dobijanja lješkarskog uvjerenja za potrebe kandidata u procesu sticanja prava na osposobljavanje za upravljanje motornim vozilom; Unapređeni mehanizmi kontrole i evaluacije prisustva kandidata na nastavi iz teroretkog dijela edukacije; Evaluacija procesa polaganja ispita iz teoretske i praktične nastave u auto-školama se primjenjuje u svrhu identifikacije problema i njihovog rješavanja; Inoviran plan i program procesa osposobljavanja kandidata za vozače i vozačke ispite kroz uvođenje obaveznog broja časova na simulatoru vožnje; Inoviran plan i program procesa osposobljavanja kandidata za vozače motornih vozila kojima su određeni kazneni bodovi kroz uvođenje obaveznog broja časova na simulatoru vožnje	I1.4.20.1; I1.4.20.2; I1.4.20.3; I1.4.20.4; I1.4.20.5

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.4.21	Poboljšanje sistema za osposobljavanje vozača motornih vozila; kandidata za vozače-instruktor, za predavača teoretske nastave, ispitivače iz teoretskog dijela ispita i ispitivače iz upravljanja motornim vozilom	Iniciranje aktivnosti prema Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, sa konkretnim prijedlozima za unapređenje postojećih propisa iz predmetne oblasti (primjeri: unapređenje i inoviranje Planova i programa u svim procesima, inoviranje kataloga testovnih pitanja, inoviranje metoda izvođenja nastave i edukacije, kao što su posebni poligoni, simulatori vožnje i sl., unapređenje i inoviranje plana i programa, metoda i postupaka provjere poznavanja saobraćajnih propisa i predavanja za vozače koji dobiju kaznene bodove zbog nepoštovanja propisa iz oblasti saobraćaja); Evaluacija procesa sa ocjenom stanja, evidentiranjem problema i prijedlozima rješenja (rad autoškola, prva pomoć, predavači teoretske nastave, vozači instruktori, ispitivači teoretskog dijela ispita, ispitivači iz upravljanja motornim vozilom); Izdavanje udžbenika kao pomoćnih sredstava za efikasniju implementaciju teoretske i praktične nastave u svim procesima (osposobljavanje vozača motornih vozila, sticanja licence kandidata za vozače-instruktor, za predavača teoretske nastave, ispitivače iz teoretskog dijela ispita i ispitivače iz upravljanja motornim vozilom) usklađenog sa važećim propisima, odnosno definisanim programima; Zajednički poligon sigurne vožnje za realizaciju praktičnog dijela obuke kandidata za vožnju u posebnim i specifičnim saobraćajnim situacijama (za sve autoškole); Iniciranje aktivnosti i unapređenje kvaliteta postupka dobivanja lješkarskog uvjerenja; Efikasiji mehanizmi kontrole u realizaciji predavanja teoretske nastave (kako bi se kvalitetno obradile sve tematske cjeline definisane Planom i programom);	Broj (procenat) upućenih inicijativa prema Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, sa konkretnim prijedlozima za unapređenje postojećih propisa iz predmetne oblasti; Izvršena godišnja evaluacija procesa i kreiran izvještaj sa rezultatima, ocjenom stanja, evidentiranim problemima i prijedlozima rješenja; Bubljkovani udžbenici (priručnici) za efikasniju implementaciju teoretske i praktične nastave u svim procesima; Izrađena analiza potreba ili studija opravdanosti, izrađena ostala projektna dokumentacija ili eventualno izgrađen poligon sigurne vožnje za realizaciju praktičnog dijela obuke kandidata za vožnju u posebnim i specifičnim saobraćajnim situacijama (za sve autoškole); Broj poduzetih inicijativa i aktivnosti, te unapređen kvalitet postupka dobivanja lješkarskog uvjerenja; Uspostavljeni efikasniji mehanizmi kontrole u realizaciji predavanja teoretske nastave;	11.4.21.1; 11.4.21.2; 11.4.21.3; 11.4.21.4; 11.4.21.5

STRATEGIJA SIGURNOSTI CESTOVNOG SAOBRAĆAJA ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD 2025 -2034.

Strategijske mjere		Praćenje realizacije strategijskih mjera		
Oznaka mjere	Naziv mjere	Indikator praćenja	Ciljana vrijednost	Oznaka indikatora
M1.4.22	Unapređenje sigurnosti pješaka u saobraćaju	Preventivne kampanje za unapređenje sigurnosti pješaka u saobraćaju sa fokusom na ponašanje vozača i pješaka u zonama obilježenih pješačkih zona; Operativne aktivnosti kontrole ponašanja učesnika u saobraćaju u zonama obilježenih pješačkih prelaza	Implementirane preventivne kampanje za unapređenje sigurnosti pješaka u saobraćaju sa fokusom na ponašanje vozača i pješaka u zonama obilježenih pješačkih zona; Implementirane operativne aktivnosti kontrole ponašanja učesnika u saobraćaju u zonama obilježenih pješačkih prelaza (Ciljane vrijednosti se definišu u zavisnosti od utvrđenih potreba)	11.4.22.1; 11.4.22.2
M1.5.1	Prioritizacija urgentnih službi na semaforisanim raskrsnicama	Razvijen i osposobljen sistem komunikacije između vozila urgentnih službi i semaforisanih raskrsnica sa pratećom tehničkom opremom	Ugrađena oprema za komuniciranje sa adaptivnim semaforisanim raskrsnicama u svim vozilima hitne pomoći	11.5.1.1
M1.5.2	Povećanje broja vozila hitne pomoći	Povećanje postojećeg voznog parka hitne pomoći za intervencije u slučaju saobraćajne nezgode	Povećanje voznog parka za 5 vozila u odnosu na postojeći broj	11.5.2.1
M1.5.3	Opremanje urgentnih službi neophodnom opremom za intervencija u slučaju saobraćajnih nezgoda	Procenat vozila urgentnih službi koje su opremljene savremenom opremom prema zahtjevima razvijenih zemalja	90% jedinica opremljeno savremenom opremom prema zahtjevima razvijenih zemalja	11.5.3.1
M1.5.4	Razvijena mobilna aplikacija i sistem za automatski poziv u pomoć u slučaju saobraćajne nezgode	Broj objava promotivnog materijala na digitalnim medijima o razvijenoj aplikaciji	5 periodičnih objava svake godine nakon razvijanja aplikacije	11.5.4.1
M1.5.5	Unapređenje stručnosti i osposobljenosti pripadnika urgentnih službi	Broj edukacija po razvijenom programu radnika urgentnih službi u slučaju saobraćajnih nezgoda; Broj zajedničkih vježbi urgentnih službi za djelovanje nakon saobraćajne nezgode	Jedna edukacija u svakoj urgentnoj službi godišnje; Dvije zajedničke vježbe urgentnih službi godišnje	11.5.5.1; 11.5.5.2

11 UPRAVLJANJE, KOORDINACIJA I INDIKATIVNI PLAN FINANSIRANJA PROVEDBE STRATEGIJE

11.1 Upravljanje i kordinacija ključnih strategijskih pravaca

Osnovu za implementaciju „Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo za period 2025 -2035.” predstavlja razumijevanje i kreiranje adekvatnog i efikasnog sistema upravljanja, koordinacije i finansiranja.

Za uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja sigurnošću cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, neophodno je kreirati odgovarajući institucionalni okvir, odnosno organizacionu strukturu koja treba da bude u skladu sa važećim pravnim okvirom.

Pravni okvir za Strategiju sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo definisan je „Zakonom o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo“ (*„Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 30/2017, 46/2017 i 1/2022*). *Prijedlog Strategije* sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo priprema Ministarstvo saobraćaja i dostavlja Vladi Kantona Sarajevo. Pored Ministarstva saobraćaja u pripremi Strategije može sudjelovati i Vijeće za sigurnost cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo. Vlada Kantona Sarajevo dostavlja prijedlog Strategije Skupštini Kantona Sarajevo, koja usvaja i donosi Strategiju sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo. Strategiju sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo se donosi za period od deset godina.

Nakon Zaključka Skupštine Kantona Sarajevo o usvajanju Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, ista postaje operativna za implementaciju. Zaključak Skupštine Kantona Sarajevo o usvajanju Strategije predstavlja pravni mehanizam i uspostavlja obavezu i odgovornost svih uključenih interesnih subjekata na implementaciji mjera definisanih Strategijom.

Prateći element za implementaciju Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo, predstavlja Program sigurnosti cestovnog saobraćaja. Prijedlog Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja priprema Ministarstvo saobraćaja uz podršku Vijeća za sigurnost cestovnog saobraćaja i dostavlja Vladi Kantona Sarajevo, koja donosi Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja. Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo se donosi na period od pet godina.

Dakle, Ministarstvo saobraćaja je centralni i vodeći subjekt koji je odgovoran za pripremu, koordinaciju i upravljanje, te implementaciju Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo.

Na osnovu analize trenutnog stanja, nadležnosti interesnih subjekata u oblasti sigurnosti cestovnog saobraćaja, te na osnovu važećih propisa, identifikovani su ključni interesni subjekti kao nosioci implementacije Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo za period 2025 -2034.”, i to:

- Vlada Kantona Sarajevo;
- Skupština Kantona Sarajevo
- Ministarstvo saobraćaja;
- Vijeće za sigurnost cestovnog saobraćaja;

- Ministarstvo unutrašnjih poslova;
- Ministarstvo za odgoj i obrazovanje;
- Ministarstvo zdravstva;
- Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša;
- Ministarstvo privrede;
- Ministarstvo finansija;
- Ministarstvo pravde i uprave;

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo, putem organizacione jedinice za sigurnost cestovnog saobraćaja (prema aktuelnoj organizaciji: Sektor za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju) i u koordinaciji sa Vijećem za sigurnost cestovnog saobraćaja potrebno je da uspostavi odgovarajući sistem upravljanja i organizacionu strukturu koordinacije u radu interesnih subjekata koji su identifikovani kao nosioci implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja.

Ključnu ulogu u formiranju odgovarajuće organizacione strukture za upravljanje i koordinaciju u implementaciji Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, ima Vijeće za sigurnost cestovnog saobraćaja koje predstavlja savjetodavno tijelo Vlade kantona Sarajevo. Članove Vijeća za sigurnost cestovnog saobraćaja imenuje Vlada iz reda stručnjaka iz oblasti cestovnog saobraćaja i drugih tehnoloških grana koje unapređuju funkcioniranje i sigurnost saobraćaja, Ministarstva saobraćaja, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, javnih preduzeća i institucija. Dakle, članovi Vijeća za sigurnost cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo su predstavnici interesnih subjekata koji su identifikovani kao nosioci implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo. Prema tome, Vijeću za sigurnost cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo preko svojih članova, odnosno predstavnika interesnih subjekata, omogućeno je koordiniranje i praćenje implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo.

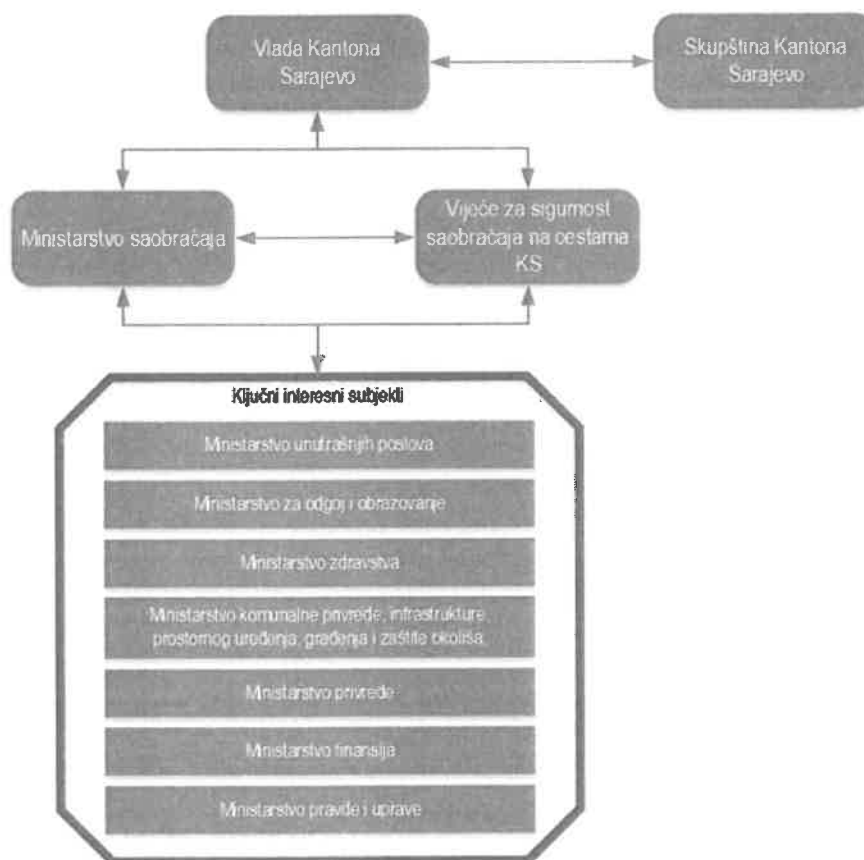
Pored Vijeća za sigurnost cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo, u svrhu uspješnije koordinacije i implementacije strateških mjera i aktivnosti, poželjno je da Ministar Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo formira radnu grupu koju će sačinjavati svi ministri ministarstva Kantona Sarajevo koja su identifikovana kao interesni subjekti implementacije Strategije i Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo. Uloga ove radne grupe bi se ogledala u poduzimanju dodatnih aktivnosti za organizacijsku, tehničku, kadrovsku, administrativnu i finansijsku podršku u implementaciji strateških mjera, te rješavanje eventualnih problema i zastoja u procesima implementacije strateških mjera. Uloga ministra saobraćaja u okviru ove radne grupe bi bila koordinacija i usmjeravanje aktivnosti preko ostalih ministara predstavnika interesnih subjekata u cilju implementacije strateških i programskih mjera definisanih u okviru nadležnosti i odgovornosti pojedinih interesnih subjekata, odnosno ministarstava.

Također, uloga ove radne grupe može biti i uspostavljanje saradnje sa interesnim subjektima koji nisu u nadležnosti Kantona Sarajevo, a koji mogu dati značajan doprinos na implementaciji određenih strateških mjera. Ovdje se prije svega misli na upravitelje cestovne infrastrukture, koja se teritorijalno nalazi na području Kantona Sarajevo i čini značajan udio ukupne mreže cesta i cestovne infrastrukture (Općine i

lokalna mreža cesta, JP Ceste Federacije BiH i mreža magistralnih cesta i JP Autoceste Federacije BiH i mreža autocesta.

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo, putem organizacione jedinice Sektora za sigurnost, tehničku regulaciju saobraćaja i saobraćaj u mirovanju i u koordinaciji sa Vijećem za sigurnost cestovnog saobraćaja treba kontinuirano da prati implementaciju strateških mjera i aktivnosti, te kreira periodične izvještaje (polugodišnje ili godišnje).

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo podnosi Vladi Kantona Sarajevo, godišnji izvještaj o sigurnosti saobraćaja na području Kantona, kao i godišnji izvještaj o implementaciji mjera i aktivnosti definisanih u Strategiji i Programu sigurnosti cestovnog saobraćaja, i to o implemenstaciji mjera na osnovu definisanih indikatora, ciljanih vrijednosti i vremenskih rokova. Vlada Kantona Sarajevo podnosi Skupštini Kantona Sarajevo, godišnji izvještaj o implementaciji mjera i aktivnosti definisanih u Strategiji i Programu sigurnosti cestovnog saobraćaja. Izvještaj između ostalog treba da sačinjava rezultate o napretku implementacije strateških i programskih mjera ili eventualno informacije o problemima i nemogućnošću implementacije, kako bi se pravovremeno djelovalo na otklanjanju nedostataka i omogućili uslovi za implementaciju definisanih strateških i programskih mjera.

Slika 15. Organizaciona struktura koordinacije i praćenja realizacije strategije

11.2 Indikativni plan finansiranja provedbe Strategije

Indikativni finansijski plan sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo je jedan od ključnih elemenata za operativno upravljanje implementacijom cjelokupne strategije.

Temeljen je na okvirnim finansijskim konstrukcijama predloženih mjera i ciljeva, ali nije njihov prosti zbir, već je odraz realno raspoloživih finansijskih resursa, s jedne strane, i zajednički donesene odluke ključnih učesnika o stvarnim prioritetima poboljšanja sigurnosti u saobraćaju.

Indikativni finansijski plan omogućava pravilno planiranje troškova i izvora finansiranja predviđenih mjera i kreiranih programa, te njihovo pravovremeno uključivanje u budžete (kantona, entiteta, donatora, EU, itd.) na čiju se finansijsku podršku računa tokom implementacije Strategije.

Predloženi indikativni finansijski plan je prilagođen trogodišnjem ciklusu budžetskog planiranja, koji podrazumijeva detaljno planiranje za prvu iduću godinu i orijentaciono za preostale dvije, sa stalnim ponavljanjem istog pravila. Indikativni finansijski plan pokazuju jasne veze mjera, troškova i izvora financiranja s postavljenim strateškim ciljevima.

Provedba potreba za implementaciju strategijskih mjera sigurnosti cestovnog saobraćaja provodit će se prema Zakonu o javnim nabavkama Bosne i Hercegovina (Službeni glasnik BiH broj: 39/14 i 59/22).

Tabela 24 Primjer obrasca razrade indikativnog finansijskog plana

Pojedinačnicij	Mjera	Ukupni troškovi	Finansiranje iz državnih budžete				Finansiranje iz ostalih izvora							Očekivani rezultat	Indikativni rok	Nadležna institucija	
			Godina I	Godina II	Godina III	Ukupno I+II+III	Kanton/ entitet	Kredit	Država	Javno preduzeće	Privatne kompanije	EU fondovi	Donatori				Ostalo

Tabela 25. Primjer obrasca razrade indikativnog finansijskog plana

Izvori finansiranja mjera			
FM1. Budžetske stavke: - Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (Zaduženje: Sektor za pravne i finansijske poslove) - Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (Zaduženje: Sektor za ekonomsko-finansijskih poslova) - Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo (Zaduženje: Sektor za upravljanje saobraćajem u kordinaciji sa savjetnikom za ekonomsko-finansijske poslove) - Ostala ministarstva FM2. Takse od osiguranja (3 % - 6% naknada od osiguranja) FM3. Finansijska sredstva od cesta (registracija vozila (4-6 KM), porez na gorivo (2% od cijene goriva)) FM4. Donacije (Sredstva prikupljena od donacija fizičkih i pravnih lica)			
FM1. Budžet Kanton Sarajevo Osnov za institucionalno finansiranje skupa mjera utvrđenih u Strategiji sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo Budžetski korisnici mogu sredstva budžeta koristiti samo za namjene koje su utvrđene budžetom prema dinamici utvrđenoj planom novčanih tokova i tromjesečnim i mjesečnim operativnim planovima.			
R.br.	Proces konzumiranja sredstava budžeta	Pravni osnov	Period u toku godine
1.	(1) Kanton i jedinice lokalne samouprave, u okviru svojih prava i dužnosti obezbjeđuju sredstva za finansiranje unapređenja sigurnosti saobraćaja. (2) Izvori sredstava za finansiranje Sektora su: a) budžet Kantona, b) prihodi ostvareni po osnovu prikupljenih sredstava - naknada. c) prihodi od stanica tehničkog pregleda na području Kantona, d) naknada. donacije, sponzorstva i kreditna sredstava,	Zakon o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo (Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 30/2017, 46/2017 i 1/2022) Član 21.	12 mjeseci
2.	I-1. (Korištenje sredstava na razdjelu 14. glava 02. Ministarstvo saobraćaja - Direkcija za puteve) I-2. (Korištenje sredstava na razdjelu 17. glava 02. Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije)	Zakon o izvršavanju budžeta za 20XY	12 mjeseci

	I-3. (Korištenje sredstava na razdjelu 18. Ministarstvo privrede) I-4. (Korištenje sredstava na razdjelu 21. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo) I-5. (Korištenje sredstava na razdjelu 22. Ministarstvo kulture i sporta) I-6. (Korištenje sredstava na razdjelu 33. Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo) I-7. (Korištenje sredstava na razdjelu 35. Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo)		
3.	Iz namjenskih sredstava budžeta Kantona prikupljenih po osnovu naknada iz člana 96. stav (2) tačka b) do h) ovog zakona finansira se unapređenje saobraćajne infrastrukture.	Zakon o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo ("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 30/2017, 46/2017 i 1/2022) - Član 98.	12 mjeseci
4.	Izvršavanje budžeta Kantona Sarajevo.	Zakon o izvršavanju budžeta za 20XY	12 mjeseci
5.	Vlada Kantona Sarajevo donosi budžet.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Decembar
6.	Ministarstva i institucije dostavljaju amandmane na nacrt budžeta za urgentno finansiranje mjera unapređenja cestovnog saobraćaja	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 - ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Decembar
7.	Ministarstva i institucije podnose po potrebi zahtjeve za dodatnim sredstvima za mjera unapređenja cestovnog saobraćaja.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Decembar
8.	Usvojeni Nacrta budžeta obavezno mora uključiti stavku za finansiranje mjera unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Novembar
9.	Sva ministarstva na razini kantona kod dostavljanja prijedloga ministarstvu finansija obavezno uključuju stavke	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Oktobar

	finansiranja mjera unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja.		
10.	Unutar definisanih limita (definisani unaprijed) obavezno prisustvo stavki finansiranja unapređenja mjera sigurnosti cestovnog saobraćaja.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	August
11.	Institucije podnose zahtjev za budžet.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	August
12.	Ministarstvo finansija dostavlja limite korisnicima budžeta - institucijama na razmatranje.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Juli
13.	Izrada osnovne i tabele dodatnih potreba institucije (Unutar tabela obavezne stavke finansiranja mjera unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja).	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Juli
14.	Unutar dokumenta (Dokument okvirnog budžeta - 3 - godišnji grubi i okvirni plan) obavezno uključiti stavke finansiranja mjera unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja po ministarstvima.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	3 godine unaprijed
15.	Služba u okviru ministarstva i institucije izrađuje plan npr. stavka - sredstva za jačanje sigurnosti cestovnog saobraćaja.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Planirati pravovremeno
16.	Sve predložene mjere se moraju pravovremeno finansijski planirati prema budžetu KS u svakom pojedinačnom ministarstvu kojem po nadležnosti pripadaju.	-	Januar - februar tekuće godine
FM1. Budžet Federacije BiH - Federalno ministarstvo prometa i komunikacija Osnov za institucionalno finansiranje mjera utvrđenih u Strategiji sigurnosti cestovnom saobraćaja na području Kantona Sarajevo			
R.br.	Proces konzumiranja sredstava budžeta	Pravni osnov	Period u toku godine
1.	Budžet za 20xy godinu	Zakon o izvršavanju budžeta za 20xy godinu	Decembar
2.	Parlament usvaja predloženi budžet	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 31. decembra tekuće godine

3.	Izmjene nacrta budžeta od strane Parlamenta unese u predloženi nacrt budžeta sadrže stavke finansiranja mjera.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Od 05 novembra do 31. decembra
4.	Prijedlog budžeta za sljedeću godinu Parlamentu	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 5. novembra tekuće godine za sljedeću fiskalnu godinu
5.	Insistirati kod izvršna vlasti da se usvoji stavka finansiranja projekata sigurnosti u cestovnom saobraćaju na KS.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Tokom cijele godine
6.	Ministarstvo finansija dostavlja Nacrt budžeta za sljedeću fiskalnu godinu.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 31. oktobra tekuće godine
7.	Konsultacije sa ministarstvom financija FBiH o finansiranju projekta sigurnosti u cestovnom saobraćaju.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 30. septembra tekuće godine
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija dostavlja Ministarstvu finansija budžetske zahtjeve.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 31. augusta tekuće godine
9.	Ministarstvo finansija dostavlja budžetskim korisnicima budžetsku instrukciju broj 2 - početna budžetska ograničenja i smjernice za izradu zahtjeva budžetskih korisnika.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 15. jula tekuće godine za narednu godinu
10.	Ministarstvo finansija objavljuje DOB na web stranici Ministarstva finansija.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 15. jula tekuće godine za narednu godinu
11.	Dokument okvirnog budžeta zajedno sa srednjeročnim okvirom rashoda za tri godine.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 30. juna tekuće godine
12.	U potrebnim promjenama planova budžetskih korisnika insistirati na stavkama finansiranja predloženih mjera.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Tokom cijele godine
13.	Smjernice ministarstva finansija	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	15 april tekuće godine

14.	Planovi razvojnih programa budžetskih korisnika.	-	April tekuće godine
15.	Ministarstvo finansija dostavlja budžetskim korisnicima budžetske instrukcije broj 1. o načinu i elementima izrade dokumenta okvirnog budžeta.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 15. februara
16.	Prijedlog finansijskog plana Federalno ministarstvo prometa i komunikacija - U planu razvojnih programa definisati stavku unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja.	-	Januar - februar za narednu godinu
17.	Trogodišnje planiranje budžeta Federalnog ministarstva prometa i komunikacija - Planira sredstva za jačanje sigurnosti cestovnog saobraćaja.	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Planirati pravovremeno
18.	Sve predložene mjere se moraju pravovremeno finansijski planirati prema izvorima vlade FBiH u svakom pojedinačnom ministarstvu kojem po nadležnosti pripadaju.	-	Januar - februar tekuće godine
FM1. Budžet Vijeće ministara BiH - Ministarstvo komunikacija i prometa BiH Osnov za institucionalno finansiranje mjera utvrđenih u Strategiji sigurnosti cestovnom saobraćaja na području Kantona Sarajevo			
R.br.	Proces konzumiranja sredstava budžeta	Pravni osnov	Period u toku godine
1.	Dokument okvirnog budžeta (DOB) - programira se za svaku godinu.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13)	Do 30. juna tekuće godine
2.	Ministarstvo finansija i trezora budžetskim korisnicima dostavlja budžetske instrukcije broj 2. za sljedeću godinu.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13)	Do 1. jula tekuće godine
3.	Ministarstvo finansija i trezora obavezno je dostaviti Dokument okvirnog budžeta Vijeću ministara na usvajanje.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13)	Do 15. juna tekuće godine
4.	Ministarstvo finansija i trezora obavezno je sačiniti nacrt odjeljaka Dokumenta okvirnog budžeta.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13)	Do 28. aprila tekuće godine
5.	Finansijski zahtjev Ministarstva dostavlja se Ministarstvu finansija i trezora BiH.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13)	Do 15. aprila tekuće godine

6.	Rukovodioci osnovnih organizacionih jedinica dostavljaju tabele pregleda - obrazac br. 1 za finansiranje	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13	Do 1. marta tekuće godine
7.	Budžetske instrukcije s budžetskim kalendarom za pripremu Dokumenta okvirnog budžeta i godišnjeg budžeta.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13	Do 31. januara tekuće godine
8.	Budžetski korisnici moraju za narednu godinu podnijeti svoje prijedloge zahtjeva za finansiranje Ministarstvu finansija i trezora.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13	Do 1. augusta tekuće godine
9.	Zahtjeve za potrebnim sredstvima za period 2025.-2027. godina.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13	Do 15. aprila tekuće godine
10.	Interni planovi Ministarstva komunikacija i prometa BiH za finansiranje projekata - mjera unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja u BiH - finansiranje iz namjenskih sredstava.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13	Januar
11.	Zahtjev za sufinansiranje Kampanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području KS iz namjenskih sredstava MKT BiH.	Zakona o finansiranju institucija BiH (Službene ovine BiH broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 u 32/13	Januar
12.	Pripremljen projekt mjera - npr. kampanje sigurnosti cestovnog saobraćaja na području KS.	Direkcija za puteve Kantona Sarajevo	Januar
13.	Sve predložene mjere se moraju pravovremeno finansijski planirati prema namjenskim sredstvima Vijeća ministara BiH u svakom pojedinačnom ministarstvu kojem po nadležnosti pripadaju.	-	Januar - februar tekuće godine
FM1. Budžet Planovi izvanbudžetskih fondova Osnov za institucionalno finansiranje mjera utvrđenih u Strategiji sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo			
R.br.	Proces konzumiranja sredstava budžeta	Pravni osnov	Period u toku godine
1.	Budžet za 20xy godinu	Zakon o izvršavanju budžeta	Za narednu godinu
2.	Parlament usvaja predloženi budžet	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14 – ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	Do 31. decembra tekuće godine
3.	Federalnim izvanbudžetskim fondovima dozvoljeno je da se zadužuju jedino unutar države i u	Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13,	-

	domaćoj valuti, u skladu sa zakonom, uz prethodno odobrenje Vlade Federacije, a na prijedlog Ministarstva finansija.	9/14 - ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22)	
4.	Uz prijedlog budžeta Federacije, zajedno se podnose Parlamentu finansijski planovi izvanbudžetskih fondova uz obrazloženje.	-	-
5.	Prijedlog finansijskog plana izvanbudžetskog fonda dostavlja nadležno federalno ministarstvo vladi uz prethodnu saglasnost ministra finansija, koji je ovlašten predložiti njegove izmjene i dopune.	-	Do 20. septembra tekuće godine
6.	Finansijski plan izvanbudžetskih fondova - opći dio i posebni dio u kojima su iskazani izdaci raspoređeni u razvojne programe sa stavkom unapređenja sigurnosti cestovnog saobraćaja.	-	-
7.	Sve predložene mjere se moraju pravovremeno finansijski planirati prema izvanbudžetskim fondovima u svakom pojedinačnom ministarstvu kojem po nadležnosti pripadaju.	-	Januar - februar tekuće godine
FM2. Takse Takse od osiguranja Osnov za institucionalno finansiranje mjera utvrđenih u Strategiji sigurnosti cestovnom saobraćaja na području Kantona Sarajevo			
	Proces konzumiranja sredstava od taksi	Pravni osnov	Period u toku godine
1.	Takse od osiguranja (3 % - 6% naknada od osiguranja)	Zakon o osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", 23/17)	Januar - decembar
2.	Pravni tim Analizirati pravni okvir raspodjele prihoda od osiguranja vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima. Po potrebi inicirati izmjenu Zakona.	-	April - decembar 2025.
FM3. Naknade Finansijska sredstva od cesta (registracija motornih vozila) Osnov za institucionalno finansiranje mjera utvrđenih u Strategiji sigurnosti cestovnom saobraćaja na području Kantona Sarajevo			
R.br.	Proces konzumiranja sredstava naknada	Pravni osnov	Period u toku godine

1.	Finansijska sredstva od cesta (registracija vozila (4-6 KM), porez na gorivo (2% od cijene goriva) Po potrebi inicirati izmjenu Zakona.	Pravilnik o načinu uplate, pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine	Januar - decembar
2.	Pravni tim Analizirati pravni okvir raspodjele prihoda od cestovne naknade i prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju direkcijama cesta kao i Uredbu o visini godišnje naknade za javne ceste koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila.	Vrste javnih prihoda od cestovnih naknada i prihodi od indirektnih poreza	April - decembar 2025.
FM4. Donacije Sredstva prikupljena od donacija fizičkih i pravnih lica Osnov za institucionalno finansiranje mjera utvrđenih u Strategiji sigurnosti cestovnom saobraćaja na području Kantona Sarajevo			
R.br.	Proces konzumiranja sredstava donacija	Pravni osnov	Period u toku godine
1.	Zahtjev direkcije cesta KS prema donatorima za finansiranje/sufinansiranje spremnih projekata i aplikacija.	Zakon o donacijama preduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom u Federaciji ("Sl. novine FBiH", br. 13/2003)	Januar - decembar
2.	Zahtjev direkcije cesta KS prema donatorima za finansiranje/sufinansiranje spremnih projekata i aplikacija.	Pravilnik o prijemu i korištenju sredstava donacija pravnih i fizičkih lica	Januar - decembar
3.	Sve predložene mjere se moraju pravovremeno finansijski planirati iz sredstava potencijalnih donatora u svakom pojedinačnom ministarstvu kojem po nadležnosti pripadaju.	-	Januar - februar tekuće godine

12 ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Dokument „Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo za period 2025 - 2033.” predstavlja polaznu osnovu za sveobuhvatno, sistemsko i koordinirano djelovanje svih interesnih subjekata u cilju pooštrenja stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona Sarajevo. U okviru pripreme i kreiranja dokumenta, izvršena je identifikacija, te detaljna analiza postojećeg stanja, kako bi se strateški pravci, mjere i aktivnosti definisale u granicama realnih i objektivnih mogućnosti Kantona Sarajevo.

Implementacija „Strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja za područje Kantona Sarajevo za period 2025 -2034.” je izuzetno kompleksan proces u kojem se zahtjeva kontinuiran proces svih predloženih odgovornih interesnih subjekata.

Najveću ulogu u uspješnoj implementaciji definisanog strateškog okvira imaju Vlada Kantona Sarajevo i Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo kao nosioci izrade i implementacije Strategije. Svakako značajnu ulogu imaju i ostali predloženi odgovorni interesni subjekti.

Pored navedenog, izuzetno bitan segment uspješne implementacije Strategije, predstavlja obaveza usvajanja Programa sigurnosti cestovnog saobraćaja kojim će se preciznije definisati ciljevi, zadaci i mjere, odgovorni subjekti za provođenje zadataka i mjera, rokovi za provođenje zadataka i mjera, kao i potrebna finansijska sredstva za realizaciju zadataka i mjera.

Kao nezaobilazni segment uspješne implementacije Strategije predstavlja evaluacija rezultata, odnosno sistem izvještavanja, na osnovu kojeg će se analizirati rezultati uspješnosti implementiranih mjera, odnosno dostizanje postavljenih ciljeva Strategije.

Na kraju je potrebno posebno istaći posebno važnu činjenicu, da je proces implementacije Strateškog okvira sigurnosti cestovnog saobraćaja na području Kantona odrednica koja je definisana Zakonom, što predstavlja obavezu i odgovornost.

POPIS SLIKA

Slika 1. Ukupan broj SN za period 2013.-2023. u KS	26
Slika 2. Ukupan broj SN i broj SN po vrsti posljedice za period 2013.-2023. u KS	27
Slika 3. Ukupan broj poginulih i broj poginulih po kategoriji učesnika u SN za period 2013.-2023. KS.....	27
Slika 4. Ukupan broj povrijeđenih po kategoriji učesnika u SN za period 2013.-2023. u KS.....	27
Slika 5. Ukupan broj teško i lakše povrijeđenih po kategoriji učesnika u SN za period 2013.-2023.....	28
Slika 6. Broj poginulih i povrijeđenih osoba u SN u naselju za period 2013.-2023 u KS.....	28
Slika 7. Broj poginulih i povrijeđenih osoba u SN izvan naselja za period 2013.-2023 u KS	29
Slika 8. Broj saobraćajnih nezgoda sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo po mjesecima u periodu od septembra 2019- septembra 2022. godine	29
Slika 9. Broj saobraćajnih nezgoda sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo po satima u periodu 2019.-2022. godina.....	30
Slika 10. Saobraćajne nezgode sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo po danu u sedmici u periodu 2019.-2022. godina	30
Slika 11. Saobraćajne nezgode sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo za period dana u periodu 2019.-2022. godina	30
Slika 12. Trend smanjenja broja poginulih u SN u Kantonu Sarajevo za period 2023.-2033.	42
Slika 13. Trend smanjenja broja teže povrijeđenih u SN u Kantonu Sarajevo za period 2023.-2033.	42
Slika 14. Trend smanjenja ukupnog broja SN u Kantonu Sarajevo za period 2023.-2033.....	43
Slika 15. Organizaciona struktura koordinacije i praćenja realizacije strategije	104

POPIS TABELA

Tabela 1. Indikatori definisani kroz Okvirnu politiku EU za sigurnost na cestama 2021-2030	9
Tabela 2. 12 dobrovoljnih globalnih ciljeva zajedno sa kratkim objašnjenjem i potencijalnim indikatorima.....	10
Tabela 3. Prikaz ukupnog broja saobraćajnih nezgoda po kantonima u Federaciji BiH.....	21
Tabela 4. Prikaz broja saobraćajnih nezgoda sa poginulim i povrijeđenim osobama i saobraćajnih nezgoda sa materijalnom štetom po kantonima u Federaciji BiH	21
Tabela 5. Prikaz broja saobraćajnih nezgoda po stanovniku po kantonima u Federaciji BiH u 2024. godini.....	22
Tabela 6. Prikaz broja saobraćajnih nezgoda po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2024.22	
Tabela 7. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH u periodu od 2017. do 2024. godine	23
Tabela 8. Prikaz broja teško povrijeđenih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH u periodu od 2017. do 2024. godine	23
Tabela 9. Prikaz broja lakše povrijeđenih osoba u saobraćajnim nezgodama po kantonima u Federaciji BiH u periodu od 2017. do 2024. godine	24
Tabela 10. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po stanovniku po kantonima u Federaciji BiH u 2024. godini	25
Tabela 11. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2024.....	25
Tabela 12. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2022.....	31
Tabela 13. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2022.....	31
Tabela 14. Prikaz broja poginulih osoba u saobraćajnim nezgodama po registrovanim vozilima, po kantonima u Federaciji BiH u 2022.....	31
Tabela 15. Vrsta i tip saobraćajnih nezgoda sa nastradalim osobama na saobraćanicama primarne mreže Kantona Sarajevo u periodu 2019.-2022. godina	31
Tabela 16. Troškovi saobraćajnih nezgoda koje su se dogodile na području KS u posljednjih 10 godina.....	33
Tabela 17. SWOT analiza nosilaca Strategije.....	34
Tabela 18. SWOT analiza nosilaca Strategije.....	41
Tabela 19. Osnovni stratejski pravci	50
Tabela 20. Prikaz skrećenica korištenih za pojednostavljenje prikaza parametara mjera	51
Tabela 21. Pregled stratejskih mjera razrađenih sa aspekta odgovornosti, trajanja i finansiranja i grupisanih po stratejskim pravcima.....	52
Tabela 22. Praćenje realiziranosti strategije pomoću indikatora	72
Tabela 23. Praćenje realiziranosti strategije pomoću indikatora	73
Tabela 24. Primjer obrasca razrade indikativnog finansijskog plana	105
Tabela 25. Primjer obrasca razrade indikativnog finansijskog plana	105

SLUŽBENE NOVINE KANTONA SARAJEVO

Godina I - Broj 1

Ponedjeljak, 11. marta 1996.
SARAJEVO

Za svaki broj
se pojedinačno određuje
cijena

Na osnovu članova V-1.4. i IX-3(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana 11. marta 1996. godine, donosi

Član 4.

USTAV KANTONA SARAJEVO

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Sadržaj

Ovim Ustavom uređuju se organizacija i status Kantona Sarajevo (dalje: Kanton), njegove nadležnosti i struktura vlasti.

Član 2.

Uspostavljanje Kantona

Područje grada Sarajeva koje je razgraničenjem između entiteta u Bosni i Hercegovini izvršenim Mirovnim sporazumom za Bosnu i Hercegovinu potpisanim u Parizu 14. decembra/prosinca 1995. godine (dalje: Mirovni sporazum) pripalo Federaciji Bosni i Hercegovini (dalje: Federacija), organizira se kao kanton sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu.

Član 3.

Naziv i sjedište Kantona

Službeni naziv Kantona je: Kanton Sarajevo.
Sjedište Kantona je u Sarajevu.

Teritorij Kantona

Teritorij Kantona obuhvata područja općina Centar Sarajevo, Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Novi Grad Sarajevo, Novo Sarajevo, Stari Grad Sarajevo, Trnovo i Vogošća, kako je to utvrđeno Mirovnim sporazumom. Ovaj teritorij se blije utvrđuje posebnim propisom Skupštine Kantona (dalje: Skupština) sukladno federalnim zakonima.

U slučaju izmjena teritorija Kantona odvajanjem dijelova teritorije radi pripajanja kantonima ili pripajanjem dijelova drugih kantona ovom Kantonu, Skupština daje svoje prethodno mišljenje, a radi njegove potvrde može zatražiti i lično i izjašnjavanje građana sa područja Kantona na neki od propisanih načina.

Član 5.

Službeni obilježja Kantona

Kanton ima grb, zastavu, himnu/svečanu pjesmu i pečat, kao i druga obilježja o kojima odluči Skupština.

Službeni obilježja Kantona upotrebljavat će se samostalno ili zajedno sa službenim obilježjima Bosne i Hercegovine i Federacije, kako je to određeno njihovim propisima i propisima Kantona.

Za prihvatanje službenih obilježja iz prethodnog stava u Skupštini potrebna je kvalifikovana većina ukupnog broja poslanika.

Član 6.

Odnos prema Bosni i Hercegovini i Federaciji

Sarajevo je glavni grad Bosne i Hercegovine i Federacije, kako je to određeno njihovim ustavima.

Organi vlasti u Kantonu su dužni obezbijediti punu zaštitu interesa Bosne i Hercegovine i Federacije u njihovom glavnom gradu. Oni ne mogu donositi bilo kakve

- d) komunikacijska i transportna infrastruktura;
- e) socijalna politika;
- f) provođenje zakona i drugih propisa o državljanstvu;
- g) imigracija i azil;
- h) turizam;
- i) korištenje prirodnih bogatstava.

Član 14.

Vršenje nadležnosti

Svoje nadležnosti Kanton izvršava donošenjem sopstvenih propisa i primjenom propisa Bosne i Hercegovine i Federacije.

Nadležnosti iz člana 13. ovog Ustava Kanton vrši u obimu dogovorenom sa federalnim vlastima. U slučaju da takav dogovor ne postoji te nadležnosti će Kanton vršiti cjelovito i samostalno.

Član 15.

Prenošenje nadležnosti

Svoje nadležnosti iz oblasti obrazovanja, kulture, turizma, lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, radija i televizije Kanton može prenositi na općine u svom sastavu. Ove nadležnosti će se obavezno prenositi na one općine u kojima većinsko stanovništvo prema nacionalnoj strukturi nije stanovništvo koje čini većinu i na području cijelog Kantona.

Kanton može neke od svojih nadležnosti prenijeti i na federalne vlasti, ukoliko bi se na taj način obezbijedilo njihovo efikasnije i racionalnije vršenje.

Odluku o prenošenju nadležnosti u smislu ovog člana donosi Skupština.

IV - STRUKTURA VLASTI

A) ZAKONODAVNA VLAST

Član 16.

Opća odredba

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona.

Član 17.

Sastav Skupštine

Skupština je jednodomno predstavničko tijelo sastavljeno od 45 (četrdesetpet) poslanika. Poslanici se biraju tajnim glasanjem na neposrednim izborima na cijelom području Kantona.

Prilikom izbora poslanika obezbjeđuje se odgovarajuća zastupljenost predstavnika Bošnjaka, Hrvata i ostalih naroda proporcionalno nacionalnoj strukturi stanovništva na području Kantona.

Izbor poslanika u Skupštini provodi se sukladno federalnim izbornim propisima, s tim što izbore raspisuje i provodi Skupština.

Mandat poslanika u Skupštini traje 2 (dvije) godine.

Član 18.

Nadležnosti Skupštine

Skupština Kantona:

- a) priprema i dvotrećinskom većinom usvaja Ustav Kantona;
- b) donosi zakone i druge propise u okviru izvršavanja nadležnosti Kantona, izuzev propisa koji su ovim Ustavom ili zakonom dati u nadležnost Vlade Kantona;
- c) bira i razrješava Predsjednika i podpredsjednika Kantona sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu;
- d) utvrđuje politiku i donosi programe razvoja Kantona;
- e) potvrđuje imenovanje Premijera, zamjenika Premijera i članova Vlade Kantona;
- f) osniva kantonalne i općinske sudove i utvrđuje njihove nadležnosti;
- g) bira sudije kantonalnih sudova sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu;
- h) usvaja budžet Kantona i donosi zakone o oporezivanju i na drugi način osigurava potrebno finansiranje;
- i) bira zastupnike u Dom naroda Federacije sukladno Ustavu Federacije;
- j) odlučuje o prijenosu ovlaštenja Kantona na općine i Federaciju;
- k) odobrava zaključivanje ugovora i sporazuma u oblasti međunarodnih odnosa i međunarodne suradnje;
- l) provodi istragu sukladno ovom Ustavu i posebnim propisima;
- m) vrši i druge poslove utvrđene federalnim propisima, ovim Ustavom i kantonalnim propisima.

Član 19.

Način rada Skupštine

Skupština bira predsjedavajućeg i dva njegova zamjenika iz reda izabranih poslanika.

Skupština zasijeda javno, izuzev u slučajevima kada je to predviđeno njenim poslovnikom. Izvještaji o zasjedanjima i donesenim odlukama se objavljuju u sredstvima javnog informiranja.

Način rada Skupštine bliže se uređuje poslovnikom.

Član 20.

Poslanički imunitet

Krivični postupak ili građanska parnica ne mogu biti pokrenuti protiv kantonalnog poslanika, niti kantonalni poslanik može biti zadržan u pritvoru ili kažnjen na bilo koji način zbog iznesenog mišljenja i datog glasa u Skupštini.

Član 21.

Način odlučivanja u Skupštini

U vršenju svojih nadležnosti Skupština donosi zakone, druge propise, te opće i pojedinačne akte (dalje: propisi).

VII - AKTA VLADE KANTONA

Član 26.

Vlada Kantona u osvrivanju svojih nadležnosti utvrđenih ustavom donosi uredbе, odluke, rješenja i zaključke.

Član 27.

Izuzetno za vrijeme trajanja ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti kada postoji objektivna nemogućnost da se sazove Skupština Kantona, Vlada može donositi i propise iz nadležnosti Skupštine Kantona.

Propisima iz stava 1. ovog člana ne mogu se staviti van snage prava i slobode utvrđene ustavom i drugim propisima.

Propise iz stava 1. ovog člana Vlada će dostaviti Skupštini na potvrdu čim ona bude u mogućnosti da se sastane.

Član 28.

Uredbom se uređuju najvažnija pitanja iz nadležnosti Vlade Kantona, bliže uređuju odnosi za provođenje zakona, obrazuju stručne i druge službe Vlade Kantona i utvrđuju načela za unutrašnju organizaciju organa uprave Kantona.

Odlukom se uređuju pojedina pitanja ili propisuju mjere Vlade Kantona, daje saglasnost ili potvrđuju akta drugih organa ili organizacija i odlučuje o drugim pitanjima o kojima se ne odlučuje uredbom.

Rješenjem se odlučuje o imenovanjima i razrješenjima, kao i o drugim pojedinačnim pitanjima iz nadležnosti Vlade Kantona.

Zaključkom se utvrđuju stavovi o pitanjima od značaja za provođenje utvrđene politike, uređuju unutrašnji odnosi u Vladi Kantona i određuju zadaci organima uprave i službama, kao i radnim tijelima Vlade Kantona. Zaključkom se odlučuje i u drugim slučajevima u kojima se ne donose druga akta.

Član 29.

Uredbe i odluke Vlade Kantona objavljuju se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a ostali akta Vlade ako je to u njima navedeno.

VIII - JAVNOST RADA VLADE KANTONA

Član 30.

Javnost rada Vlade Kantona obezbjeđuje se u skladu sa zakonom kojim se reguliše sloboda pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IX - STRUČNE I DRUGE SLUŽBE KANTONA

Član 31.

Za obavljanje stručnih i drugih poslova za potrebe Skupštine Kantona, Vlade Kantona i organa uprave, Vlada Kantona može osnivati određene stručne, tehničke i druge službe, kao zajedničke ili samostalne službe, u skladu sa zakonom.

Aktom o obrazovanju službe iz prethodnog stava, utvrđuje se njen djelokrug, kao i status i odgovornost te službe i lica koje njom rukovodi.

Član 32.

Vlada Kantona vrši nadzor nad radom stručnih službi koje obrazuje.

Sekretar Vlade Kantona rukovodi radom Stručne službe koja obavlja poslove za potrebe Vlade Kantona i odgovoran je za njen rad.

X - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

Vlada Kantona je dužna donijeti Poslovnik o svom radu u roku od 30 dana od svog konstituisanja.

Član 34.

Vlada Kantona Sarajevo dužna je uskladiti Poslovnik o radu sa odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 38/13), u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 35.

Poslovnik Izvršnog odbora Grada Sarajeva i drugi propisi koji se odnose na njegovo unutrašnje organizovanje i funkcionisanje, koji su na snazi na dan stupanja na snagu Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/96), ukoliko nisu u suprotnosti sa Ustavom Kantona i ovim zakonom, primjenjivaće se kao propisi Vlade, dok se ne donese Poslovnik o radu Vlade Kantona.

Član 36.

Do imenovanja premijera i članova Vlade u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/01), poslove iz nadležnosti Vlade vršit će Vlada u dosadašnjem sastavu.

Član 37.

Ovlašćuje se Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo da utvrdi Novi prečišćeni tekst Zakona o Vladi Kantona Sarajevo.

Član 38.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo stupio je na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 38/13.

Na osnovu člana 16. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 18/14) i člana 181. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 41/12 - Drugi novi prečišćeni tekst i br. 15/13 i 47/13), Zakonodavno - pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo, na sjednici 22.08.2014. godine, utvrdila je Prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama.

Prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama obuhvata: Zakon o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 21/09), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 29/09), Zakon o izmjeni Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 14/11), Zakon o izmjenama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/13) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 18/14), u kojim je naznačen dan stupanja na snagu tih zakona.

Broj 01-05.22971-2/14

22. augusta 2014. godine
Sarajevo

Po ovlaštenju
Esud Hrvatić, s. r.

ZAKON

O SUDSKIM TAKSAMAMA

(Prečišćeni tekst)

DIO PRVI. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Plaćanje sudske takse)

- (1) Ovim zakonom utvrđuje se način plaćanja sudskih taksa (u daljnjem tekstu: takse) u postupku pred Kantonalnim sudom u Sarajevu i Općinskim sudom u Sarajevu (u daljnjem tekstu: sud).
- (2) Postupci u kojima se plaća taksa i visina takse za pojedine radnje, utvrđeni su u Tarifi sudskih taksi, koja je sastavni dio ovog zakona.

Član 2.

(Obveznik plaćanja takse)

- (1) Takse propisane ovim zakonom plaća lice po čijem zahtjevu ili u čijem interesu se preduzimaju radnje u postupku, za koje je ovim zakonom utvrđeno plaćanje takse (u daljnjem tekstu: takseni obveznik).
- (2) Za podneske i zapisnike koji zamjenjuju podneske taksu je dužno da plati lice koje podnosi podneske i lice na čiji zahtjev

SLUŽBENE NOVINE KANTONA SARAJEVO

Godina XXII – Broj 30

Četvrtak, 3. augusta 2017. godine
SARAJEVO

ISSN 1512-7052

KANTON SARAJEVO

Skupština Kantona Sarajevo

Na osnovu člana 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo broj", 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13) i člana 2. Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13 i 8/17), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana 05.07.2017. godine, donijela je

ZAKON

O UREĐENJU SAOBRAĆAJA NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO

I OPĆE ODREDBE

Član 1. (Djelokrug)

Ovim zakonom uređuje se organizacija i upravljanje saobraćaja na području Kantona Sarajevo, osnivanje, rad i nadležnosti Vijeća za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo, osnivanje Sektora za sigurnost saobraćaja, izrada strateških dokumenata, finansiranje i praćenje sigurnosti saobraćaja, saobraćajna signalizacija i oprema ceste, dubinska analiza saobraćajnih nezgoda, identifikacija i sanacija opasnih mjesta na cestama, saobraćajna pravila, posebne mjere sigurnosti, obaveze u slučaju saobraćajne nezgode, organizovanje sportskih i drugih priredbi na cestama, nadzor i kaznene odredbe.

Član 2. (Odgovornost)

- (1) Kantonalni organi uprave i institucije nadležne i odgovorne za stanje sigurnosti saobraćaja su: Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo), Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: MUP), Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo, javna preduzeća kojima je povjereno upravljanje cestovnom mrežom, te drugi organi koji učestvuju u sistemu sigurnosti saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton).
- (2) Jedinice lokalne samouprave na cestama u svojoj nadležnosti organizuju i vrše tehničku regulaciju saobraćaja uz prethodnu saglasnost Ministarstva, kao i kontrolu stanja i održavanja cesta kojima upravljaju, objekata, saobraćajne signalizacije i opreme ceste na način da se osigura bezbjedno i nesmetano odvijanje saobraćaja, da otklanjaju sve nedostatke usljed kojih

na nekim mjestima dolazi do saobraćajnih nezgoda i druge poslove propisane zakonom.

- (3) Ministarstvo daje saobraćajnu saglasnost ili mišljenje na plansku dokumentaciju.

Član 3.

(Vijeće i Sektor za sigurnost saobraćaja)

Vijeće za sigurnost saobraćaja na cestama u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: Vijeće) i Ministarstvo - Sektor za sigurnost saobraćaja (u daljem tekstu: Sektor) imaju za cilj unapređenje svih aspekata sigurnosti saobraćaja, kroz praćenje i razmjenu evidencija i podataka o stanju u saobraćaju, a u saradnji sa svim institucijama uključenim u praćenje sigurnosti i upravljanja saobraćajem.

Član 4.

(Dužnost učesnika u saobraćaju i obaveza MUP-a)

- (1) Učesnik u saobraćaju je dužan da se na cesti ponaša na način kojim neće ometati, povrijediti ili ugroziti druge učesnike, kao i da preduzme sve potrebne mjere radi izbjegavanja opasnih situacija nastalih nepropisnim ponašanjem drugih učesnika u saobraćaju.
- (2) Učesnicima u saobraćaju zabranjeno je da ometaju saobraćaj, oštećuju cestu, objekte i opremu ceste.
- (3) U slučaju utvrđivanja oštećenja ceste i cestovnih objekata, te oštećenja i otuđenja saobraćajne signalizacije i opreme ceste, te drugih nedostataka na cesti koji ugrožavaju i ometaju odvijanje saobraćaja, MUP je obavezan da obavijesti organ nadležan za upravljanje, održavanje i zaštitu ceste, te preduzme mjere iz svoje nadležnosti na otkrivanju počinitelja tih djela kao i mjere na sankcionisanju u skladu sa važećim propisima.

Član 5.

(Uslovi i nadležnost za održavanje cesta)

Ceste namijenjene za saobraćaj grade se tako da omogućuju siguran i nesmetan saobraćaj i da ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom i drugim propisima, a upravitelji cesta i drugi organi kojima je povjereno održavanje javnih cesta obavezni su da ih održavaju tako da se na istim u svim uslovima može odvijati siguran i nesmetan saobraćaj, te da trajno kontrolišu stanje i održavanje javnih cesta, objekata, saobraćajne signalizacije, odnosno saobraćajne opreme ceste.

Član 6.

(Ograničenje i zabrane saobraćaja)

- (1) Ministarstvo i MUP mogu da ograniče ili zabrane saobraćaj na cestama pod uslovima propisanim ovim zakonom, Zakonom o

3. Strateški dokumenti u oblasti sigurnosti saobraćaja u Kantonu**Član 14.****(Strateški dokumenti)**

- (1) Strategija sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona (u daljem tekstu: Strategija) i Program sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona (u daljem tekstu: Program) predstavljaju dokumente od strateškog značaja za Kanton.
- (2) Strategiju donosi Skupština na prijedlog Vlade.
- (3) Prijedlog strategije priprema Ministarstvo.
- (4) Vlada donosi Program na prijedlog Ministarstva.

Član 15.**(Izrada Strategije)**

- (1) Strategija sadrži najznačajnija obilježja postojećeg stanja sigurnosti saobraćaja, predviđanje stanja sistema i stanja sigurnosti saobraćaja, kao i načine njihovog ostvarivanja, opšte i dugoročne ciljeve, te ključne oblasti rada.
- (2) Strategija se donosi za period od deset godina.

Član 16.**(Donošenje Programa)**

- (1) Program obavezno sadrži detaljnu analizu postojećeg stanja sigurnosti saobraćaja, srednjoročne i kratkoročne ciljeve, zadatke i mjere, odgovorne subjekte za provođenje zadataka i mjera, rokove za provođenje zadataka i mjera, kao i potrebna finansijska sredstva za realizaciju zadataka i mjera.
- (2) Program se donosi za period od pet godina.

Član 17.**(Izveštaj o stanju sigurnosti saobraćaja)**

Vlada podnosi Skupštini izveštaj o stanju sigurnosti saobraćaja najmanje jednom godišnje i on je javan.

4. Praćenje stanja sigurnosti saobraćaja u Kantonu**Član 18.****(Prikupljanje podataka)**

- (1) U cilju neprekidnog praćenja stanja sigurnosti saobraćaja, Sektor koristi podatke iz postojećih sistema evidentiranja i praćenja najznačajnijih obilježja sigurnosti saobraćaja na kome se zasniva sistem upravljanja sigurnošću saobraćaja.
- (2) Nadležni kantonalni organi uprave i drugi subjekti obavezni su da vode i u kontinuitetu obezbijede Sektoru nesmetan pristup podacima značajnim za sigurnost saobraćaja.
- (3) Pravilnik o uslovima i načinu prikupljanja, evidentiranja i praćenja podataka o stanju sigurnosti saobraćaja propisuje ministar saobraćaja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar).

Član 19.**(Postupanje sa prikupljenim podacima)**

Sektor je dužan da na osnovu dostavljenih podataka:

- a) sačini i dostavi Vijeću i Vladi periodične izvještaje o stanju sigurnosti saobraćaja u Kantonu,
- b) organizuje i vrši periodične analize sistema i stanja sigurnosti saobraćaja,
- c) predlaže mjere unapređenja sistema sigurnosti saobraćaja i prikupljanja podataka,
- d) vrši publikovanje podataka od značaja za stanje sigurnosti saobraćaja u Kantonu.

Član 20.**(Korištenje baza podataka)**

- (1) Sektor koristi podatke iz sljedećih baza:
 - a) baza podataka registrovanih vozila,
 - b) baza podataka stanica za tehnički pregled vozila,
 - c) baza podataka intenziteta i strukture saobraćaja,
 - d) baza podataka o cestama,
 - e) baza podataka vozača,
 - f) baza podataka auto-škola,
 - g) baza podataka izrečenih sankcija u saobraćaju,

h) baza podataka saobraćajnih nezgoda,

i) baza podataka povreda nastalih u saobraćajnim nezgodama i

j) baza podataka o obaveznom osiguranju motornih vozila.

- (2) Ako se ukaže potreba, Sektor je dužan da, pored navedenih baza podataka, uspostavi i druge baze u kojima će se evidentirati i pratiti obilježja sigurnosti saobraćaja koja nisu navedena u stavu (1) ovog člana.

- (3) Sektor će pristupati bazi podataka, uspostavljenim zakonima i podzakonskim aktima na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta i Kantona, a za čije vođenje su nadležni drugi organi nakon ostvarivanja zakonom i podzakonskim aktima predviđenim pretpostavkama za korištenje istih.

Član 21.**(Finansiranje)**

- (1) Kanton i jedinice lokalne samouprave, u okviru svojih prava i dužnosti obezbjeđuju sredstva za finansiranje unapređenja sigurnosti saobraćaja.
- (2) Izvori sredstava za finansiranje Sektora su:
 - a) budžet Kantona,
 - b) prihodi ostvareni po osnovu prikupljenih sredstava - naknada,
 - c) prihodi od stanica tehničkog pregleda na području Kantona,
 - d) naknada, donacije, sponzorstva i kreditna sredstva,

Član 22.**(Korištenje finansijskih sredstava)**

Sredstva iz člana 21. ovog zakona koriste se za:

- a) provođenje projekata i aktivnosti definisanih strateškim dokumentima iz člana 14. stav (1) ovog zakona,
- b) naučno-istraživački rad u oblasti sigurnosti saobraćaja i
- c) rad Sektora i lokalnih tijela za sigurnost saobraćaja.

III CESTE**Član 23.****(Način izvođenja radova)**

- (1) Preduzeća i drugi subjekti koji izvode radove na javnoj cesti, prije početka izvođenja radova dužni su da postavie privremenu saobraćajnu signalizaciju i osiguraju mjesto na kojem se radovi izvode, da održavaju saobraćajnu signalizaciju tokom izvođenja radova, za vrijeme trajanja radova organiziraju siguran saobraćaj na mjestu izvođenja radova, te da poslije završetka radova uklone sa javne ceste ostatke materijala, sredstva za rad, privremenu saobraćajnu signalizaciju i druge predmete koje su postavili za vrijeme izvođenja radova.
- (2) Saobraćajna signalizacija i oprema ceste iz stava (1) ovog člana postavlja se na osnovu Elaborata saobraćajne signalizacije i opreme ceste, ako se radi o saobraćajnoj signalizaciji i opremi ceste namijenjenoj označavanju radova na cesti koji treba biti izrađen od strane ovlaštenog projektanta.
- (3) Ministar će donijeti poseban pravilnik o uslovima, načinu, sadržaju i ovlaštenju za izradu Elaborata iz stava (2) ovog člana.

Član 24.**(Mjere za otklanjanje smetnji)**

- (1) U slučaju prekida ili ugrožavanja saobraćaja na javnoj cesti zbog nanosa, odrona ili klizanja terena ili drugih uzroka, kao i u slučaju oštećenja kolovoza koja u većoj mjeri ugrožavaju sigurnost saobraćaja, nadležna institucija koja upravlja cestama odmah po saznanju, na uočenoj lokaciji, postavlja privremenu saobraćajnu signalizaciju, te preduzima mjere za otklanjanjem smetnji i uspostavljanje sigurnog saobraćaja.
- (2) U slučaju događaja iz stava (1) ovog člana, saobraćajna signalizacija se postavlja u skladu sa odredbama člana 20. ZOSS-a i Pravilnika o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na cestama, načinu obilježavanja radova i prepreka na cesti i znakovima koje učesnicima u saobraćaju daje ovlašteno lice ("Službeni glasnik BiH", broj 16/07), ako ne postoje uslovi u

Na osnovu čl. 113. i 223. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" - Novi prečišćen tekst, broj 25/10 i br. 14/11, 19/11 i 7/12), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana 21.09.2012. godine, povodom razmatranja prijedloga za glasanje o nepovjerenju Vladi Kantona Sarajevo, donijela je slijedeću

ODLUKU**I**

Skupština Kantona Sarajevo, je većinom glasova od izabranih poslanika/zastupnika u Skupštini Kantona Sarajevo, izglasala Odluku o nepovjerenju Vlade Kantona Sarajevo.

II

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 01-05-25684/12
21. septembra 2012. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Skupštine Kantona Sarajevo
Prof. dr. Mirjana Malić, s. r.

**Zakonodavno-pravna komisija
Skupštine Kantona Sarajevo**

Na osnovu člana 172, 175. i 176. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 25/10, 14/11, 19/11, 7/12, 26/12) Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo na sjednici od 17.09.2012. godine, utvrdila je Drugi novi prečišćeni tekst Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo.

Drugi novi prečišćeni tekst Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo obuhvata Poslovnik Skupštine Kantona Sarajevo-Novi prečišćeni tekst ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 25/10), Odluku o dopuni Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 14/11), Odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 19/11, 7/12, 26/12) u kojima je označen dan stupanja na snagu tih odluka.

Broj 01-05-24830/12
17. septembra 2012. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Zakonodavno-pravne komisije
Amir Zukić, s. r.

**POSLOVNIK
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO
DRUGI NOVI PREČIŠĆENI TEKST****I - OPĆE ODREDBE****Član 1.**

Skupština Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Skupština) konstituise se, organizuje i radi u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovnikom Skupštine Kantona Sarajevo.

Član 2.

Poslovnikom Skupštine Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Poslovnik) uređuju se:

- konstituisanje i unutrašnja organizacija Skupštine;
- način rada Skupštine;
- dužnosti i prava poslanika/zastupnika u Skupštini;
- javnost rada Skupštine;
- akta Skupštine;
- izbori, imenovanja, potvrđivanja, smjenjivanja i razrješenja iz nadležnosti Skupštine;
- odnos Skupštine prema Vladi (u daljem tekstu: Vlada);

- odnos Skupštine prema političkim strankama i udruženjima građana;
- saradnja sa Gradskim vijećem i Domom naroda Parlamenta Federacije BiH;
- saradnja Skupštine sa općinskim vijećima; i
- druga pitanja od značaja za rad Skupštine.

Član 3.

Ako neko pitanje organizacije i rada Skupštine nije uređeno Poslovnikom, uređiće se zaključkom Skupštine, na sjednici.

Zaključak iz prethodnog stava primjenjuje se od dana donošenja.

Zaključak iz stava 1. ovog člana ne može biti u suprotnosti sa načelima i odredbama Poslovnika.

Član 4.

Sjedište Skupštine je u Sarajevu, Ulica Reisa Džemaludina Čauševića broj 1.

Član 5.

Skupština ima pečat u skladu sa zakonom.

O čuvanju i upotrebi pečata stara se sekretar Skupštine.

**II - KONSTITUISANJE I UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA
SKUPŠTINE****Konstituisanje Skupštine****Član 6.**

Skupština je jednodomna i čine je poslanici/zastupnici čiji je broj utvrđen Ustavom Kantona i zakonom (u smislu ovog poslovnika, "poslanik/zastupnik" podrazumijeva osobe oba spola).

Član 7.

Prva sjednica Skupštine saziva se najkasnije 10 dana nakon što nadležni organ potvrdi, ovjeri i objavi izborne rezultate.

Prvu sjednicu Skupštine saziva predsjedavajući Skupštine iz prethodnog saziva i predsjedava sjednicom Skupštine do izbora predsjedavajućeg u novom sazivu.

Ukoliko je predsjedavajući Skupštine spriječen, prvu sjednicu saziva jedan od njegovih zamjenika iz prethodnog saziva.

Ukoliko su i zamjenici spriječeni da sazovu prvu sjednicu Skupštine, sjednicu saziva najstariji izabrani poslanik/zastupnik u novom sazivu, odnosno onaj poslanik/zastupnik koga za sazivanje ovlasti jedna trećina novoizabranih poslanika/zastupnika.

Član 8.

Predsjedavajući prve sjednice Skupštine predočava Skupštini izvještaj Izborne komisije BiH o ovjeri mandata osobama koje su dobile poslanički/zastupnički mandat.

Poslanici preuzimaju dužnost zajedničkim davanjem i pojedinačnim potpisivanjem svečane izjave, koja glasi:

"Svečano izjavljujem da ću povjerenju dužnost obavljati savjesno, pridržavati se Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona Sarajevo, zalagati se za ljudska prava i slobode i da ću u svim prilikama štiti interese Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona Sarajevo i ravnopravnost naroda i građana koji u njima žive."

Procedura iz st. 1. i 2. ovog člana odnosi se i na poslanike/zastupnike sa naknadno dodijeljenim mandatima.

sjednice radnog tijela, mjesečni paušal će mu se umanjiti za 10% po izostanku.

Za realizaciju stavova 2, 3. i 4. nadležna je Komisija za izbor imenovanja i administrativna pitanja.

Član 106.

Poslanik/zastupnik ima pravo i dužnost da:

- pokreće inicijative za donošenje odluka i zakona u nadležnosti Skupštine;
- da pokreće inicijative za donošenje drugih akata u nadležnosti Skupštine;
- da pokreće rasprave o pitanjima koja su u nadležnosti Skupštine; i
- da u roku predviđenom ovim poslovníkom dobije sve informacije i materijale vezane za rad Skupštine i njenih tijela.

Član 107.

Poslanik/zastupnik ima pravo na novčanu naknadu za svoj rad u Skupštini, te naknadu materijalnih troškova, u skladu sa zakonom.

Član 108.

Poslanik/zastupnik uživa imunitet za svoj rad u Skupštini, u skladu sa odredbama Zakona o imunitetu Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 109.

Poslaniku/zastupniku prestaje mandat na način propisan Izbornim zakonom BiH.

V - JAVNOST RADA SKUPŠTINE

Član 110.

Rad Skupštine je javan.

Skupština obezbjeđuje javnost rada blagovremenim, potpunim i objektivnim informisanjem javnosti o svom radu.

Član 111.

Skupština obezbjeđuje svim sredstvima javnog informisanja, pod jednakim uslovima, pristup informacijama kojima raspolaže, omogućava pristup skupštinskim materijalima, izdaje službena saopštenja i organizuje konferencije za štampu.

Pristup informacijama iz prethodnog stava može biti uskraćen samo ako one predstavljaju državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu na način propisan zakonom ili drugim propisima donesenim na osnovu zakona.

Član 112.

Gradanima i predstavnicima sredstava javnog informisanja omogućava se slobodan pristup sjednicama Skupštine u za njih posebno rezervisanom prostoru, kako to utvrdi Kolegij i u skladu sa prostornim mogućnostima.

Član 113.

Sjednica ili dio sjednice na kojoj se razmatraju pitanja regulisana stavom 2. člana 111. biće održana bez prisustva sredstava javnog informisanja i zatvorena za javnost.

U slučaju iz prethodnog stava, predsjedavajući je dužan javnosti obrazložiti razloge zatvaranja sjednice Skupštine.

Član 114.

Sjednice komisija Skupštine u pravilu su otvorene za javnost.

Izuzetno, sjednice ili dijelovi sjednica komisija mogu biti zatvoreni za javnost ako se odnose na razmatranje pitanja ili saslušanja vezana za rad predstavnika organa vlasti, stručnjaka ili poslanika/zastupnika posebnih socijalnih interesa.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, predstavnicima sredstava javnog informisanja i građanima biće omogućeno prisustvovanje u skladu sa prostornim mogućnostima.

Član 115.

Gost na sjednicama Skupštine ima pravo da:

- učestvuje u radu Skupštine i u raspravi pred Skupštinom prema odobrenju Kolegija;
- iznosi ekspertske mišljenje na osnovu odobrenja Kolegija; i
- daje prijedloge Skupštini za rješavanje određenih pitanja na osnovu poziva Skupštine.

Izuzetno, ukoliko se ukaže hitna potreba da gost učestvuje u radu i raspravi pred Skupštinom, Skupština može na sjednici odlučiti da mu se da riječ.

Član 116.

Sekretar Skupštine dužan je organizovati rad Službe Skupštine na način koji omogućava da se brzo i efikasno obrade svi zahtjevi koji su Skupštini upućeni po osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

VI - AKTA SKUPŠTINE

Opće odredbe o aktima

Član 117.

Skupština donosi Ustav, zakone, budžet i izvještaj o izvršenju budžeta, prostorni plan Kantona, Poslovnik Skupštine, odluke i zaključke, deklaracije, rezolucije, preporuke i smjernice i daje autentična tumačenja zakona ili drugog akta.

Član 118.

Kad Skupština vrši izmjene ili dopune općih akata Skupštine, zakon mijenja ili dopunjuje zakonom, a ostale opće akte, osim zaključka, odlukom.

Zaključak se mijenja ili dopunjuje zaključkom.

Autentično tumačenje se ne može mijenjati ili dopunjavati.

Član 119.

Odluka je skupštinski akt koji se donosi radi izvršavanja ili konkretizacije Ustava, zakona ili drugih općih akata ili njihovih pojedinih dijelova.

Odlukom se odlučuje i o drugim pravima i obavezama Skupštine kada je to Ustavom, zakonom, drugim općim aktom ili ovim poslovníkom određeno.

Član 120.

Zaključkom Skupština odlučuje o svom radu i o radu radnih tijela Skupštine i Službe Skupštine.

Zaključkom Skupština može zauzeti stav o pitanju koje je razmatrala, uključujući utvrđivanje obaveza za Vladu i kantonalne organe uprave u pogledu pripreme zakona ili drugih propisa i općih akata ili vršenja drugih poslova iz njihovog djelokruga.

Radna tijela Skupštine donose zaključke iz svog domena rada.

Član 121.

Deklaracijom se izražava stav Skupštine o političkim pitanjima i drugim bitnim pitanjima od interesa za Kanton, Federaciju Bosne i Hercegovine ili Bosnu i Hercegovinu.

Član 122.

Rezolucijom se utvrđuje političko djelovanje u svim ili pojedinim oblastima iz djelokruga Skupštine.

